

ANUARIO DEL SEMINARIO DE FILOLOGÍA VASCA «JULIO DE URQUIJO»

International Journal of Basque Linguistics and Philology

XLV-1

2011

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

© “Julio Urkixo” Euskal Filologia Mintegi-Institutua / Instituto-Seminario de Filología Vasca «Julio de Urquijo»

ISSN.: 0582-6152. Depósito legal / Lege gordailua: S.S.-400/1967

GATZAGAKO CRISTAU-DOCTRINIA (1862): EDIZIOA

Oxel Uribe-Etxebarria Lete

Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatea

Laburpena

Gatzagako dotrina (1862) Leintz Gatzagako abadeak bere herriko hizkerara itzultako kristau-ikasbide bat da.

Lan honetan dotrina haren edizio moderno bat aurkeztu nahi izan dugu, euskararen historiaz eman dezakeen lekukotasunagatik.

Lehenengo atalean testuaren ezaugarriez eta itzulpenaren iturriez zenbait xehetasun emango ditugu. Bigarrenean, testua bera aurkeztuko dugu, egoki ulertzeko beharrezko oinoharrekin. Hirugarrenean, testuaren hiztegia jasoko dugu.

Giltz hitzak: *Leintz Gatzaga, dotrina, XIX. mendea, mendebaleko euskara, edizioa.*

Abstract

The catechism of Gatzaga (1862) is a Christian doctrine translated by the priest of Leintz Gatzaga (Gipuzkoa) into the Basque variety of this village.

The aim of this paper is to present a modern edition of that catechism as a material for further historical linguistic studies.

In the first part of the paper some details on the text and the sources of the translation are given. In the second part, we present the text of the catechism with the explanatory footnotes. In the third part, a vocabulary of the text is collected.

Keywords: *Leintz Gatzaga, catechism, 19th century, Basque western dialect, edition.*

1. Sarrera¹

Azken urteetan itzal samarrean egon den Gatzagako dotrina berrargitaratzen dugu lan honetan.² 1862an Gasteizen argitaratu zen testu hau 1828ko Laudioko dotrinaren moldaketa bat da, Leintz Gatzagako hizkerara egokitua. Bonapartek Gatzagako dotrinaren ale bat eskuratu zuen eta haren interesa piztu zuen nonbait, beste bi ale

¹ Lan hau Eusko Jaurlaritzaren Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailaren ikertzaileak prestatzeko programako dirulaguntzari esker burutu da. Eskerrak eman nahi dizkiogu Joseba Lakarra irakasleari bere laguntza eta oharrengatik.

² Ale hau Euskaltzaindiaren Azkue Bibliotekan gordetzen da [LA-030/5-10 Digitalizatua (NAS 14979)]. Bihoakie gure esker ona Pruden Gartzia eta Josune Olabarriari liburua aztertzeko emandako erraztasunengatik.

eskatu baitzizkion Etxenikeri eskutitz batean (in Urquijo 1910). Eskutitz horretan Bonapartek zioen ordura arte inoiz imprimatu ez zen hizkera batean idatzita zegoela kristau-ikasbide hura eta beharbada, ez zitzaion arrazoirik falta. Hizkera horretako lekukotasunik zaharrena izan ala ez, gure ikerketarako axolazkoa iruditu zaigu inolaz ere, eta beste ikerlari ororen eskura ipini nahi izan dugu, testuak beste hainbat euskalariaren arreta ere merezi duelakoan.

Vinsonen bibliografian 67. zenbakia darama liburu honek eta bertan, lau argitalpen aipatzen dira (eta Urquijok beste sei gehitzen dizkio). Laudiokoa zein Gatzagako zenbaki horren pean datoz:

67. a) Cristiñau Doctrinia, aita Gaspar Astetec erderaz escribedua eta guero d. Gabriel Menendez de Luarcac gauza asco erantzita atera ebana. *Bilbao*, F. Morales, 1828.

67. b) Cristiñau Doctrinia... *Bilbao*, 1850, 4.º.

67. c) Cristau-doctrinia, Jesuita aita Gaspar Astetec erderaz escribedu, ta guero d. Gabriel Menendez de Lúarca canonigo jaunac gauza ascogaz gueitu ebana, oraiñ Gatzagaco abade jaunac erri onetaco eusqueran arguitara ataraten dabena: azquenian Goixe ta gabeco egunian eguniango cristau cereguñiac, Claret Arzobispo Jaunaren liburuchuac dacardenac, eta Errosarixu santua errezetaco modua erantzita. *Vitorixan*, I. Egaña, 1862. Pet. in-16.-107 p.

67. d) Cristau... *Bilbao*, 1868.

Sorrarainen katalogoan, berriz, beste argitalpen hauek datoz 237. zenbakiarekin:

CRISTAU DOCTRINIA... oraiñ Gatzagaco abade jaunac... *Bilbao* 1854. in 8.º

CRISTAU DOCTRINIA... *Vitorixan* 1862, Egaña. in 16.º-107 p.

AITA GASPAR ASTETE-EN CRISTIÑAU DOCTRINIA... *Laudiyoco Abade Jaunen encarguz eta costuz...* irugarrenez imprimidu da. *Bilbao* 1868, Delmas. in 8.º-72 p.

CRISTIÑAU DOCTRINIA... *Laudiyoco Abade Jaunen encarguz eta costuz...* Eta orain bogtgarrenez imprimidu da. *Bilbon* 1890, Delmas. in 12.º-73 p.

Uriartek Bonaparteri igorritako eskutitzetan ere aipatzen da Laudioko dotrina. 1860an lehen aldiz Bizkaian erabiltzen ziren kristau-ikasbideen artean aipatzen du: “la Doctrina de Llodio, que se aprende en muchos pueblos de Vizcaya” (Ruiz de Larrinaga 1957: 224)

1867ko eskutitz batean, berriz, dotrina haren berrargitalpenaz hitz egiten dio printzeari:

Los de Llodio reimprimen el Catecismo retocado casi enteramente. Delmas le reimprime. A mí me está enviando las tiradas, a fin de que las corrija (270). Todo lo que se imprime y reimprime en Bilbao, viene a mí para la corrección, pero de valde; cuando se reimprima, enviaré a S. A. uno o más ejemplares. Me parece bastante bueno. (in Ruiz de Larrinaga 1958: 428)

Jakina denez Laudioko dotrina urte askoan zehar erabili izan da Laudion eta inguruko herrietan eta argitalpen ugari izan ditu (cf. Urkijo 1994). Orain *Euskal Liburutegi Digitalean* argitalpen horietako gehienek aleak eskura ditugu eta baliabide hori erabiliz Vinson eta Sorrarainen zerrendak osatu eta zuzendu ditzakegu. Honakoak dira xx. mendea baino lehenago dotrinak izan zituen argitalpenak:

— **1828.** Bilbo (Morales): *Cristiñau doctrinia Aita Gaspar Astetec erderaz escribedua eta guero D. Gabriel Menendez Luarcac gauza asco erantzita atera ebana.*

Orain eusquerara biyortuta, urteiten dau arguitara cerbaist gueiyagoturic. Laudiyoco Abade Jaunen encarguz eta costuz. 105 or.; 16 cm.

- **1854.** Bilbo (Depont): *Cristiñau doctrinia... Eta orain bigarrenez imprimidu da.* 73 or.; 15 cm.
- **1868.** Bilbo (Delmas):³ *Aita Gaspar Astete-en Cristiñau Doctrinia D. Gabriel Menendez Luarcac gauza asco erantzita atera ebana. Eta guero cerbaist gueiyagoturic ta eusquerara biyortuta Laudiyoco Abade Jaunen encarguz ta costuz arguitara urten ebana. ...irugarrenez imprimidu da.* 72 or.; 14 cm.
- **1877.** Bilbo (Delmas): *Cristiñau doctrinia... Eta orain bostgarrenez imprimidu da.* 71 or.; 14 cm.
- **1890.** Bilbo (Delmas): *Cristiñau doctrinia... Eta orain bostgarrenez imprimidu da.* 73 or.; 16 cm.
- **1891.** Bilbo (Delmas): *Aita Gaspar Astete-en Cristiñau Doctrinia. ...laugarrenez imprimidu da.* 64 or.; 14 cm.
- **1894.**⁴ Tolosa (Lopez): *Aita Gaspar Astete-en cristiñau doctrinia...* 111 or.; 15 cm.
- **1895.** Durango (Elosu): *Aita Gaspar Astete-en Cristiñau Doctrinia...* 87 or.; 16 cm.

Gatzagako dotrina, berriz, badirudi behin bakarrik argitaratu zela:

- **1862.** Gasteiz (Egaña): *Cristau-doctrinia, Jesuita aita Gaspar Astetec erderaz esribidu, ta guero d. Gabriel Menendez de Luarca canonigo jaunac gauza ascogaz gueitu ebena, orain Gatzagaco abade jaunac erri onetaco eusqueran arguitara ataraten dabena: azquenian Goixe eta gabeco egunian eguniango cristau cereguinac, Claret Arzobispo Jaunaren liburuchuac dacardenac, eta Errosarixo santua erreze-taco modua erantzita.* 107 or.; 10 cm.

Gatzagako dotrina hori ere aipatu zion Uriartek Bonaparteri 1862ko abenduan eta badirudi ale bat ere bidali ziola: “El cura de Salinas de Guipúzcoa ha impreso la Doctrina, he pedido algunos ejemplares y pondré uno a disposición de S. A.” (Ruiz de Larrinaga 1957: 441).

Itxura batean, Bonapartek lehenengo ale hori eskuratu eta gero idatziko zion Etxenikeri beste bi ale eskatuaz:

Paris, 38 Rue Montabor le 2 janvier 1862.

Mon cher Monsieur Echenique,

I a paru à Vitoria il y a peu de temps un nouveau catéchisme très-important pour moi, car il est écrit dans la variété du dialecte biscayen qui est en usage dans la ville de Salinas ou Gatzaga de Guipúscoa. Je possède déjà un exemplaire de ce curieux spécimen d'un dialecte basque qui n'avait pas encore été imprimé et j'ai remarqué avec plaisir que toutes les notes que j'avais prises à mon passage à Salinas se trouvent ainsi

³ Uriartek 1867an aipatzen zuen «orraztutako» berrargitalpen hau, beraz, hurrengo urtean aterako zen.

⁴ Argitalpen honen alerik ez dago Liburutegi Digitalean, baina Urquijok aipatzen zuen eta Koldo Mitxelena Liburutegian aurkitzen da.

confirmées. Je désirerais ardemment posséder deux autres exemplaires de ce catéchisme dont voici le titre exact: *Cristau-Doctrinia jesuita aita Gaspar Astetec erderaz escribidu, ta guero D. Gabriel Menendez de Luarca, Canonigo jaunac gauza axcoqaz [sic] gueitu ebena. Orain Gatzagaco Abade Jaunac erri onetaco eusqueran arguitara ataraten dabena: azque-nian goixe, eta Vitorixan: Ignacio Egañaren Moldeteguixan 1862garren urtian.*

Comme je tiens beaucoup à avoir des exemplaires parfaits, et que vous avez déjà été si aimable à mon égard, je vous prie de vouloir bien m'envoyer ici par la poste à Paris 38 Rue Montabor ces deux exemplaires bien renfermés dans une bonne enveloppe, comme si le tout ne formait qu'une grosse lettre. (in Urquijo 1910: 233)

Arazoa da datak ez datozela bat. Uriartek 1862ko abenduan eman zion Gatzagako dotrinaren berri Bonaparteri eta Bonapartek Etxenikeri idatzitakoak 1862ko urtarrilaren 2ko data darama. Pentsatzekoa da 1862an barik, 1863ko urtarrilean idatzi zuela Bonapartek eskutitz hori, dotrinaren argitalpen data 1862koa baita.

Gatzagako dotrina ez da Liburutegi Digitalean aurkitzen. Azkue Bibliotekan ale bat baino gehiago gordetzen dira, baina bata ere ez da osoa. Daukaten edizio original bakarrari 97-100 orrialdeak falta zaizkio. Fotokopiatuta duten beste ale batek baditu 97-100 orrialdeak, baina hari ere beste orrialde batzuk falta zaizkio.

Gatzagako abadeak Laudioko dotrina eredu bezala hartuta burutu zuen bere lana eta argitalpen datei begiraturaz gero esku artean izan zuen alea lehenengo bi edizioetako bati zegokiona izango zen (1828koa edo 1854koa). Jakina da, gainera, hirugarren ediziorako zenbait aldaketa egin zizkiotela Laudioko dotrinari eta Uriartek berak berrikusi eta zuzendu zuela argitaratu aurretik. Izenburuan bertan ere aldaketa dago.

Bonapartek Gatzagako dotrina eredu bezala erabiltzea proposatu zion Etxenikeri, Nafarroako hizkeretara Astetearen itzulpena egiteko. Itzultzaileek nahiago bazuten, gatzelaniazko testutik zuzenean itzul zezaketela idatzi zion (cf. Urquijo 1910: 234).

Interesgarria litzateke urteetan zehar euskaraz idatzitako kristau-ikasbideen arteko loturak ikertzea. Nabamena da ez direla guztiak Asteteren dotrinatik zuzen-zuzenean eta hitzez-hitz nor bere herriko hizkerara itzulitakoak. Dagoeneko XIX. mendeko idazleek lehenago euskaraz idatzitako erlijio-testu batzuk ezagutu eta eskura izango zituzten eta ziur aski horiek eredu edo iturri gisa erabiliko zituzten.

Esan dugu, esate baterako, Gatzagako abadeak erabili zuen iturri nagusia Laudioko dotrina izan zela, baina ez zen bakarra izan. Izenburuan bertan aditzera ematen denez, Luarcak gehitutako Asteteaz gain, *Egunian eguniango cristau-cereguinac Claret Arzobispo Jaunaren liburuchuac dacardenac* datoz; liburutxo hori garai hartan ospe handia eta edizio ugari izan zituen *Camino recto y seguro para llegar al cielo* da. Horrez gain, beharbada euskarazko beste lan batzuekin eta herrian erabiltzen ziren otoitzak bilduta Asteteari gehitu zizkion atalak osatu eta moldatuko zituen.

Hainbat arrazoigatik inportantea iruditzen zaigu testuen jatorriaren gaineko gaien sakontzea. Alde batetik, kristau-ikasbide horiek herri-hizkeren adierazgarri eta lekukotasun dialektal gisa erabiltzen ditugu, baina bestetik literatur-euskalki deiturikoak finkatzen lagundu zutela esaten dugu; argi dugu testuok balio handia dutela euskalkien historiaren ikerketarako, baina zalantzak sortzen zaizkigu testuetan aurkitutako aldaerak interpretatzeko orduan. Testuen jatorria ezagutuz gero kontu handiagoz erabiliko ditugu lekukotasunak eta ondorioz baieztapen sendoagoak egin ahal izango ditugu herri hizkeren zein literatur euskalkien historiaz.

Dena den, testuaren jatorriarena beste lan baterako ikergaia da. Oraingo honetan, testua plazaratzea da gure helburua eta hurrena, dagoeneko esku artean dugun lana, Laudioko dotrina eta Gatzagakoaren arteko alderaketa argitaratzeko asmoa dugu.

Gure edizioko oinoharretan konparazio baterako beste testuetatik jasotako aldaerak ere ekarri ditugu kasu batzuetan testua egoki ulertzeko lagungarri iruditu zaizkigunean. Hauek dira aipatu ditugun testuak eta erabili ditugun edizioak:

La: Laudioko *Cristiñau doctrinia* (Astete 1828, erreproduzio digitalizatua)

G. Albeniz: *Acto contriciocoa eriotzaco orduracò* (Fidel Altunaren edizioa)

Laz: *Lazarraga eskuizkribua* (Bilbao, G. et al. 2010)

2. Testua

<1>

CRISTAU-DOCTRINIA

Jesuita Aita Gaspar Astetec erderaz escribidu ta guero D. Gabriel Menendez de Luarca

Canonigo Jaunac gauza azcogaz gueitu ebena

Oraiñ Gatzagaco Abade Jaunac erri onetaco eusqueran arguitara ataraten dabena

Azquenian goixe ta gabeco egunian eguniango cristau cereguiñac, Claret Arzobispo

Jaunaren liburuchuac dacardenac eta Errosarixo santua errezetaco modua erantzita

Vitorixan: Ignacio Egañaren Moldeteguixan 1862garren urtian.

<3>

LICENCIA

Secretaria de Cámara y Gobierno del Obispado de Calahorra y la Calzada. —Calahorra Febrero 20 de 1862, —Visto el Catecismo de doctrina cristiana del P. Jesuita Gaspar Astete, añadido por el Sr. Menendez de Luarca, y últimamente traducido al vascuence por el Sr. Cura de Gatzaga con adiciones de prácticas piadosas tomadas del Excmo. e Íltm. Sr. Claret, mediante a que a virtud de comisión de S. S. I. el Obispo mi Sr. ha sido reconocido, y se halla conforme a los dogmas de nuestra Sta. Religión, desde luego dicho Íltmo. Sr. Obispo dijo que prestaba y prestó su licencia y autorización competente para que se proceda a su impresión conforme el original presentado en esta Secretaría de cámara. Así lo acordó S. S. I. el Obispo de mi Sr. de que certificado. —Dr. D. Vicente de Manterola. —Scrio.

<5>

CRISTAU IRACURLE EUZQUELDUNARI

*aurraz berba batzuc, liburucho onetan escribiduta dagoana obeto irácurri eta aittuteco.*⁵

1.ª Cristau dotriña au iracurten asi ta beriala esango dozu zeure artian,⁶ cristau iracurle maittia: eztoгу guc erri onetan esaten *Aittiaren, eta Semiaren, eta Es-*

⁵ *aittuteco*: 'ulertzeko'.

⁶ *zeure artian*: 'zeure baitan, zeure buruari'.

piritu santuaren icenian; Jangoicuaren gracia; Espiritu santuaren doyac; Ceruaren eta lurraren criadoria; eta bai Aittien, eta Semien, eta Espiritu santuen icenian; Jangoicuen gracia; Espiritu santuen doyac; Ceruen eta lurren criadoria. Eguixa dixo zu, alaxe da. Baña, nola *Aittiaren, eta Semiaren, eta Espiritu santuaren icenian; Jangoicuaren gracia; Espiritu santuaren doyac; ceruaren eta lurraren criadoria* esanaz, edo letraz ifiñita, argui ta garbi aiquetan emoten⁷ dan Aitta bat bacarra, Seme bat, Espiritu santu bat, Jangoico bat, ceru bat, lur bat dala guc orduan orrela esanaz edo escribiduta goguan daucaguna ta aiquetan emon gura doguna; eta *Jangoicuen <6> gracia, Espiritu santuen doyac etc.* esanaz edo escribiduta elitzaquian aiñ argui ta garbi aiquetan emongo Jangoico bat bacarra, edo bat baño gueixago, Espiritu santu bat bacarra, edo bat baño guexago dan guc orduan goguan daucaguna, edo aiquetan emon gura doguna; orregaitic, erraquetaco oñic iñori ez emotearren, ifiñten da cartilla onetan *Jangoicuaren, Aittiaren, Semiaren, Espiritu santuaren etc.* Baña, baldin esan gura bozu, emen esaten dogun les, *Jangoicuen gracia, 'la gracia de Dios', Espiritu santuen doyac, 'los dones del Espiritu santo',* ala dixozunian⁸ aittu ta sinistu biar dozu Jangoico bacar bat, Espiritu santu bacar bat dala zuc orduan goguan dauczuna, eta ez bat baño guexago; eta ala aittu azqueró bapere billdur baric esan daiquezu, *Jangoicuen gracia, Espiritu santuen doyac etc.* Eguixa da acentua nun ifiñi edo ezarten jacon berbiari icusita, igarri leixola⁹ bat bacarric edo bat baño gueixago aiquetan emoten daben berbiac; contu daigun¹⁰ acentua badago azque-nengo silaban, edo berba azquenian, bat bacarric aiquetan da, eta ez bat baño gueixago, emen les: *guizonác gorde ditu Jangoicuén legueco mandamentuac* 'el hombre ha guardado los mandamientos de la ley de <7> Dios', *Guizonén buruá* 'la cabeza del hombre'. Baña acentua berba azquenian ezpadago, eta bai azquen-aurrian edo berba azquena baño lenago, emen les, *guizonác gorde ditue guizonén aguinduac* 'los hombres han guardado los mandamientos de los hombres', onela esanda edo letraz ifiñita, orduan, guizon bat baño gueixago aiquetan dá. Orregatic pe, ezdabaidetaco lecuric ez emotearren ifiñten da cartilla onetan *Jangoicuaren gracia, Espiritu santuaren doyac, ceruaren eta lurraren Criadoria etc.* Baña esan dana contuan euquita, eta esan dan les aittuta, erraquetaco billdur baric esan daiquezu *Jangoicuen, Espiritu Santuén etc.*; cegaitic ece, onela escribiduta edo esanda edoceñec aittuco dau Jangoico bat, Espiritu santu bat, eta ez gueixago⁽¹⁾. Beste berba batzuc, naiz ez acen-turic ifiñi, argui ta garbi aiquetan emoten daube bat bacarric dala, eta ez guexao, contu daigun: *Elexien, santien, eguiten dabenen*; cegaitic ece bat baño gueixao aiquetan emoteco esaten da *Elexén edo Elexeen; Santén, Santeen; eguiten daube-*

⁷ *aiquetan emoten*: 'aditzera ematen'.

⁸ *dixozunian*: 'dioxunean, esaten duxunean'. Ez daramate *-n-rik *io(n)* 'esan' erroko adizki trinkoek (B *diño...*).

⁹ *igarri leixola*: 'antzman lekiokela, dakiokela'. *Igarri* aditzak *duldio* erregimena du; kasu honetan, *leixo (<le(g)io)* adizkia formaz *nor-nori-nork* erakoa da, baina adieraz inpersonala. Ahalerazko adizkiez ik. 57. oh.

¹⁰ *contu daigun*: 'kontu egin dezagun, demagun' edo testuinguru batzuetan 'adibidez, esate baterako' adiera ere izan dezake.

⁽¹⁾ Baldin ba gura bozu, borrau daiquezu *ar* guztietan, eta orduan guertuco jatzu zuc gura dozun les, *Jangoicuen, Ceruen, etc.*

nen. Derichat, esanaz dala azco¹¹ edoceñi gauza onen <8> gañian biar dan arguita-suna emoteco. **2.ª** Goacen oraiñ beste gauza batzuetara. Erderaz eta eusqueraz *lya* ta *nya* esateco balixetan garian les *ll* eta *ñ* letra bi oneicaz, orreláxe euzqueraz *sya* ta *tya* esateco balixetan gara *x* eta *tt* letra doblau bi oneicaz, izanic *x* ese bi curtsauac:¹² contu daigun, *auxe*, *orixe*, *Elexa*, *aitta*, *aittatu*. **3.ª** Eusquerazco liburuetan sarri icusico dozu escribiduta *autsa*, *gatza*, *batzuc* eta iracurten da *au-tsa*, *ga-tza*, *ba-tzuc*. **4.^a** Eusqueraz sarri ta sarri letra bat edo gueixao esan baric ichi, edo quenduten da, edo besteren bategaz cambixetan da, eta ori eguiten da leunago edo polittuago berba eguitear[r]en, gueixenetan beintzat: contu daigun, *Jaungoicoa*, *Jangoicoa*, *Jaincoa*, *Jaungoicua*, *Jangoicua*, *Jaincua*; *aguiñdu*, *aiñdu*; *eguiñ*, *eiñ*; *deica nago*, *nagotzu*, *nao*, *naotzu*, *nau*, *nautzu*, *zagoz*, *zaoz*, *zauz*; *jan eguizu*, *ja izu*, *jan eizu*; *oraiñ*, *oraiñche*, *oiñ*, *oiñche*; *berialaxe*, *belaxe*; *gueixago*, *gueixao*, *gueixau*; *jaten deutzut*, *deustazu*, *jaten dotzut*, *doztazu*, *badotzut*, *botzut*, *badoztazu*, *boztazu*; *badago*, *bago*; *zu leguez*, *leguezcoric*, *zu les*, *lescoric*, *lacoric*; *certaraco*, *cetaraco*, *cetaco*; *billdur bagaric*, *billdur baric*; *azal bagacoa*, *azal bácoa*, *azal bacua*; *argaitic*, *agaiti*, *ortic*, *onuntz*, *or-* <9> *ti*, *onutz*; *desiadu*, *desiau*; *honradu*, *honrau*, *ondradu*, *ondrau*; *araco*, *aco*; *eusqueraz*, *escueraz*; *pecatua*, *becatua*; *icutu*, *ucutu*; *ifñi*, *imiñi*. **5.ª** Baita esaten dou: *sinistuten*, *sinisten*, *sinisquetan*; *aguiñduten*, *aiñduten*, *aiñdduten*, *aiñquetan*, *adorauten*, *adoretan*; *erreverentziaduten*, *erreverentziauten*, *erreverentzietan*; *serviduten*, *servietan*, *servitan*; *quenduten*, *sartuten*, *quentzen*, *sartzen*. **6.ª** *Dago jarriric*, *edo etzinic*,¹³ *etorrico da contu artzera eta juzguetara baño azcoz sarrixago esaten dou emen*, *jarritta*, *edo etzinda dago*, *etorrico da contu artzen eta juzguetan*. **7.ª** *Aiñ laister*¹⁴ *esaten dou diranac*, *dirala izan gaitzela*, *ceiñda*, *dirianac*, *diriala*, *izan gaitiala*; *Criadoria*, *Criatzallia*, *Eguillia*; *Glorificadoria*, *Glorificatzallia*, *Glorixa-emolia*. Ara ejemplu bat emen berba eguiten dogun moduan cer falta dan edo cer cambixetan dan obeto ezaututeco:

Ja izu ba onche be nic les billdur baric aco ogui azal bacua.

Jan eguizu bada orainche bere nic leguez billdur bagaric araco ogui azal bagacua.

Jaincuac aiñddua eitten ezpozu gauz onic eztozu izango.

Jaungoicuac aguiñdua eguiten ezpadozu gauza onic ezdozu izango.

<10> Uste dot echatzula oiñ aiñ gach eguiñgo escueraz iracurtia eta iracurten dozuna aittutia.

Esana esanda, oraiñ esaten dotzut, cristau iracurle maittia, Jangoicuac bere irudi eta antzerá eguiñac gariala, eta garian guztia, eta dogun guztia, berac emona dogula, eta ala, garian guztia eta dogun guztia berari zor dotzagu. Eta cer, gure Jaun andi ta alde guztietatic mecedez bete ta ingurututen gaben¹⁵ gure Onguille prestu onegaz vicico ete gara aztuta? Ez ete dogu gure Jangoico onguille maittaga-

¹¹ *azco*: 'aski, nahikoa'.

¹² *curtsauac*: 'gurutzatuak'.

¹³ *etzinic*: 'etzanik'. *Etzinic* eta *etzinda* aldaerak ageri dira hemen, baina *etzateracuan* (22), *etzan* (92) eta *etzalecua* (94) aurrerago.

¹⁴ *aiñ laister*... *ceiñda*...: gatzelaniatzko "tan pronto... como..." egituraren ordaina.

¹⁵ *gaben*: 'gaituen', pluralgilerik gabeko laguntzailea.

rixa alic onduen ezautu, servidu ta viotz-viotzeti ametaco aleguñ guztia eguiño? Beguixac idiguitia dogu azco, gure Jangoico ona nolabait esaututeco; gueure errazoiaren argui ta esagumentuaz gueure buruari ta gueure inguruan daozen gauzai beguiratu ta gauza guzti oneic ixill-ixillic eta mutu-muturic beriala esaten dozcue: Beguirà o guizona, Jangoicuac zuretzat eguiñac gara! Eta gueure barruac, gueure contzientziac pe esaten dozcu: Bai, alaxe da, ni be Jangoicuac eguiña naz! Beraz, errazoyaren¹⁶ argui onegaz beronegaz bacarric Jangoicua nolabait ezautu badaiquegu, cer izango da fede jangoicozcuaren arguixaz Jangoicuari ta berac guri <11> eguiñico mecediai beguiratuten badotzegu? Orduan dacuzcu¹⁷ arguiruago noraño-cua dan Jangoicuaren guizonaganaco amorixua! Orduan dacuzcu bere ontasun eta misericordia dala esan al baño andixaua, ondobacua,¹⁸ cabubacua, azquenbacua! Jaungoicuaren seme bacarra guizonari dotzan amorixoz guizon eguin! Guizonen artian vici, onei cela vici biar dauben bere vicimoduaz iracustearren! Curtze baten ill, guizona pecatuti ta betico eriotzati libretarren! Eta, cristau iracurle maittia, fedeco egui oneic, eta fediac berac iracuzten dozcun beste azcò cela jaquingo dituzu, baldiñ cristau dotriña ezpadaquizu? Cristau dotriña onetan ba icasi ta jaquingo dozu nor dan Jangoicua, cela Jangoico maittagarri au servidu ta amau biar dozun bere vorondatia eguiñaz, eta artaco cer dan zuc eguin biar dozuna. Bai, ene viotzeco cristau iracurle maittia, auxe da gure eguiteco lenena, eta gure Jesus onac esaten dozcun les gure eguiteco bacarra ta biarra.¹⁹ *Jangoicuari billdur izan eta bere mandamentuac gorde izu eta auxe da*, esaten dozcu jaquintzuac, *guizon guztia*. Orixe da guizon izatia. *Zorionecuac*, esaten dozcu Jesus onac berac, *Jangoicuaren berbia entzun eta gordeten daubenac*. <12> Equiñ ba, eta ez ichi vici zarian artian ceure eguiteco ta lan oni. *Gustau ta icusi iquezu*²⁰ David erregue santuac esaten dozcun les, *ce biguna ta gozua dan gure Jangoicua*. Eta zubeic gurasuoc, baldiñ maitte ta laztan badituzue ceuben humiac, iracutsi, ala berbaz nola obraz, ceuben humecho orrei gazte-gaztetatic dotriña onetaco gauza biar-biarrenac eta errezenac, eta aurra²¹ jarraitu lan oni, aric eta ceuben semiac euren estadu edo vicimodua artu arte. Auxe da ceuben semiai eguiñ daiquiozuen mecederic andixena. Auxe da zubeic obligaciñoz eguin biar dozuena. Acorda zaitece gure Jangoico ta Aitta onac berac dotriña cerutico eder au berbaz eta obraz guri iracutsi ta emon ebela curtze baten bere vicixa gu salvetarren. Zubeic pe, gurasuoc, daucazuen aittatasuna beragandic daucazue; eguiñ izube ba zubeic pe ceuben humien onagatic, nequiari parcatu baric, berac bere humiacgaiti eguiñ dabena. Orixe da berac emoten dotzuen encargua. Zorionecuac zubeic eta ceuben semiac orain eta guero beti, baldiñ ala eguiten badozue. Amen Jesus.

¹⁶ *errazoyaren*: jat. *errazaoyaren*.

¹⁷ *dacuzcu*: 'ikusten dugu'.

¹⁸ *ondobacua*: 'hondogabea, infinitua'.

¹⁹ *biarra*: 'beharrezkoa'.

²⁰ *icusi iquezu*: 'ikusi ezazu (geroan)', *egin* aditz laguntzailearekin osatutako geroaldiko aginterazko forma da *iquezu* (< egikezu).

²¹ *aurra*: 'aurrera'.

<13>

PECATARIXENTZAT AVIXU PROVECHUGARRIXA.

<p>1. Urteizu²² pecatarixa
lenbaitlen pecatutic,
alde izu ocasiñotic
ceñetan zaocen sartuta.</p> <p>2. Izan liteque gaur gabian
zu oyan illtia,
baitta infernuan sartzia
bixar baño len.</p> <p>3. Ichi daixegun vicio orrei,
ceintzuc gauquen²³ galduric,
eta parca escatu ber-bertatic
Jangoicuari viotz-viotzetic.</p> | <p>4. Lotzaz isten badozu
confesau baric pecatua,
ceruric izango eztozu
eta bai beti-betico infernua.</p> <p>5. Eriotzaco orduan da
gach ondo confesetia,
lenao acorda zaitte ba
becatari tristia.</p> <p>6. Oraiñ negar eguizu
becatutic urteteco,
biarbada balixoco eztotzu
negar eguitiac guero.</p> |
|---|---|

<14>

7. Sinistu ta eguiñ daigun
liburu onetan esaten dana,
orrela glorixa gozau daigun
iñoz be acabaucó eztana.

SARTZAIXERIA.

Cristau fededun guztiac
dagoz obligauric
devociño izaten
euren viotz guztitic
Jesus gure arguixaren
curtze santuari;
nun ill gura izaeben²⁴
gu ataratearren
gure pecatuaren
eta etsai guestuaren
cativerixo gogorretic.
Orregatic bá,
oittu biar zará
sarri señatutera
eta Aittien eguitera,

²² *Urteizu*: 'irten ezazu'. Aginterazko adizki hauek ez dira berez adizki trinkoak, baizik eta aditza eta laguntzailea elkarri itsatsita (< *urten egizu*). Ikusi dotrinaren hitzaurrean esaten dena: «Eusqueraz sarri ta sarri letra bat edo gueixao esan baric ichi, edo quenduten da, edo besteren bategaz cambixetan da (...): contu daigun, (...) jan eguizu, ja izu, jan eizu» (8). Aginteratik kanpo ere -n galdu ohi da testuinguru fonetikoagatik: *izaeben* (14)...

²³ *gauquen*: 'gauzkatzen', pluralgilerik gabeko forma.

²⁴ *izaeben*: 'izan zuen'. Ik. 22. oh.

iru curtze eguiñaz,
 lenengua becoquixan,
 Jaincuac librau gaixan
 pensamentu gwestuetatic;
 bigarrena auan,
 <15> Jaincuac librau gaixan
 berba gwestuetatic;
 irugarren bularretan,
 Jaincuac librau gaixan
 obra ta desio gwestuetatic,
 esanaz onela:

Curtze santuaren † señaigaitic, gueure † etsayetatic librau gaizu, † gure Jauna ta Jangoicua. Aittiaren eta Semiaren † eta Espiritu Santuaren icenian. Amen.

CREDUA.

Sinisten dot Jangoico Aitta guztiz poderoso ceruaren eta lurraren Criadoriagan; eta bere seme bacar Jesu Cristo gure Jaunagan; cein Espiritu santuaren obraz eta graciaz sortu ta jaixo zan Maria Virginiagandic; padecidu eben Poncio Pilatosen aguiñdupeian, izan zan curtzian josixa, illa ta enterraua; jachi zan infernetara; andic irugarren egunian viztu zan illen artetic; igo zan ceruetara ta jarrita dago Jangoico Aitta guztiz poderosuaren escumatatic; andic etorrico da vicixac eta illac juzguetan. Sinisten dot Espiritu santuagan. Elexa santa catoliquia, Santuen co- <16> muniua, pecatuen parcaciñua, araguiaren erresurreciñua eta vicitza seculacua. Amen.

AITTAGURIA.

Aitta guria, ceruetan zaocena, santificau bedi zure icena, betor gugana zure erreñua; eguin bedi zure vorondatia, nola ceruan ala lurrian. Emon iguzu gaur gueure egunian eguniango oguixa; eta parcatu iguzu gure zorrac, guc gure zordunai parcatuten dotzegun les; eta ez iguzu ichi tentaciñuan jausten, baña librau gaizu gachetic. Amen.

AVE MARIA.

Ave Maria, graciaz betia, Jauna da zugaz, bedencatia zara zu andra guztien artian, eta bedencatua da zure sabeleco frutua, Jesus.

SANTA MARIA.

Santa Maria, Jangoicuaren Ama, erregutu izu gu becatarixocgaiti orain eta gueure eriotzaco orduan. Amen Jesus.

<17> SALVIA.

Jangoicuac salva zaixala, Erreguiña Ama misericordiazcua, vicitza, gozotasun eta esperantza gueuria. Jangoicuac salva zaixala. Zuri deica gaotzu²⁵ Evaren hume des-

²⁵ *gaotzu*: 'gaude gu zuri', *egon* aditzaren NOR-NORI forma trinkoa.

terrauoc. Zuri gaotzu cispuruca, sentimentuz eta negarrez, negarrezco lecu onetan. Ya ba, Abogada guria, biurtu izu gugana zure begui erruquitsu orreic eta destierru au iraota, iracutsi iguzu Jesus zure sabeleco frutu bedencatua ¡O guztiz biguna! ¡O erruquiz betia! ¡O Maria Virgiña gozua! Erregutu izu gugaitic, Jangoicuaren Ama santia, mereci daigun Jesu Cristoren promesac alcantzetia. Amen.

Jangoicuaren legueco mandamentu edo aguinduac dira amar:

Lenengo irurac beguiratuten dotze²⁶ Jangoicuaren hondriari, ta beste zazpirac progimuaren provechuari.

Lenengua, Jangoicua gauza guztien gañian ametia.

Bigarrena, bere icen santuaren contra juramentu alperric ez eguitia.

<18> Irugarrena, jaiegunac santifiquetia.

Laugarrena, Aitta ta Ama hondretia.

Bostgarrena, iñor ez illtia.

Xeigarrena, lujuriaco pecaturic ez eguitia.

Zazpigarrena, ez ostutia.

Zortzigarrena, iñori faltso testimonioric ez jasotia²⁷ ta guzurric pe ez esatia.

Bedratzigarrena, progimuaren emazteric ez desietia.

Amargarrena, iñuen²⁸ ondasun bidebacoric ez gura izatia.

Amar mandamentu oneic bittan daoz sartuta, servidu ta ametian Jangoicua gauza guztien gañian eta progimua gueure burua les. Amen.

Articulu fedecua.

Articulu fedecua dira amalau: lenengo zazpirac beguiratuten dotze Jaincotasunari eta beste zazpirac Jesu Cristo, gure Jaun, Jangoico ta guizon eguiazcuaren guizatasun santuari.

Jaincotasunari beguiratuten dotzenac dira oneic:

Lenengua, sinistu Jangoico guztiz poderoso bacar bategan.

<19> Bigarrena, sinistu Aitta dala.

Irugarrena, sinistu Semia dala.

Laugarrena, sinistu Espiritu Santua dala.

Bostgarrena, sinistu Criadoria dala.

Xeigarrena, sinistu Salvadoria dala.

Zazpigarrena, sinistu Glorificadoria dala.

Guizatasun santuari beguiratuten dotzenac dira oneic:

Lenengua, sinistu Jesu Cristo gure Jauna guizona dan partez²⁹ Espiritu Santuaren obraz eta graciaz sortu zala.

²⁶ *beguiratuten dotze*: La pertenecietan yacaz (6).

²⁷ *faltso testimonioric ez jasotia*: gaztelaniazko “levantar (falso testimonio)”-ren ordaina; Laudioiko dotrinan eregi aditza erabiltzen da eta Gatzagakoan jaso.

²⁸ *iñuen*: ‘inoren’.

²⁹ *guizona dan partez*: ‘gizona den aldetik’.

Bigarrena, sinistu santa Maria Virgiñiagandic jaixo zala, virgiña edo dontzella zala, semia jaixo baño leen, jaixotian eta jaixo azquero.

Iruigarrena, sinistu eriotza ta pasiñua artu cituala gu becatarixoc salvetarren.

Laugarrena, sinistu jachi zala infernuetara eta bere etorrera santuaren zaiñ eozen guraso santuen arimac andi atara cituala.

Bostgarrena, sinistu irugarren egunian viztu zala illen artetic.

Xeigarrena, sinistu igo zala ceruetara eta jarrita dagoala Jangoico Aitta guztiz poderosuaren escumatatic.

<20> Zazpigarrena, sinistu etorrico dala vicixac eta illac juzguetan, au da, onai glorixa emoten bere mandamentu santuac gorde cituelaco eta giestuai pena beti iraungo dabena gorde etzituelaco. Amen.

Cristau-dotriñiaren aguermen³⁰ edo esplicaciñua ittandu ta erantzuten dala.

Ittanduten dotzut: ;Cristaua zara?

Erantzuten dotzat: Bai jauna, Jangoicuaren graziaz.

Y. Nogandic datortzu cristauaren icen ori? E. Cristo gure Jaunagandic.

Y. Cer esan gura dau cristauac? E. Cristoren guizona.

Y. Cer aiquetan dozu Cristoren guizonagaitic? E. Bautismuan artu eben Cristoren fedia daucana ta bera serviduteco ofreciduta dagoana.

Y. Ceñ da cristauaren señaia? E. Curtze santua.

Y: Cegaitic? E. Cegaitic Cristo curtzian jocixaren eta bertanche erredimidu guinduanen figura edo irudixa dan.

<21> Y. Cembat modutan eguiten dau cristauac señaie au? E. Bitan.

Y. Ceintzuc dira? E. Ciñatu ta santigüetia, edo curtze santuaren eta Aittiaren eguitia.

Y. Cer da ciñatutia? E. Ezcumaco ats lodixas iru curtze eguitia: lenengua becoquixan, bigarrena auan eta irugarrena bularran, berba eguiten dogula Jangoico gure Jaunaz.

Y. Ya celan? E. Curtze santuaren † señaiegaitic, gueure † etsayetatic librau gaizu, † gure Jauna ta Jangoicua.

Y. Cegaitic ciñatuten zara becoquixan? E. Librau gaixan Jangoicuac pentsamentu giestuetatic.

Y. Cegaitic auan? E. Librau gaixan Jangoicuac berba giestuetatic.

Y. Cegaitic bularran? E. Librau gaixan Jangoicuac obra ta desio giestuetatic.

Y. Cer da santigüetia? E. Ezcumaco ats bixacaz curtze bat eguitia becoquitic bularrera ta ezquerreco sorbal- <22> datic ezcumacora, dei eguiten dotzagula Trinite gultiz santuari.

Y. Ya celan? E. Aittiaren eta Semiaren eta Espiritu Santuaren icenian, Amen.

Y. Noix eguiñ biar dozu señaie au? E. Obra onen bat asten guacen guztian; edo, necesidade, tentaciño edo peligruren batian aurquituten garianian; eta, batez be, uetic jagui, echetic urten edo Elexan sartzen garianian, jatorduan eta etzateracuan.

³⁰ *aguermen edo esplicaciñua*: Laudiokoan *esplicaciñoia* bakarrik dago.

Y. Cegaitic aín sarri? E. Cegaitic beti ta nun-nai gure etzayac pertseguietan gauben.³¹

Y. Ce etsai dira orreic? E. Demoniuá, mundua ta araguixa.

Y. Beraz, etsai orren contrà virtute edo indarra dauco curtziaç? E. Bai jauna.

Y. Nundic dauco curtziaç virtute ori? E. Curtzian bertanche Cristoc bere eriotziaz ventcidu citualaco.

Y. Curtzia adoretan dozunian cer esaten dozu? E. Adoretan eta bedencatuten zaut,³² Cristo, ceure curtze santuaz mundua erredimidu cebelaco.³³

<23> *Cristau-dotriñiaren particiñua edo cristauac jaquiñ biar dittuan gauzac.*

Icusi dogu cristaua zariana cristauaren icen eta señaliagatic. Esaidazu oraiñ:

Y. Cembat gauza jaquiñ, eta aittu biar dittu cristauac errazoiaren argui edo ezagüerara eldu deiñian?³⁴ E. Lau gauza.

Y. Ceintzuc dira? E. Cer sinistu, cer oraciño eguiñ, cer obrau edo eguiñ, eta cer errecibidu edo artu biar daben jaquitia.

Y. Nola jaquingo dau cer sinistu biar daben? E. Credua edo articulu fedecuaç jaquiñaz.

Y. Nola jaquiñgo dau ce oraciño eguiñ biar daben? E. Aittaguria eta Elexaco beste oraciñuac jaquiñaz.

Y. Nola jaquiñgo dau cer eguiñ biar daben? E. Jangoicuaren legueco ta Elexaco mandamentuac eta obra misericordiazcuac jaquiñaz.

Y. Nola jaquiñgo dau cer artu biar daben? E. Elexa Ama santien sacramentuac jaquiñaz.

<24> *Cristau doctriñiaren lenengo sati edo partia, ceñetan aiqúetan emoten diran credua, ta articulu fedecuaç*

Lenengora gatzela, esaizu, noc esan eben credua? E. Apostoluac.

Y. Cetaco? E. Fede santuco gauzac guri iracusteco.

Y. Eta cetaco esaten dozu zuc? E. Cristauoc daucagun fede au autortu edo confesetaco.

Y. Ce gauza da fedia? E. Icusi eztoguna sinistia.

Y. Icusi ceben³⁵ zuc Jesucristo jaixoten? E. Ez jauna.

Y. Ilten edo ceruetara igoten? E. Ez jauna.

Y. Eta sinisten dozu? E. Bai jauna, sinisten dot.

³¹ *gauben*: 'gaituzten', pluralgilerik gabeko laguntzailea.

³² *zaut*: 'zaitut', pluralgilerik gabeko forma.

³³ *cebelaco*: 'zenuelako'. NORR 1. eta 2. pertsona pluraletan *geben* 'genuen' eta *zeben* 'zenuen' beza-lako forma bereziak lekukotzen dira Debagoieneko testuetan. Ezaugarri honek Arabarekin egiten du bat: Laz. *zeben* 'zenuen' (AL: 1153r), G. Albeniz *zaben* 'zenuen' (173), etab. Jatorrian bilakabide fonologiko batek eragindakoak dira: Lazarraga eskuizkribuan ikusten da bokal arteko *-n*-ren galerak eragindako formak direla (cf. Laz AL: 1151v *baceequi* hitzari dagokion oinoharra).

³⁴ *eldu deiñian*: 'heltzen denean', denborazkoa. (La *eltzaiten danian*.)

³⁵ *ceben*: 'zenuen', ik. 33. oh.

Y. Cegaitic sinisten dozu? E. Cegaitic Jangoico gure Jaunac ala aguertu daben eta Elexa Ama santiac ala iracusten dozcun.

Y. Ce gauza dira cristauac les daucazunac eta sinisten dituzunac? E. Elexa ama santa Erromacuac daucanac eta sinisten dituanac.

<25> Y. Eta ce gauza dira zuc eta berac daucazuenac eta sinisten dituzuenac? E. Articulū fedecuac, batez be, creduan daocen les.

Y. Ce gauza dira articulū fedecuac? E. Dira fedeco misterixoric principalenac edo lenenac.

Y. Cetaco dira articulū fedecuac? E. Jangoico gure jaunaren eta Jesu Cristo gure erredentoriaren barri eta ezagüera arguixaua emoteco.

Y. Nor da Jangoico gure jauna? E. Da esan eta asmau al ditequian izate edo gauzaric andi, goren eta miragarrixena; Jaun bat eciñ gueixaoraño eta azquen baric ona, poderosua, jaquintsua, justua, gauza guztien asiera ta fiñ edo azquena.

Y. Trinidadē guztiz santua nor da? E. Da Jangoicua bera, Aitta, Seme ta Espiritu Santua, iru persona distinto edo banaac eta Jangoico eguiazco bacar bat.

Y. Aitta Jangoicua da? E. Bai jauna.

Y. Semia Jangoicua da? E. Bai jauna.

Y. Espiritu Santua Jangoicua da? E. Bai jauna.

Y. Iru Jangoico dira? <26> E. Ez jauna; ezpada Jangoico eguiazco bacar bat, guztiz poderoso bacar bat, beti-betico bacar bat eta Jaun bacar bat.

Y. Aitta Semia da? E. Ez jauna.

Y. Espiritu Santua Aitta edo Semia da? E. Ez jauna.

Y. Cegaitic? E. Cegaitic personac distinto edo baná diran, Jangoico eguiazco bacar bat izan arren.

Y. Beraz, cembat izate edo naturaleza aurquittuten dira Jangoicuagan? E. Izate bat bacarra.

Y. Cembat entendimentu? E. Entendimentu bat bacarra.

Y. Cembat vorondate? E. Vorondate bat bacarra.

Y. Eta cembat persona? E. Iru.

Y. Ceintzuc dira? E. Aittia, Semia ta Espiritu Santua.

Y. Nola da Jangoicua guztiz poderosua? E. Cegaitic berac gura izatiaz beste baric eguiten daben gura daben guztia.

Y. Nola da criadoria? E. Cegaitic ecebecetic eguin cituan gauza guztia.

<27> Y. Cetaco eguin eben Jangoicuac guizona? E. Jangoicua bera vicitza onetan servidu ta ametaco, eta guero beti-beticuan gozetaco.

Y. Nola da Salvadoria? E. Cegaitic gracia emon eta pecatuac parcatuten dituan.

Y. Nola da glorificadoria? E. Cegaitic bere gracian dirauanari glorixa emoten doztan.

Y. Baucō Jangoicuac gorputzic edo gorputz echuraric guc les? E. Ez Jangoicua danez, cegaitic dan espiritu utz garbixa edo purua, baña bai guizona danez.

Y. Jangoicozco iru personétatic ceñ eguin zan guizon? E. Bigarrena, ceñ dan Semia.

Y. Aitta eguin zan guizon? E. Ez jauna.

Y. Espiritu Santua eguin zan guizon? E. Ez jauna.

Y. Ceñ ba? E. Semia bacarric, ceñ guizon eguiñda dericho Jesu Cristo.

Y. Beraz orrela, nor da Jesu Cristo? E. Da Jangoico vicixaren Semia, gu salve-<28> tarren eta guri cela vici iracustearren guizon eguiñ zana.

Y. Cembat izate edo naturaleza aurquittuten dira Jesu Cristogan? E. Bi: bata Jaincozcua eta bestia guizonezcua.

Y. Cembat entendimentu? E. Bi: bata jaincozcua, eta beztia guizonezcua.

Y. Cembat vorondate? E. Bi: bata jaincozcua, ta bestia guizonezcua.

Y. Cembat persona? E. Persona Jaincozco bat bacarra, ceñ dan Trinitade santuco bigarrena.

Y. Eta cembat memorixa? E. Memorixa guizonezco bat bacarra, cegaitic Jangoicua danez, gauza guztiac dauco presente eta eztauco, ta ezta biar be, memorixaric.

Y. Cer esan gura dau Jesusen icen onec? E. Salvadoria edo libratzallia.

Y. Cetatic salvau edo librau guinduan? E. Gure pecatuetatic eta Demoniuaeren cativerixotic.

Y. Cer esan gura dau Cristoren icen onec? E. Untaua edo contsagraua.

Y. Cegaz izan zan untaua? E. Espiritu Santuaren graziaz eta doez.

Y. Jesu Cristo gure jauna nola sortu ta jaixo <29> zan Ama Virgiña edo donzelliagandic? E. Obra naturalezaz gañeticua ta millagruzcuca Jangoicua onetan eguiñaz.

Y. Cegaitic dixozu naturalezaz gañeticua ta millagruzcuca? E. Cegaitic Jesu Cristo ez sortu ta ez jaixo izan zan beste guizonac les.

Y. Nola ba sortu zan edo izan zan bere encarnaciñoco misterixua? E. 1. Formau eben Espiritu Santuac Maria Virgiñiaren sabelian bere odol guztiz garbizaz gorputz eder eta falta baco bat; 2. eguin eben ecebecetic arima bat; 3. gorputz eta arimia batu edo unidu cituan alcarregaz; 4 eta instante artan bertan Jangoicuaren Semiac beragan artu ta beragaz unidu cituan gorputz eta arima oneic; eta onela, len Jangoico baño etzana, Jangoico izatiari ichi baric, guelditu zan guizon eguiñic.

Y. Nola jaixo zan millagruz? E. Urteten ebela Maria guztiz santiaren sabeletic bere dontzellatasunaren calte baric.

Y. Ce modutan? E. Egusquixaren arguitasuna cristal batetic iraoten dan les, cristala auxi ta loitu baric.

Y. Eta bere Ama guero beti izan zan virgiña? E. Bai jauna, beti.

<30> Y. Cegaitic ill gura izan eben curtzian? E. Gu pecatutic eta betico eriotzatic libretarren.

Y. Cela ba jauci guintzan gu betico eriotza orretan? E. Gure lenengo guraso Adanec pecatu eguiñaz, nogan guztioic eguiñ gueben³⁶ pecatu.

Y. Cer aiqetan dozu, aco dixozunian, Cristo gure jauna ill azquero jachi zala infernuetara? E. Ez condenauen lecura, ezpada limbora justuac egocenera.

Y. Cer ba, infernu bat baño gueixago al dagoz? E. Bai jauna, lau infernu dagoz; eta derichue condenauen infernua, purgatorixua edo garbiquera lecuca, humien limbua, eta justuen limbua edo seno Abrahamena.

Y. Cer da condenauen infernua? E. Da pecatu mortalien ilten diranac duacen toqui edo lecuca, tormentu guztiz icaragarrizacaz beti-beti penetan anche egoteco.

Y. Cer da purgatorixua? E. Da Jangoicuaren gracion, baña euren pecatuen zorra osoro pagau baño leen, ilten diranen arimac duacen lecuca, pena ta tormentu icaragarrizacaz, garbi-garbi jarri arte anche egoteco.

³⁶ *geben*: 'genuen'; ik. 33. oh.

Y. Cer da humien limbua? <31> E. Da errazoiaren ezagüerara eldu baño len bautismo baric illten diranen arimac duacen lecuá.

Y. Cer da justuen limbua? E. Da, aric eta Jesu Cristoc ceruco atiac idigui arte, Jangoicuaren grácian ilten ciranen arimac, euren pecatuen zorra osoro pagau azquero, ixuacen³⁷ lecuá, eta Jesucristo bene-benetan jachi zana berbera.

Y. Nola jachi zan? E. Jachi zan bere arimia Jaincotazunaz uniduta edo batuta.

Y. Eta nola gueratu zan bere gorputza? E. Jaincotasunaz beragaz uniduta edo batuta.

Y. Nola viztu zan irugarren egunian? E. Barriro alcarganatu edo batuten cirala bere gorputz eta arima glorixaz betia, osterá iñoix be ez illteco

Y. Nola igo zan ceruetara? E. Bere berezco poderixo ta virtutez.

Y. Cer esan gura dau Jangoico Aitta guztiz poderosuaren escumatic jarrita ego-tiac? E. Jangoico danez, Aittac aiña glorixa daucala; ta guizona danez, beste edoceñec baño gueixago.

Y. Noix etorríco dá vicixac eta illac juzguetan? E. Munduaren azquenian edo acaberan.

<32> Y. Eta orduan viztu eguingo dira ill guztiac? E. Bai jauna, gorputz eta arima len izan cituenaquin euraquin.

Y. Eta munduaren azquena baño len juzgauac izango dira guizonac? E. Bai jauna, guztiai illda beriala, contu artu ta sententzia emongo dotze Jangoico jaunac.

Y. Eta ce sententzia izango da orduan artuco daubena? E. Onac Jangoicua gozetacua beti-beti ceruan, eta guestuac pena icaragarrixac padecietacua beti-beti infernuan.

Y. Cer sinisten dozu dixozunian sinisten dot santuen comuniua? E. Cristau fededunac dauquela parte bata bestien arimaco obra onetan, gorputz baten miembro edo sati diranac les, ceñi dan Elexia.

Y. Cer da Elexia? E. Cristau fededun guztiac batera artuta eguiten dauben gorputza, ceñen burua dan Aitta Santua.

Y. Nor da Aitta Santua? E. Obispo nausi Erromacua, lurrian Cristoren³⁸ ordecó edo Vicarixó dana, ceñi guztioac obedecidu biar dotzagun.

<33> Y. Credo ta articuluaz gañera, sinisten dozu beste gauzaric? E. Bai jauna, escritura sagraduan dagoan guztia ta Jangoicuac bere Elexiari aguertu dotzan guztia.

Y. Ce gauza dira orreic? E. Ez ori niri ittandu, nacelaco jaquiturixabacua. Elexa Ama santiac badittu dotoriac erantzuten jaquingo daubenac.

Maix. Ondo dixozu, iracusliai dagote,³⁹ ta ez zuri, fedeco gaucen contu banabanaca ta luciago emotia; zuretzat asco da articuluen contu Creduan daocen les emotia.

³⁷ *ixuacen*: 'zihoazen'.

³⁸ *Cristoren*: Lehenengo bertsioan *Cristuen*, baina liburuaren amaieran datorren *erracuntzen zuzenvidian Cristoren* irakurri behar dela dio. Ikusi dotrinaren hitzaurreko lehenengo puntuan (5-7) genitibo singularreko forma haez egileak azaltzen duena.

³⁹ *dagote*: 'dagokie'.

Cristau dotriñiaren bigarren sati edo partia, ceñetan aiquetan emoten dan escatu biar dana eta Elexa Ama Santien oraciñuac.

Icusi dou cela daquizun sinistu biar dana, ceñ dan lenengua. Gatocen bigarre-nera, ceñ dan escatu biar dana. Esaidazu:

Y. Noc esan eben Aittaguria? E. Jesu Cristoc.

Y. Cetaco? E. Oraciño eguiten guri iracusteco.

Y. Cer da oraciño eguitia? <34> E. Da Jangoicuagana biotza jasó ta mecediac be-rari escatutia.

Y. Cembat modutacua da oraciñua? E. Modu bitacua.

Y. Ceintzuc dira? E. Mentala edo gogozcua, eta vocala edo aozcua.

Y. Cer da oraciño mentala? E. Da arimaco potentziacaz eguiten dana.

Y. Cer eguin biar da memorixiaz? E. Gauza onen bat gogora ecarri.

Y. Cer entendimentuaz? E. Gauza ona bera goguan erabilli, alde guztietati begui-ratu ta ondo auznartu.

Y. Eta cer vorondatiaz? E. Biar laco⁴⁰ frutua atarateco aleguiña eguiñ; contu dai-gun, acto caridadeco edo contri[ci]ñoco eguiazcuac biotz-biotzetic eguiñaz, edo ondo confesetaco eta vicitzia obaturteco asmu benetacua artuaz, edo beste onelangoren ba-tzuc.

Y. Cer da oraciño vocala? E. Berbacaz eguiten dana, Aittaguria errezetan dogu-nian les.

Y. Eta cela oraciño eguin biar da? E. Arreta edo atentziñuaz, humiltasunaz, con-fiantziacaz eta iraupen edo perseverantziacaz.

<35> Y. Aittaguria esaten dozunian, nogaz berba eguiten dozu? E. Jangoico gure jaunaz.

Y. Nun dago Jangoico gure jauna? E. Lecu guztian, batez be ceruan eta altaraco sacramentu guztiz santuan.

Y. Eta nun dago Jesu Cristo guizona dan partez? E. Bacarric ceruan eta altaraco sacramentu guztiz santuan.

Y. Oraciñuetatic, ceñ da onena? E. Aittaguria.

Y. Cegaitic? E. Apostoluac escatu ta Jesu Cristoc bere aoz esan ebelaco.

Y. Cegaitic gueixago? E. Zazpi escabide caridadetic⁴¹ datozenac ditualaco.

Y. Ceintzuc dira? E. Lenengua, santificau bedi zure icena.

Y. Cer escatuten dozu escabide orretan? E. Izan dedilla Jangoicuaren icena mundu guztian ezagutua ta ondraua.

Y. Cein da bigarreña? E. Betor gugana zure erreñua.

Y. Cer escatuten dozu escabide orretan? E. Erreiñau daixala Jangoicuac gure ari-metan, <36> emen lurrian graziaz eta guero glorixa emon deigula.

Y. Cein da irugarrena? E. Eguiñ bedi zure vorondatia, nola ceruan ala lurrian.

Y. Cer escatuten dozu escabide orretan? E. Eguiñ daigula Jangoicuaren voronda-tia lurrian gaocenoc, zorionecuac ceruan eguiten dauben les.

Y. Ceñ da laugarrena? E. Emon iguzu gaur gueure egunian eguniango oguixa.

⁴⁰ *Biar laco*: 'behar bezalako'.

⁴¹ *caridadetic*: jat. *caridade caridadetic*.

Y. Cer escatuten dozu escabide orretan? E. Emon deigula Jangoicuac gorputzarentzat alimentu conveni jacona, ta animientzat gracia ta sacramentuen alimentu espirituala.

Y. Ceñ da bostgarrena? E. Parcatu iguzu gure zorrac, guc gure zordunai parcatuten dotzegun les.

Y. Cer escatuten dozu escabide orretan? E. Parcatu deigula Jangoicuac gure pecatuac, guc injurixa⁴² eta gach eguiñ dozcuenai parcatuten dotzegun les.

Y. Ceñ da xeigarrena? E. Ez iguzu ichi tentaciñuan jausten.

Y. Cer escatuten dozu escabide orretan? <37> E. Ezteigula ichi Jangoicuac jausten, diabruac pecatuan jausi eraiteco dacartcun⁴³ pentsamentu cital eta tentaciñuetan, ezta ai be lecuric emoten.

Y. Ceñ da zazpigarrena? E. Baña librau gaizu gachetic.

Y. Cer escatuten dozu escabide orretan? E. Librau gaixala Jangoicuac arimaco ta gorputzeco gach eta peligru guztietatic.

Y. Cegaitic dixozu asieran *Aitta guria ceruetan zaocena*? E. Biotza Jangoicuagana jaso, ta humilltasunaz eta confiantziiaz mesediac escatuteco.

Y. Eta cer esan gura dau aco berba *Amen* azquenian dixozunac? E. Ala izan dedilla.

Y. Ceintzuc dira Ama Virgiñari erregututeco oraciñoric onenac? E. Ave Maria, ta Salvia.

Y. Noc esan eben Ave Maria? E. San Gabriel Angueruac Ama Virgiñari barri onac emoten etorri zanian.

Y. Noc esan eben Salvia? E. Elexa Áma santiac beretzacotzat dauco artuta.

Y. Cetaco? <38> E. Gure Ama andra Mariari mecediac escatuteco.

Y. Ave Maria edo Salvia esaten dozunian, nogaz berba eguiten dozu? E. Gure Ama andra Maria Virgiñiaz.

Y. Nor da gure Ama andra Maria Virgiña? E. Da andra edo señora bat virtutez eta graciaz betia, Jangoicuaren Ama dana, eta ceruan dagoana.

Y. Eta altaran dagoana nor da? E. Ceruan dagoanen imagiña ta antz⁴⁴ bat.

Y. Cetaco dago an? E. Altaran dagoana icusi, ta acordau gaitecen ceruan dagoanaz, eta bere antza dalaco erreverentziau daigun.

Maix. Beste aimbeste eguiñ biar dotzezu ba beste Santuen imagiña eta gorputz satixai.

Y. Oraciño eguiñ biar dotzegu Angueru, ta Santuai be? E. Bai jauna, gure bittarteco ta mecedeguilliai les.

Y. Ce gauza dira Angueruac? E. Jangoicua ceruan gozetan daozen Espiritu zorioneco batzuc.

Y. Cetaco eguiñ cituan Jangoicuac? E. Beti-beti bera alabau ta bedencatu daixen.

Y. Cetaco gueixago? <39> E. Bere servitzari edo ministruc les Elexia gobernau ta guizonac zaiñdu ta gorde daixen.

⁴² *injurixa*: jat. *injurixac*, baina badirudi huts bat dagoela: perpausa gramatikala izateko *injurixa eta gatx egiñ* (bi izenak mugagabeen) edo *gatx eta injurixak egiñ* (-ak determinatzailea sintagma osoaren amaieran ezarrira) eskatzen du.

⁴³ *dacartcun*: 'dakarkigun, dakarzkigun'.

⁴⁴ *antz*: 'irudi, imajina'.

Y. Beraz zuc pe baucazu Angueru guardacua? E. Bai jauna, ta guizon bacochar dauco beria.

Maix. Artu eiozu ba devociño andi bat eta encomendau zaquixo egunian-egunian berari.

Irugarren sati edo partia, ceñetan aiquetan emoten dan obrau edo eguiñ biar dana.

Icusi dou cer dan sinistu ta escatu biar dozuna; dacuzcun oraiñ cela daquizun obrau edo eguiñ biar dozuna.

Esaidazu, ceñ da Jangoicuaren legueco lenengo mandamentu edo aguindua? E. Jangoicua gauza guztien gañian ametia.

Y. Noc Jangoicua ametan dau? E. Bere mandamentu santuac gordeten dituanac.

Y. Cer da Jangoicua gauza guztien gañian ametia? E. Gauza guztiac galdu gurago izatia bera ofendidu baño.

Y. Certara gueixao obliguetan gau⁴⁵ mandamentu onec? <40> E. Bera bacarric adoretara gorputzeco ta arimaco erreverentziaric andixenaz, sinistu ta esperetan dogula beragan fede vici bategaz.

Y. Noc eguiten dau onen contra pecatu? E. Idoluac edo Jangoico guzurrezcuac adoretan dituanac, edo oneitan sinisten dabenac.

Y. Noc bestec eguiten dau mandamentu onen contra pecatu? E. Fediaren contraco gauzaren bat sinisten dabenac, edo fedeco misterixoren bat ala ete dan badespandan dagoanac,⁴⁶ edo jaquiñ biar diran fedeco misterixuac eztaquixanac.

Y. Noc bestec? E. Fede, esperanza ta caridadeco actuac eguiteco obligaciñua daucanian eguiten eztituanac, Jangoicuaren misericordixan esperantzia galtzen dabenac edo sacramenturen bat biar les guertatu⁴⁷ baric artzen dabenac.

Y. Eta noc gueixago? E. Astruben⁴⁸ barri-emonetan sinisten dabenac, edo sorquinerixa edo supersticiñoco gauzacaz balixetan danac.

Y. Ceñ da bigarrena? <41> E. Bere icen santuaren contra juramentu alperric ez eguitia.

Y. Noc eguiten dau juramentu alperric? E. Egui baric, justicia baric edo premiña baric juramentu eguiten dabenac.

Y. Cer da egui baric juramentu eguitia? E. Noberac berac uste dabenen contra edo guzurraz juramentu eguitia.

Y. Eta ce pecatu eguiten dau guzurraz juramentu eguiten dabenac edo juramentupeyan dixuana ala ete dan badespandan dagoanac? E. Pecatu mortala, naiz izan juramentua gauza chiqui edo ecerez baten gañian.

Y. Cer da justicia baric juramentu eguitia? E. Gauza zucena eztana, edo gauza charren bat eguiteco juramentu eguitia; contu daigun, gachen bat edo calteren bat progimuari eguiteco juramentu eguitia.

Y. Eta ce pecatu da justicia baric juramentu eguitia? E. Orrelaco gauza guesto edo caltia: andixa bada pecatu mortala eta chiquiña bada pecatu veniala.

⁴⁵ *gau*: 'gaitu', pluralgile gabeko forma.

⁴⁶ *badespandan dagoanac*: 'zalantzan dagoenak, dudan dagoenak'.

⁴⁷ *guertatu*: 'prestatu'.

⁴⁸ *Astruben*: 'azturuen, aztien'.

Y. Cer da premiña baric juramentu eguitia? E. Motivo andi baric edo ecebezque-
riza bategatic juramentu eguitia.

Y. Eta ce pecatu da au? <42> E. Pecatu veniala, eguixaz eta justicixaz eguiten bada.

Y. Eta gauza onen bat eguiteco juramentu, voto edo promesia eguiten dabenac cumplidu biarco dau? E. Bai jauna.

Y. Eta ez cumpletia edo lar luzatutia pecatu mortala da? E. Bai jauna, cumplidu baric ichitaco gauzia andixa bada.

Y. Eta pecatu da criaturacaitic juramentu alperric eguitia? E. Bai jauna, cegaitic oneitan eguiten jacon juramentu euren eguilliari.

Y. Cela eguiten da criaturacaitic juramentu? E. Esanaz, contu daigun, *neure ari-
miagaitic, ceruagaitic, lurragaitic, au ala da.*

Y. Ce erremedixo dago juramentu alperric ez eguiteco? E. Bai edo ez esaten oittu, Cristoc iracusten dozcan les.

Y. Eta eraotziten da beste cerbait mandamentu onetan? E. Bai jauna, eraotziten da blasfemixia be.

Y. Ce gauza da blasfemixia? E. Jangoicuaren edo Santuen contra berba <43> ci-
quiñ edo injuriatzuren bat esatia.

Y. Ce pecatu da au? E. Pecatu mortala ta andixeneticua.

Y. Ceñ da irugarrena? E. Jaiegunac santifiquetia.

Y. Noc santifiquetan ditu jaiegunac? E. Meza osua entzun eta jai osuetan premiña baric biarric eguiten eztabenac.

Y. Eta ce pecatu da jai osuetan biar eguitia? E. Ordu biti gora biar eguiten bada, pecatu mortala; eta andic bera bada, pecatu veniala, gueixenetan beintzat.

Y. Ceñ da laugarrena? E. Aitta ta Ama hondretia.

Y. Noc hondretan ditu gurasuac? E. Euren esanac eguin eta socorridu ta erreventzietan dituanac.

Y. Nortzuc eguiten daube mandamentu onen contra pecatu mortala? E. Echeco gobernu ta oittura onai⁴⁹ beguiratuten dotzen gauzetan euren gurasuai obedeciuten eztozten semiac.

Y. Eta nortzuc gueixao? E. Euren premiña edo necesidadetan biar dauben socorru ta laguntasuna emoten estotzenac; maldecioño, burla, edo barre egui- <44> ten dotzenac; eta, escua jaso edo esarten dotzenac.

Y. Eta pecatu mortala eguiten daube euren gurasuai contu emon baric eta euren licentzia ta bendicioño baric escondu gura daubenac? E. Bai jauna.

Y. Nortzuc besteric aiuetan dira gurasuen icenaz? E. Naucixaguac edadian, dignidadian eta gobernuan.

Y. Eta semiac euren gurasuacganaco dauquen obligaciñuacaz gañera, bagoz mandamentu onetan sartuta besteric? E. Bai jauna, baitta naucixauac euren contura daocenenanganaco⁵⁰ eta gurasuac euren semiacganaco dauquenac be.

⁴⁹ *oittura onai*: leh. *aciera onari* (La *aciyera oneco gauzetan*), baina liburuaren amaierako zuzenketetan *oittura onai* irakurri behar dela dio.

⁵⁰ *daocenenanganaco*: jat. *daocen-ganaco*. Badirudi *-en* bat falta dela jatorrizkoan, baina zalantzarikoa da, normalean *-gan* absolutiboaren gainean eraikitzen delako: *semiacganaco*, etab.

Y. Ceintzuc dira oneic? E. Jan-edana ta jantzixa emotia, jaquiñ biar dituen gauzac iracustia, gaxqui esan edo eguiten daubenian biar les corregietia, ejemplu ona emotia eta ondo dagoten estadu edo vicimodua bere demporan emotia.

Y. Eta ce pecatu eguiten daube obligaciño onei faltetan dotzenac? E. Pecatu mortala, gueixenetan beintzat.

Y. Ceiñ da bostgarrena? E. Iñor ez iltia.

<45> Y. Cer aguinduten da mandamentu onetan? E. Ez eguitia iñori gachic ez berbaz, ez obraz, ezta desioz be.

Y. Noc eguiten dau mandamentu onen contra pecatu mortala? E. Bere buruari edo progimuari eriotzia edo gach andiren bat desietan dotzanac, edo gorroto dotzanac.

Y. Eta noc bestéc? E. Norbait⁵¹ ill, heridu edo golpatuten dabenac, bere burua ill edo illteco pelligruan ifiñten dabenac, ordittuten danac eta osasunian gach andixa eguiten dotzen gauzac jaten dituanac.

Y. Eta noc gueixao? E. Bere buruari edo besteren bati birau edo maldeciño eguiten dotzanac.

Y. Cer da maldeciño eguitia? E. Noberentzat edo besteren batentzat gachen bat escatutia, esaten darian les, *or illgo al az*.

Y. Ce pecatu da maldeciño eguitia? E. Gach andiren baten desiuaz bada, pecatu mortala.

Y. Eta alaco desio baric eguiten bada? E. Pecatu veniala, gueixenetan beintzat, baña ez beti.

<46> Y. Nortzuc ba eguiten daube pecatu mortala onelaco desiobaco maldeciñuac eguiñaz? E. Euren bendian daocenen aurrian eguiten dituen guraso ta naucixac, eta oittura guesto au euqui ta quentzeco aleguiñ benetacoric eguiten eztaubenac.

Y. Cegaitic ala? E. Cegaitic euren berba eta ejemplu charraquin bestiai Jangoicua ofendietaco bidia emoten dotzen, eta oni dericho escandalua.

Y. Ceiñ da xeigarrena? E. Lujuriaco pecaturic ez eguitia.

Y. Cer aguinduten da mandamentu onetan? E. Izan gaitezela garbi ta castuac pensamentuetan, berbetan eta obretan.

Y. Nortzuc eguiten daube mandamentu onen contra pecatu mortala? E. Jaquiñ-jaquiñian, edo ezagüera osuaz, pentsamentu loi ta ciquiñetan atsegiñ edo gusto artzen vorondatez egoten diranac, naiz ez eguiñ, eta naiz eguiteco desioric pe ez euqui, orrelaco gauza loiric.

Y. Nortzuc gueixao? E. Gauza loixac esan edo cantetan dituenac, edo gustoz entzuten dituenac, eta noberagaz edo besteren bategaz ucu- <47> quera loixac dauquenac, edo garbitasunaren contra obraz pecatu eguiñ edo eguitia desietan daubenac.

Y. Ceiñ da zazpigarrena? E. Ez oztutia.

Y. Cer aguinduten da mandamentu onetan? E. Ez quendu, ez euqui ta ez gura izatia iñuen gauzaric bere jabiaren vorondatiaren contra.

Y. Nortzuc eguiten daube mandamentu onen contra pecatu mortala? E. Onetario gauzaren bat edo bat eguiten daubenac, edo beste nolabait progimuari bere ondasunetan calte eguiten dotzenac, baldin gauza andixan bada.

⁵¹ *Norbait*: leh. *Iñor*, liburuaren amaierako taulan egindako zuzenketa. Laudioko dotrinan *edonorbere* dator 1828ko edizioan, baina *norbere* aldatzen du 1854koak eta *norbera* 1877koak.

Y. Eta ce obligaciño dauque modu orretan progimuari calte eguiten dotzenac? E. Dauque lenbaitlen bere gaucia biurtuteco, edo eguin dotzen caltia paguetaco obligaciño estua.

Y. Cein da zortzigarrena? E. Inñori faltso testimonioric ez jasotia ta guzurric pe ez esatia.

Y. Cer aguinduten da mandamentu onetan? E. Ez eguitia ariñ, au da, artaco motivo edo fundamentu andi baric, projimuaren contra <48> juzgu charric, eta ez esatia ta ez entzutia bere faltac.

Y. Noc austen dau mandamentu au? E. Errazoiaren contra, au da, biar laco fundamentu baric juzgu charra eguiten dabenac, creittua quendu, gauza ixilla aguertu edo guzurra esaten dabenac.

Y. Eta progimuari creittua quendu dotzanac, dala eguiñ eztaben guestaquerixaren bat esanaz, dala eguiñ dabena, baña ixill dauana zabalduaz, edo bere faltac mosuetan emonaz, ce obligaciño dauco? E. Quendu izan dotzan hondra edo creittua biurtuteco obligaciño estua.

Y. Cer eragotziten da bedratzigarren eta amargarren mandamentuan? E. Araguizco atseguinñen eta bestien ondasunen desio oquer edo erabagac.⁵²

Esan izu *Elexa Ama Santien mandamentuac*.

Elexa Ama Santien mandamentuac dira bost: Lenengua, meza osua entzutia domeca ta jaiegunetan. Bigarrena, confesetia guchienaz urtian bein; edo lenago, illteco pelligruan badago edo comulgau biar badau. Irugarrena, comulguetia Pazcua garizuma- <49> cuan. Laugarrena, baru eguitia Elexa Ama Santiac aguinduten dabenian. Bostgarrena, paguetia amarren-primicixac Jangoicuaren Elexiari.

Y. Cetaco dira mandamentu oneic? E. Jangoicuaren leguecuac obeto gordeteco.

Y. Nortzuc dauqué domeca ta jaiegunetan meza osua entzuteco obligaciñua? E. Errazoiaren argui edo ezagüerara eldu diran cristau guztiac.

Y. Eta cela entzun biar daube? E. Egonagaz mezatan atentziño, contu daigun, Jesu Cristoren pasiñua edo beste gauza onen bat goguan darabilldela, edo devociñoz cerbait errezetan daubela.

Y. Ce pecatu eguiten dau bere culpaz meza osua edo sati andiren bat entzun baric isten dabenac, edo uts eguiteco pelligruan jarten danac, edo mezatan atentciño baric dagoanac? E. Pecatu mortala.

Y. Eta nortzuc dauque confesetaco ta comulguetaco obligaciñua? E. Errazoyaren argui edo ezauerara eldu diran cristau guztiac, pecatu mortalaren azpizan.

Y. Eta gaxqui confesau ta comulguetan di- <50> ranac gordeten ditue mandamentu oneic? E. Ez jauna, eta onetarico confesiño ta comunio bacochian eguiten ditue pecatu mortal bi.

Y. Cer eguiñ biar dau illteco pelligruan confesore baric aurquituten danac? E. Biotz-biotzetic acto contriciñoco bat, confesetaco asmu benetacuaz.

Y. Nortzuc dauque baru eguiteco obligacinua? E. Ogueta bat urte cumplidu di-tuenac.

Y. Cela baru eguiñ biar da? E. Elexiac eraotzita daucan jan-gauzac ez janaz eta jan bacar bat egüerdirutz eguiñaz.

⁵² *erabagac*: 'desegokiak, gehiegizkoak, neurrigabeak...'

Y. Eta barua auxi baric artu leiteque goxian cerbait? E. Bai jauna, artu leiteque ontza bat les, artaco motivua badago, naiz chiquiña edo ariña izan.

Y. Eta gabian? E. Artu leiteque colaciñoz contcientzia oneco gentiac artu izaten daubena.

Y. Eta cer eguiñ biar dau badespandan dagoanac? E. Ittandu confesore aittu bati.

Y. Eta baru eguiten eztaubenac artaco mo- <51> tivo justua eztaucuela, ce pecatu eguiten daube? E. Pecatu mortala.

Y. Eta nortzuc dauque vigilixa ta baru-egunetan oquelaric ez jateco ta oquela ta arraiñ gauzaric ez naztuteco obligaciñua? E. Errazoiaren argui edo ezauerara eldu diran guztiac.

Y. Eta nortzuei eragotziten jate⁵³ garizumaco egunetan bulda baric arrautza ta esne-gauzac jatia? E. Errazoiaren argui edo ezauerará eldu diran guztiac.

Y. Eta ce pecatu eguiten daube aguinu oneic gordeten ez dituenac? E. Pecatu mortala, oneitaricoren bat austen dauben bacochian.

Obra misericordiazcuac, edo erruquizcuac dira amalau: zazpi arimacuac, eta zazpi gorputzecuac.

Arimacuac dira oneic: Lenengua, eztaquixanari iracutsi. Bigarrena, contseju ona biar dabenari emon. Irugarrena, gaxqui eguiten dabena corregidu. Laugarrena, injurixac parcatu. Bostgarrena, triste dagoana con- <52> tsolau. Xegarrena, gure progimuen miserixa ta argaltasunac pacientziaz sufridu. Zazpigarrena, vicixac eta illacgaiti Jangoicuari erregutu.

Gorputzecuac dira oneic: Lenengua, guexuac vixitau. Bigarrena, gose danarí jaten emon. Irugarrena, egarri danari edaten emon. Laugarrena, cautivuac errescatau edo ascatu eraiñ. Bostgarrena, pilloxix dauana jantzi. Xegarrena, pellegrinu edo videscuai ostatu emon. Zazpigarrena, illac enterrau.

Y. Cegaitic derizte obra misericordiazcuac? E. Justiciaz zor eztiralaco.

Y. Nox obliguetan daube pecatu mortalpeyan? E. Guizon aittuen erechixan, premiña edo necesidade andixac diranetan.

Y. Eta cristauac eguiten dituan obra misericordiazco oneicgaitic eta gañeraco obra onacgaitic, cer alcantzetan dau? E. Jangoicuaren gracion badago, merecietan dau gracia ta glorixa gueixago ta ugarixago.

Y. Eta cer gueixago? E. Euracaz bere pecatuen zorrac pagau, ta alcantzetan dittu Jangoicuagandic ondasun andixac, ala arimacuac nola gorputzecuac, arimien oneraco izango badira.

<53> Y. Cegaitic dixozu Jangoicuaren gracion badago? E. Cegaitic pecatu mortalian dauanac eguiten dituan obra onacaz eciñ mereci lei gracia ta glorixaric, ezta pagau be pecatuen zorric; bacarric alcantzau lei euren mediox nolabait mecederen batzuc Jangoicuagandic.

Laugarren sati edo partia, ceñetan aiquetan emoten diran artu biar diran Sacramentuac.

Ícusi dou, cela daquizun cer sinistu, cer escatu, ta cer eguiñ biar dozun; dacuzcun oraiñ cer artu edo errecibidu biar dozun, ceñ dan azquenengua. Esan izu:

Elexa Ama santien Sacramentuac.

⁵³ *jate*: 'zaie'.

Elexa Ama santien Sacramentuac dira zazpi:

Lenengo bostac dira biar-biarrac edo necesidadezcuac, izatez edo vorondatez, eta oneic baric eciñ salvau liteque guizona, isten baditu desprecioz; beste bixac dira vorondatezcuac. Lenengua, Bautismua. Bigarrena, Confirmaciñua. Irugarrena, Penitencia. Laugarrena, Comuniua. Bostgar- <54> rena, Estremauntziñua. Xeigarrena, Ordia⁵⁴ Sacerdotiena. Zazpigarrena, Matrimonio edo Escontzia.

Y. Ce gauza dira Sacramentuac? E. Jesu Cristoc bere Elexiari ichi otzan⁵⁵ señale aguri batzuc euren mediox gracia ta virtutiac guri emoteco.

Y. Ce gauza da gracia? E. Izate Jangoicozco bat, guizona Jangoicuaren seme ta ce-ruaren herederu eguiten dabena.

Y. Cela dericho gracia oni? E. Santificantia, au dá justu edo santu eguiten gabena.⁵⁶

Y. Eta gracia onegaz gañera, bagoz beste graciaren batzuc? E. Bai jauna, gracia langungarri, Jangoicuaren avixu edo mandatari, ta inspiraciñuac deiquetan dotzegun beste batzuc, ceintzuc baric eciñ así, eciñ aurra eruan, eta eciñ acabau guei⁵⁷ salva-ñoraco gauzaric.

Y. Eta cer dira oneic? E. Pecatuan ez jausteco ta obra onac eguiteco Jangoicuac emoten dozcun socorru edo laguntasun batzuc.

Y. Ce socorru edo laguntasun dira oneic? E. Sermoyac, ejemplu onac, uztez ustebaco⁵⁸ <55> eriotzac, arguialdi batzuc, ceintzucaz arguituten dituan Jangoicuac gure entendimentuac, eta desio santu batzuc, ceintzucaz mobidu, berotu ta vixcortuten dituan gure vorondatiac obra onac eguiteco.

Y. Ce virtute emoten ditue Sacramentuac graciaz batera? E. Printcipalenac dira iru, Teologalac edo Jangoicozcuac.

Y. Ceintzuc dira? E. Fedia, Esperantzia ta Caridadia.

Y. Ce gauza da fedia? E. Icusi estoguna sinistia Jangoicuac ala aguertu dabelaco.

Y. Ce gauza da esperantzia? E. Glorixa esperetia Jangoicuaren gracia ta gure obra onen mediox.

Y. Ce gauza da caridadia? E. Jangoicua gauza guztien gañian ametia ta gure projimuac gueure burua les, oneic⁵⁹ guri eguitia guraco gueuquiñana eurai eguiñaz.

Y. Cetaco da Sacramentu bautismocua? E. Pecatu origiñala ta bauticetan danagan aurquittu leitequian beste edoceiñ be quentzeco.

Y. Cer da pecatu origiñala? <56> E. Aco, guztioac beragaz jaixoten gariana; gure lenengo gurasuetatic datorcuna.⁶⁰

Y. Noc bautizau lei premiña orduan edo humia illteco pelligruan dagoanian? E. Errazoiaren argui edo ezauerara eldu dan edoceiñ guizon nai emacumec.

⁵⁴ *Ordia*: 'ordena'.

⁵⁵ *otzan*: 'zion, zizkion'.

⁵⁶ *gabena*: 'gaituena', pluralgilerik gabeko forma.

⁵⁷ *guei*: 'genezake, dezakegu'. Ezaguna da ahaleran alegiazko formek orainaldikoak ordezkatu dituz-tela mendebalean (Urgell 2001: cxlix-cl). Testu honetan, hala ere, badira oraindik ahalerako orainaldiko formak ere: *daiquezu* (6, 7), *badaiquegu* (10), *daiquegun* (62), etab. Bestalde, gaur egun *-ke*-dun formak (*neike*, *leike*...) dira nagusi Gatzagan eta oro har sortaldeko azpieuskalki guztian, baina testuan *-ke*-gabe-koak ere agertzen dira (*lei*, *gei*...).

⁵⁸ *uztez ustebaco*: 'ustekabeko, ezusteko'.

⁵⁹ *oneic*: jat. *eneic*.

⁶⁰ *datorcuna*: 'datorkiguna'.

Y. Eta biar les bautizetaco, cer da eguiñ biar dana? E. Ur utsa edo naturala bota humiari burura, eta botaten jacon bittartian esan bauticetaco intentciñuaz: *Nic bauticetan zaut Aittiaren, eta Semiaren, eta Espiritu Santuaren icenian.*

Y. Cetaco da Sacramentu confirmaciñocua? E. Bautismuan artu gueben⁶¹ fedian confirmau ta indartuteco.

Y. Ce pecatu eguiten dau sacramentu au errazoiaren ezagüerara eldu azquero pecatu mortalian artzen dabenac? E. Pecatu mortala.

Y. Cer eguiñ biar dau ba ondo artzeco? E. Guertatu, artu baño len, confesiño on bat eguiñaz.

Y. Cetaco da Sacramentu penitentziacua? E. Bautizau azquero eguiñdaco pecatuac parcatuteco.

<57> Y. Ce pecatu dira oneic? E. Mortalac eta venialac.

Y. Cer da pecatu mortala? E. Jangoicuaren leguiaren contra cerbait esan, eguiñ, pentsau edo desietia gauza andi edo pixutzuan.

Y. Cegaitic dericho mortala? E. Eguiten dabenen arimia illten dabelaco.

Y. Eta Sacramentu penitentziacua nox artzen dou? E. Ondo confesau ta absolu-ciño edo parcaciñua artzen dounian.

Y. Ce parte ditu penitentziac pecatu mortala quentzeco? E. Iru.

Y. Ceintzuc dira? E. Biotzeco damua, aozco confesiñua eta obrazco satisfaciñua.

Y. Eta Sacramentu au artu gura dabenagan biar-biarrac diran iru gauza oneitan dago⁶² sartuta besteric? E. Bai jauna, biotzeco damuan dago sartuta propositua, eta aozco confesiñuan esamiña contzientziacua.

Y. Beraz, orrela, cembat gauza biar dira sacramentu penitentziacua artzeco edo ondo confesetaco? E. Bost.

Y. Ceintzuc dira? <58> E. Esamiña contzientziacua, damu edo doloria, propositua, confesiñua ta satisfaciñua.

Y. Cer da esamiña contzientziacua? E. Oñengo⁶³ ondo confesau zanetic eguiñdaco pecatuac biar añaco ardura bategaz gogora ecartia.

Y. Nundic eguiten da esamiña au? E. Jangoicuaren legueco ta Elexaco mandamentuetatic, beguiratuaz banaca ta astiro mandamentu bacochari, baitta nundic nora ta nortzuquin ibilli dan, eta bere vicimodu edo estaduco cargu ta eguitecui cela erantzun dotzan.

Y. Cer da bere pecatuac ezaututeco lenen-lenengo eguiñ biar dana? E. Jangoicuari argui ta laguntasuna escatu.

Y. Cer da damu edo doloria? E. Jangoicua ofendidu izandaco biotzeco damua ta pecatuen contraco gorrotua.

Y. Cembat modutacua da dolore au? E. Bitacua: bata amorixozcua edo contriciñua eta bestia billdurrezcua edo atriciñua.

Y. Cer da contriciñua? E. Jangoicua ofendidu izandaco viotzeco damua, bera dana dalaco, au da, aiñ ona ta <59> maitagarrixa, confesetaco, emendetaco ta penitencia cumpliduteco proposituaz.

⁶¹ *gueben*: 'genuen', ik. 33. oh.

⁶² *dago*: jat. *dagoz*.

⁶³ *Oñengo*: 'orainengo, iragandako denboran gertuena'.

Y. Cer da atriciñua? E. Jangoicua ofendidu izandaco viotzeco damua, dala pecatuaren itsustasunagaitic, dala infernuaren billdurrez, edo gracia ta glorixa galdu izan dabelaco, confesetaco, emendetaco ta penitentzia cumpliduteco proposituaz.

Y. Eta ceñ da dolore bi oneitatic onena? E. Contriciñua da azcoz obia atriciñua baño.

Y. Cegaitic? E. Cegaitic contriciñua daucanac beguiratuten dotzó Jangoicuarí Áit-taric onenari les, eta ala, beraganaco amorixotic datorrena da contriciñua; baña atriciñua daucanac beguiratuten dotzo Juez zucen ta castigatzalliarri les, eta ala, billdurretic datorrena da atriciñua.

Y. Cegaitic gueixago? E. Cegaitic contriciñua daucanari parcatuten jaco pecatu mortal guztiac confesau baño len, baña atriciñua daucanari ez, aric eta ondo confesau artian.

Y. Eta ondo confesetaco azco⁶⁴ ete da atriciñua, edo biarco ete da contriciñua? E. Gueixenac dixuenez, azco da atriciñua, <60> baña obe ta seguruago da contriciñua, eta au euquiteco aleguiña eguiñ biar dau confesetan danac.

Y. Eta noix equi biar da doloria? E. Confesoriac absoluciño edo parcaciñua emon baño len.

Y. Ce gauza da propositua? E. Ez secula gueixago Jangoicua pecatu mortalaz ofendiduteco asmu edo gogo firme ta eraguille bat.

Y. Ce gauza da aozco confesiñua? E. Pecatu mortal guztiac confesoriari engañu ta guzur baric esan edo aiquetan emotia, penitentcia cumpliduteco proposituaz.

Y. Eta pecatu mortalen bat lotzaz edo billdurrez confesau baric isten dabena, edo dolore edo propositu baric, edo penitentzia cumplietaco asmu baric confesetan dana, ondo confesetan da? E. Ez jauna, ta sacrilegizco pecatu mortal icaragarri bat eguiten dau; eta pecatu au, ta confesau baric ichi dituanac, eta baitta confesau dituanac pe, guztiac barriro confesau biarco ditu.

Y. Eta nortzuc sinistu leixe⁶⁵ dolore ta propositu bacuac izan dirala euren confesiñuac? E. Pecatuco ocasiñuetatic alde eguiten ez- <61> taubenac eta confesiño bate-tic bestera lenaoco pecatuetan euretan barriro ta barriro jausten diranac.

Y. Eta cer eguitia ondo legoquio bati, damu ta propositu eguiaczua bere viotzian sortu deiñ? E. Confesetan juan baño len, escatu gogoz Jangoicuari bere socorro eta gracia lagungarrixac; goguan astiro erabilli Jaunac berac eguiñ dotzan mecediac, bere pasiño ta eriotzia, edo bere ontasuna, ta esan viotz-viotzetic eta sarri acto contriciño-cua.

Y. Ce gauza da obrazco satisfaciñua? E. Paguetia Jangoicuari pecatuacgaitic zor jacon demporazco penia, cumpliduaz confesoriac emoten dotzan penitentzia.

Y. Eta ce pecatu da penitentzia cumplidu baric istia, edo cumplidu baric luzaro egotia? E. Pecatu mortala, cumplidu baric isten dan penitentzia pixutzua edo andixa bada.

Y. Eta confesoriac emondaco penitentziaz gañera, pagau gueiquio⁶⁶ Jangoicuari beste nolabait demporazco pena au? E. Bai jauna, Jangoicuaren gracian eguiten ditugun obra on guztiacaz eta indulgentziac irabacixaz.

⁶⁴ *azco*: jat. *azcoco*.

⁶⁵ *leixe*: 'lezakete, dezakete', ik. 57. oh.

⁶⁶ *gueiquio*: 'geniezaioke, diezaiokegu', ik. 57. oh.

<62> Y. Eta ce gauza dira indulgentziac? E. Gracia batzuc, ceintzuen bitartez parcatuten dan pecatuacaitic mundu onetan edo bestian pagau biar dan demporazco penia.

Y. Eta cela irabacico dira? E. Artaco aguinduten dana Jangoicuaren gracion eguiñaz.

Y. Eta socorridu ta lagun eguiñ daiquiogu guc euren pecatuen zorra pagau eza mediante purgatorixora duacen arimai? E. Bai jauna, gueure pecatuen zorra paguetaco eguiñ daiquegun obra onacaz euracaz, arimen oneraco eguiten baditugu.

Y. Eta pecatu mortalien bat jausten dan guztian beriala confesau biarco da parcatu daquixon? E. Ondo litzaque, baña ezta gauza biarra.

Y. Cer eguiñ biar dau ba? E. Artu bere pecatuen contriciñoco damu eguiazcua, emendetaco, ta Elexa Ama santiac aiñquetan⁶⁷ dabenian confesetaco proposituaz.

Y. Ce gauza da pecatu veniala? E. Pecatu mortaleraco vide edo disposiciño bat.

Y. Cegaitic dericho veniala? <63> E. Cegaitic erraz jausten dan guizona artan eta erraz parcatuten jacon.

Y. Cembat gauzaz⁶⁸ parcatuten jaco? E. Bedratzigaz.

Y. Ceintzuc dira? E. Lenengua, meza entzunaz. Bigarrena, comulgauaz. Irugarrena, confesiño generala esanaz. Laugarrena, Obispuaren bendeciñuaz. Bostgarrena, ur bedencatuaz. Xeiagarrena, ogui bedencatuaz. Zazpigarrena, Aittaguria esanaz. Zortzigarrena, sermoia entzunaz. Bedratzigarrena, bularra juaz, parca esque gaocola⁶⁹ Jangoicuari.

Y. Cegaitic dixozu parca esque gaocola Jangoicuari? E. Aiquetan emoteco, pecatu venialen parcaciña gauza onen medioxz alcantzau gura badou, euqui biar dogula euren damu sobrenaturalen bat.

Y. Eta baucagu pecatu venialac confesetaco obligaciñoric? E. Ez jauna, baña gauza ona ta provechugarrixá da confesetia.

Y. Eta oñengo confesau zanetic pecatu venialac bacarric daucanari, cer eguita ondo legoquilo dolore ta propositua obetó seguruteco? <64> E. Confesau, naiz oneic confesau arren, lenao confesauta daucan pecatu mortalen bat.

Y. Cetaco da Sacramentu guztiz santu Comuniocua? E. Izan deiñ biar les artzen doula gure arimen alimentua ta gueitu deigun gracia.

Y. Cegaitic dixozu biar les artzen doula? E. Aiquetan emoteco eztala izango gure arimen alimentua, baldin artzen⁷⁰ ezpadou arimaco ta gorputzeco biar dan prestaera edo disposiciñuaz.

Y. Ce prestaera da ba arimien aldetic biar dana? E. Jangoicuaren gracion egotia.

Y. Eta pecatu mortalien jauci dana, nola guertatuco da comulguetaco? E. Ondo confesauta.

Y. Eta confesauta guero gogora batorco astutaco pecatu mortalen bat, cer eguiñ biar dau?⁷¹ E. Onena ta seguruena da, ezpadatorco oquerric, confesetia comuniua artzen juan baño lenago.

⁶⁷ *aiñquetan*: 'agintzen'.

⁶⁸ *Cembat gauzaz*: leh. *cembat gauzagatic* eta erantzunean *bedratzigaitic*, liburuaren amaierako taulan egindako zuzenketa.

⁶⁹ *gaocola*: 'gaudela hari', *egon* aditzaren NOR-NORI forma trinkoa.

⁷⁰ *artzen*: jat. *artzeu*.

⁷¹ *biar dau*: jat. *bi ardau*.

Y. Ce prestaera da gorputzaren aldetic biar dana? E. Comuniua, Elexacotzat arzen ezatala, baru naturalian egotia, gaberdico amabixe- <65> tatic aric eta comulgau arte ecercho be jan eta edan baric.

Y. Cer artzen dozu Sacramentu guztiz santu Comuniocuan? E. Jesu Cristo Jan-goico ta guizon eguiazcua, altaraco sacramentu guztiz santuan bene-benetan dagoana.

Y. Beraz orrela, nor dago hostrixan contsagrau azquero? E. Jesu Cristoren gorputza, bere odol, arima ta jaincotasunaz batian.

Y. Eta calician? E. Jesu Cristoren odola, bere gorputz, arima ta jaincotasunaz batian.

Y. Beraz orrela, Jesu Cristo guztia dago hostrixan eta guztia calician? E. Jesu Cristo guztia dago hostrixan guztian eta guztia hostrixaren edoceñ satitan eta bardiñ-bardiñ calician.

Y. Eta contsagrau azquero bago ostrixan oguiric edo calician ardauric? E. Ez jauna, ezpada ogui-ardauaren irudi-antzac,⁷² nola diran usaiñ, colore, gusto ta gañeracuac.

Y. Eta satituten bada hostrixan edo divididu calician dagoana, satitu edo divididuten da Jesu Cristo? <66> E. Ez jauna, guztia oso-osoric gueldituten da parte guztietan eta parte bacoichian.

Y. Eta artzen dau Jesu Cristo esan diran prestaera edo dizposiciñuacaz guertatu baric comulguetan danac? E. Bai jauna, baña bapere probechu baric eta bere caltian, pecatu guztiz icaragarri bat eguiten dabelaco.

Y. Eta aco provechu eguiten dotzenai, esanaz gañera, cer eguitia ondo letorte⁷³ frutu ugarixauac atarateco? E. Considerau, comulgau aurrian, nor dan euracgana datorren Jauna ta eguiñ sarri acto fede, esperantza ta caridadecuac; eta artu Jaun au humilltasun eta erreverentzia andi bategaz; eta artu ta guero ezquerrac emon mecede aif andi onegaitic.

Y. Cetaco da sacramentu Estremauntciñocua? E. Iru gauzataraco.

Y. Ceintzuc dira? E. Lenengua, lenagoco vicitza guestoco pecatuen arrastu eta arracixa⁷⁴ guestuac quentzeco. Bigarrena, arimiari Demoniuaren tentaciñuen contra indarra emoteco. Irugarrena, gorputzari osasuna emoteco, arimien caltian izango ezpada.

Y. Eta errazoiaren ezauerara eldu ta illteco <67> pelligruan daocenac bauque sacramentu au artzeco obligaciñoric? E. Bai jauna, ta pecatu mortala eguiten daube sacramentu au artzeco eria⁷⁵ euqui ta artzen eztaubenac, edo pecatu mortalian artzen daubenac.

Y. Cer eguiñ biar dau ba pecatu mortalian dauanac sacramentu au biar les artzeco? E. Artu baño len, ondo confesau, eta confesau eciñ baditeque, acto contriciñoco bat viotz-viotzetic eguiñ.

Y. Cetaco da sacramentu ordiacua? E. Elexaco ministro diñuac,⁷⁶ nola diran sacerdote, diacono ta beste gañeracuac contsagrau ta ordenduteco.

⁷² *irudi-antzac*: La oguiyaren eta ardaoaren irudiya, edo accidentiac.

⁷³ *letorte*: 'letorkieke'.

⁷⁴ *arracixa*: 'arrazza, arrasto'.

⁷⁵ *eria*: 'era, aukera, egokiera'.

⁷⁶ *diñuac*: 'dignoak, duinak'.

Y. Eta Elexaco ministrui, batez be sacerdote edo abadiari, errespeto ta hondra an-dixa zor jate? E. Bai jauna.

Y. Cetaco da sacramentu matrimoniocua? E. Ezconduteco ta esconduai gracia emoteco alcarregaz baque onian vici ditecen eta seme-alabac ceruraco aci daixen.

Y. Eta gauza biarra da, sacramentu au biar les artzeco, Jangoicuaren gracion egotia esconduten diranac? E. Bai jauna, pecatu mortalaren peian.

<68> Y. Eta Jangoicuaren gracion eztaocenac, cela guertatuco dira sacramentu au biar les artzeco? E. Ondo confesauta.

Pecatu capitalac dira zazpi.

Lenengua, soberbixa. Bigarrena, avaricixa. Irugarrena, lujurixa. Laugarrena, ira edo asarrecuntzia. Bostgarrena, gula edo gulerixa. Xeigarrena, embidixa. Zazpigarrena, naguiquerixa.

Y. Cegaitic emoten dotzezu pecatu capitalen icena gueixenetan mortalac deiquetan jaten onei? E. Deiquetan jate capitalac, oneitatic jaixoten diran beste pecatuen buru, iturri ta sustraixac les diralaco, ta ez datorte aña ondo mortalac deiquetia, azcotan venialac baño eztiralaco.

Y. Nox dira mortalac? E. Jangoicuaren eta progimuaeren caridadiaren contra diranian.

Y. Nox dira caridadiaren contra? E. Aicgaitic Jangoicuaren legueco edo Elexaco mandamenturen bat austen danian gauza andi edo pixutsuan.

Y. Cer da soberbixa? <69> E. Bestiac baño gueixao⁷⁷ izateco desio oquer edo erabaga bat.

Y. Cer da avaricixa? E. Ondasunen desio oquer edo erabagaco bat.

Y. Cer da lujurixa? E. Gorputzeco gusto loi edo ciquiñen desio oquer edo erabagaco bat.

Y. Cer da ira edo asarrecuntzia? E. Benguetaco desio oquer edo erabagaco bat.

Y. Cer da gulerixa? E. Jateco ta edateco desio larregui edo erabaga bat.

Y. Cer da invidixa? E. Bestien ona icusi eciña.

Y. Cer da naguiquerixa? E. Obra onac eguiteco atzerapen edo jaucitasuna.⁷⁸

Zazpi vicixo edo pecatu onen contra dagoz zazpi virtute.

Soberbixaren contra humiltasuna, avaricixaren contra prestutasuna, lujurixaren contra castidade edo garbitasuna, ira edo asarrecuntziaren contra pacientzia, gule- <70> rixaren contra jan-edanian modu ona gordetia edo beguiratua izatia, invidixaren contra caridadia, naguiquerixaren contra azcartasun edo vixcortasuna.

Arimien etsaiac, ceintzuetatic iguex eguin biar dogun dira iru.

Lenengua mundua, bigarrena Demoniuia, irugarrena araguixa.

Y. Nor da mundua? E. Guizon munduzale, guesto ta oquerrac.

Y. Nor da Demoniuia? E. Da Angueru bat, Jangoicuac ceruan ecebecetic eguinda, bere Magestadiaren contra beste azcogaz jagui zalaco, lagun guesto oneiquin batera infernuetara bota ebena, ceintzuei emoten dotzegun Demonio edo diabruen icena.

⁷⁷ *gueixao*: jat. *guixao*.

⁷⁸ *jaucitasuna*: 'nagitasuna, atzeratasuna, eroritasuna'.

Y. Nor da araguixa? E. Da gueure gorputza berbera bere griña cital eta inclinaciño charraquin.

Y. Nola ventzidu ta iguex eguiten da munduagandic? E. Bere pompa ta arroquerixac despreciauaz.

Y. Nola ventzidu ta iguex eguiten da Demoniuagandic? <71> E. Oraciñuaz ta humilltasunaz.

Y. Nola ventzidu ta iguex eguiten da araguixagandic? E. Gorputza latz artu, necatu ta penauaz, bere gustuac ucatuaz eta baru eguiñaz; au da etsairic andixena, araguixa gugandic bota eciñ daiquegulaco, eta bai mundua ta Demoniuua.

Virtute Teologalac edo jaincozcuac dira iru.

Lenengua fedia, bigarrena esperantzia, irugarrena caridadia.

Y. Eta nola cumpliduco dou acto fede, esperantza ta caridadecuac eguiteco daucun obligaciñuaz? E. Devociñoz eta sarri (edoceiñ cristauc eguin biar daben les) Credua ta Áittaguria errezauez, eta neure Jesu Cristo Jauna viotz-viotzetic esanaz.

Virtute Cardinalac dira lau.

Lenengua, prudentcia. Bigarrena, justicia. Irugarrena, fortaleza edo firmetasuna. Laugarrena, templantza, edo beguiratua edo moduzcua izatia.

<72> *Gorputzeco sentiduac dira bost.*

Lenengua, beguixacaz icustia. Bigarrena, belarrixacaz entzutia. Irugarrena, auaz gusto artzeia. Laugarrena, zurracaz usaiñ eguitia. Bostgarrena, escuacaz icututia.

Y. Cetaco emon ozcun Jangoicuac gorputzeco bost sentiduac eta beste miembro edo gorputz-alde guztiac? E. Guztiacaz Jangoicua bera gauza guztietan serviuteco.

Arimaco potentciac dira iru.

Memorixa, entendimentu ta vorondatia.

Y. Cetaco emon ozcun Jangoicuac memorixia? E. Jangoicua bera, ta bere mecediac gogora ecarteco.

Y. Cetaco emon ozcun entendimentua? E. Gure Jauna ezagutu ta goguan erabill-teco.

Y. Cetaco emon ozcun vorondatia? E. Amau daigun Jangoicua bera, ontasunic andixena les, eta beragaitic progimua.

<73> Y. Eta ce gauza da gure arimia, ceñenac diran potentzia oneic? E. Da espiritu bat ill eciñ ditequiana, Jangoicuac bere irudi ta antzera ecebecetic eguiña.

Espiritu Santuaren doiac dira zazpi.

Lenengua jaquiturixaco doia, bigarrena entendimentuco doia, irugarrena contsejuco doia, laugarrena cientcia edo aittutasuneco doia, bostgarrena fortalezaco doia, xeigarrena piedade edo erruquitasuneco doia, zazpigarrena Jangoicuaren billdurtasuneco doia.

Espiritu Santuaren frutuac dira amabi.

Lenengua caridadia, bigarrena baquia, irugarrena viotzeco anditasuna, laugarrena benignidade edo viotzeco biguntasuna, bostgarrena fedia, xeigarrena continentzia edo

gríña citalen ecitasuna,⁷⁹ zazpigarrena arimaco poza, zortzigarrena pacientzia, bedratzigarrena ontasuna, amargarrena mantsotasuna, amaicagarrena modestixa edo modu ona, amabigarrena castidadia.

<74> *Bienabenturantzaz edo zoriontasunac dira zortzi.*

1. Zorionecuac biotzetic pobre diranac, cegaitic euren dan ceruetaco erreíña.
2. Zorionecuac mantsuac, cegaitic eurac izango diran lurraren jabe.
3. Zorionecuac negar eguiten daubenac, cegaitic eurac izango diran consolauac.
4. Zorionecuac justiciaren gose-egarri diranac, cegaitic eurac izango diran asebetiac.
5. Zorionecuac misericordiosuac, cegaitic eurac alcantzauco dauben misericordixa.
6. Zorionecuac viotz garbidunac, cegaitic eurac icusico dauben Jangoicua.
7. Zorionecuac baquetsuac, cegaitic eurac izango diran deittuac Jangoicuaren semiac.
8. Zorionecuac zuentasun edo justiciagaitic pertsecuciñua padecietan daubenac, cegaitic euren izango dan ceruetaco erreíña.

Y. Cer esan dou oraiñ? E. Zortzi zoriontasunac.

Y. Ce gauza dira zortzi zoriontasun oneic? E. Virtuteen eta Espiritu Santuaren doien obraric onenac.

Y. Nortzuc dira biotzetic pobriac? <75> E. Munduco hondra ta ondasunac, naiz andixac ez izan arren, gura eztituenac, edo beintzat orreitan euren biotza ifiñita eztauquenac.

Y. Nortzuc dira mantsuac? E. Asarrereric eztauquenac, eta ozta asarriaren movimenturic pe.

Y. Cela izango dira lurraren jabe? E. Euren buruen edo noberen jabe izanaz.

Y. Nortzuc dira negar eguiten daubenac? E. Isten dituenac gusto edo atseguíñac, ez bacarric eraotzixac, baita eraotzixac ez tiranac pe.

Y. Nortzuc dira justiciaren gose-egarri diranac? E. Euren eguiñbiarrac contu andixaz eguiten dituenac eta aleguiñez ecetan be utsic eguitia gura ez leuquienac.

Y. Nortzuc dira misericordiosuac? E. Guztiai, nornai dirala, on baño eguiñ gura ez totzenac.

Y. Nortzuc dira biotz garbidunac? E. Euren gríña cital eta inclinaciño charrac ecita ta illic les dauquenac.

Y. Nortzuc dira baquetsuac? E. Jangoicuz, noberaz eta bestiacaz baque onian vici diranac eta guztien arteco ba-<76> quiagaitic aleguiña eguiten daubenac.

Y. Nortzuc dira zuentasun edo justiciagaitic pertsecuciñua padeciuten daubenac? E. Onian beti firme daocenac, naiz orregaitic burla ta barre eguiñ, naiz pertseguiduac izan.

Y. Cegaitic emoten dotzezu onei zoriontasunen icena? E. Cegaitic eurretan dagoan vicitza onetan zorioneco izatia ta guerocuaren esperantzaz benetacua.

Y. Cembat dira novisimuac edo guizonaren azquen-gauzac? E. Lau.

Y. Ceintzuc dira? E. Eriotzia, juiciua, infernua ta glorixa.

Y. Cer da eriotzia? E. Gorputzetic arimiac alde eguitia.

Y. Eta illten da arimia? E. Ez jauna, illeciña dalaco.

⁷⁹ *ecitasuna*: 'heziera, heziketa'.

Y. Cer da juiciua? E. Jangoicua guizonari bere vicitza guztico pentsamentu, berba ta obrac aurrian ifiñi ta oneicaz conforme emongo dotzan sententzia, edo betico salvaciñocua, edo betico condenaciñocua.

Y. Cer da glorixa? <77> E. Da Jangoicua bera bere arguitasun, edertasun, eta glorixa guztian arpeguiz arpegui icusi ta poz-pozic beti gozetan egoten dan vicilecua; onez alde guztietatic beteric, bapere pena ta gach baric, eta gachen billdurric pe baric; eta ori virtute ta obra onen premio edo sarixan.

Y. Eta cer eguiñ biar dou infernutic librau, ta glorixa alcantzetaco? E. Mandamentuac gorde.

Y. Eta bagoz medixo egoquí edo bideren batzuc mandamentuac errazago gorde-teco? E. Bai jauna.

Y. Ceintzuc dira? E. 1. Sarri confesau ta comulguetia. 2. Goixian-goixian obra guztia Jangoicuari ofrecidu edo esquiñtia. 3. Egunian-egunian mez entzun eta erro-saixua Ama Virgiñiari errezetia. 4. Devociñoco liburu onac iracurri, ta oraciño mentala edo gogozcua eguitia. 5. Gabian-gabian contzientzia esamiñetia. 6. Eta esatiarren bat, ceñetan azco daocen sartuta, confesore jaquiñtsu, virtutetsu eta ondo beguiratu bat artu ta bere esanac contuz eguitia.

Maix. Ondo dixozu, cegaitic ece confesore on bat artzeia da, San Francisco Salesec di-<78> xuan les, arduraric andixenaz beguiratu biar dan gaucia; eguin izu ba zuc ala, ta berau izango dozu Angueru bat les, zu, medixo oneic edo besteren batzuc artu eraínda, guixauc⁸⁰ zabena,⁸¹ mandamentuen bideetic zucen ibilli ta eldu zaitecen Jangoicua ceruco glorixan icusi ta gozetan; artacoche ba eguiñ guinduan⁸² Jangoicua; Jaunac berac arren eruan gaixala guztioac ara. Amen Jesus.

Confesiño Generala.

Ni pecatarixa, confesetan nachaco Jangoico guztiz poderosuari, Santa Maria beti Virgiñiari, San Miguel Angueruari, San Juan Baptistari, San Pedro ta San Paulo apostolu santuai, Santu guztiai, ta zuri ene Aitta arimacua, cegaitic ece modu azcotan pecatu eguiñ dodan pentsamentuz, berbaz eta obraz, neure culpaz, neure culpaz, neure culpa guztiz andiz. Orregaitic naoco⁸³ erreguca Santa Maria beti Virgiñiari, San Miguel Angueruari, San Juan Baptistari, San Pedro ta San Paulo Apostolu santuai, Santu guztiai ta zuri, ene Aitta arimacua, erregutu daiozubela nigaitic Jangoico gure jaunari Amen.

<79> Acto Contriciñocua.

Neure Jesu Cristo Jauna, Jangoico ta guizon eguiazcua, neure Criadoria ta Erredentoria, zu zariana zarialaco ta gauza guztien gañian ametan zaudalaco, damu dot viotz guztitic zeu ofendidua, ta artzen dot propositu firmia ez gueixao pecuric eguitico, pecatuco vide guztietatic alde eguitico, ene pecatuac confesau ta emoten jatan penitentzia cumplitico; esquiñten dotzut ene vicitza, obrac eta trabajuac ene pe-

⁸⁰ *guixauc*: 'gidatuko'.

⁸¹ *zabena*: 'zaituena'.

⁸² *guinduan*: 'gintuen'.

⁸³ *naoco*: 'nago hari', *egon* aditzaren NOR-NORI forma trinkoa.

catuen satisfaciñoraco; ta daucat confiantzia zure ontasun eta misericordia azquenbacuan parcatuco doztazula ene pecatuac zure odol preciotsu, pasiño ta eriotziaren merecimentuacgaitic, eta emongo doztazula gracia emendetaco ta zure servicixuan irauteco neure vici guztian. Amen.

Contzientzia egunero esamiñetaco moduac ditu dempora bi, ta bost puntu.

Lenengo demporia.

Goixian iratzarten danian, Jangoicuagana viotza jaso ta aguindu ta esquiñico dotzo <80> egun artaco pentsamentu, berba ta obrac, Jaun aiñ andi aren contra secula peccaturic ez eguiteco gogo firme ta benetacuaz; eta escatuco dotzo au cumpliduteco gracia.

Bigarren demporia.

Gabian oian sartu baño len, belaunico jarri ta esango dau *ni peccatarixa* ta eguingo dau emen esaten dana:

Lenengo puntua.

Ezquerrac emon Jangoicuari beragandic artu dituan mecediacgaitic, au da, ecebecetic criau, bere Seme Jesusen odolaren costuz erosi, cristau eguiñ, eta contservetan dabelaco, ta guztiz be⁸⁴ berac eguiñ dotzan beste mecede andi ta icentauenacgaitic, ceintzucgaitic zor dotzan ezaüera apartecua.

Bigarren puntua.

Escatu Jangoicuari egun artaco faltac ezaututeco argui ta gracia.

<81> *Irugarren puntua.*

Iratzarri zanetic ordurañoco pentsamentu, berba ta obrac gogora ecarten jarri, bequiratuaz orduric ordu egun artaco pentsamentu berba ta obrari.

Laugarren puntua.

Egun artan eguiñ dituan obra onen contua garbirò atará ta emon guztiacgaitic ezquerrac Jangoicuari.

Bostgarren puntua.

Falta edo pecatu guztien viotzeco damuaz eta emendetaco propositu firmiaz guztien parcañua Jangoicuari escatu, esaten dala onetaraco viotz-viotzetic: *neure Jesu Cristo Jauna.*

MEZ ERESATECO⁸⁵ MODUA.

Abadiac: In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, Amen. Introibo ad Altare Dei.

Eresantzalliac: Ad Deum qui lætificat juventutem meam.

⁸⁴ *guztiz be:* 'bereziki, batez ere'.

⁸⁵ *mez eresateco:* 'meza laguntzeko' (La *meza erasoteco*). Ik. *OEH* s.v. 2 **erasan** "2. (V-gip ap. Iz *ArOñ;* Lar, A *Apend*). Ayudar a misa. "Oficiar, ayudar a cantar la Misa, *erasan, erakantatu*" Lar. **Meza erasaten daguanak.* msOñ 191v." eta s.v. 2 **eraso** (2).

Ab. Judica me, Deus, et discerne causam <82> meam de gente non sancta; ab homine iniquo et doloso erue me. *Er.* Quia tu es, Deus, fortitudo mea, quare me repulisti? et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

Ab. Emitte lucem tuam, et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua. *Er.* Et introibo ad Altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Ab. Confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus, quare tristis es, anima mea? et quare conturbas me? *Er.* Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi; salutare vultus mei, et Deus meus.

Ab. Gloria Patri et Filio, et Spiritui Sancto. *Er.* Sicut erat in principio, et nunc et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.

*Ab.*⁸⁶ Introibo ad Altare Dei. *Er.* Ad Deum, qui lætificat juventutem meam.

Ab. Adjutorium nostrum in nomine Domini. *Er.* Qui fecit Cælum et terram.

Ab. Confiteor Deo... Et vos fratres orare pro me ad Dominum Deum nostrum. *Er.* Misereatur tui Omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam æternam. *Ab.* Amen.

<83> *Er.* Confiteor Deo omnipotenti, Beatæ Mariæ semper Virgini, Beato Michaeli Archangelo, Beato Joanni Baptistæ, Sanctis Apostolis, Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et tibi pater, quia peccavi nimis cogitatione, verbo et opere, mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor Beatam Mariam semper Virginem, Beatum Michaelem Archangelum, Beatum Joannem Baptistam, Sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et te pater orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

Ab. Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis peccatis vestris, perducatur vos ad vitam æternam. *Er.* Amen.

Ab. Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus. *Er.* Amen.

Ab. Deus tu conversus vivificabis nos. *Er.* Et plebs tua lætabitur in te.

Ab. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam. *Er.* Et salutare tuum da nobis.

Ab. Domine exaudi orationem meam. *Er.* Et clamor meus ad te veniat.

<84> *Ab.* Dominus vobiscum. *Er.* Et cum Spiritu tuo.

Ab. Oremus. Aufer á nobis etc.

Ab. Kirie eleyson. *Er.* Kirie eleyson.

Ab. Kirie eleyson. *Er.* Christe eleyson.

Ab. Christe eleyson. *Er.* Christe eleyson.

Ab. Kirie eleyson. *Er.* Kirie eleyson.

Ab. Kirie eleyson.

Ab. Dominus vobiscum. *Er.* Et cum spiritu tuo.

Ab. Per omnia sæcula sæculorum. *Er.* Amen.

Epístolia acabauta. *Er.* Deo gratias.

Ab. Dominus vobiscum. *Er.* Et cum spiritu tuo.

Ab. Sequentia Sancti Evangelii secundum etc. *Er.* Gloria tibi Domine.

⁸⁶ *Ab.* Jat. *Ap.*

Lenengo evangelixua acabauta.

Er. Laus tibi Christe.

Ab. Orate fratres... *Er.* Suscipiat Dominus sacrificium de mani-<85>bus tuis ad laudem et gloriam nominis, sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiae suae sanctae. *Ab.* Amen.

Prefacioco demporan edo Sanctus aurrian.

Ab. Per omnia saecula saeculorum. *Er.* Amen.

Ab. Dominus vobiscum. *Er.* Et cum spiritu tuo.

Ab. Sursum corda. *Er.* Habemus ad Dominum.

Ab. Gratias agamus Domino Deo nostro. *Er.* Dignum et justum est.

Pater noster esanda guero.

Ab. Et ne nos inducas in tentationem. *Er.* Sed libera nos á malo.

Ab. Pax Domini sit semper vobiscum. *Er.* Et cum spiritu tuo.

Ab. Ite missa est, *edo* benedicamus Domino. *Er.* Deo gratias.

Ab. Requiescant in pace. *Er.* Amen.

Ab. Pater et Filius et Spiritus Sanctus. *Er.* Amen.

<86> *Ab.* Dominus vobiscum. *Er.* Et cum spiritu tuo.

Ab. Initium ó sequentia Sancti Evangelii secundum etc. *Er.* Gloria tibi Domine.

Azquenengo evangelixua acabauta.

Er. Deo gratias.

Egunian eguniango Cristauaren ejercicio edo cristau-cereguñac.

GOIXIAN.

Iratzarten danian curtze santuaren *eta* Aittiaren *eguiñ eta esango dau*: Eutsibe,⁸⁷ Jesus *eta* Maria, ene viotz *eta* arimia.

Jagui ta jantzi deñian, ur bedencatua artu, belaunico jarri eta esango dau: Ene Jaun *eta* Jangoicua, nogan sinistu *ta* esperetan dodan, viotz-viotzetic adorau *ta* ametan zaut.⁸⁸ Ezquer onac *eta* alabantzac emoten dotzut ni ecebecetic criau, ceure Seme Jesusen odolaren costuz erosi, cristau eguiñ *eta* gau onetan contservau *ta* gorde naizulaco.⁸⁹ Zure hondra *ta* glorixaraco ofreciuten dotzut, *eta* artaco izan <87> bitez ene pentsamentu, berba, obra *ta* neque guztia. Neure pecatu guztien parca esque naotzu,⁹⁰ Jauna, humill-humilllic, *eta* damu dot viotz-viotzetic zeu ofendidua; *eta*, erregututen dotzut Jesu Cristoren *eta* Virgiña guztiz santien merecimentuacgaitic, arren, emon daidazula ez secula gueixao zeu ofendiduteco gracia.

Beriala, Aittaguria, Ave María ta Credua errezaui, eta Ama Virgiñiaganuntz biurtu ta esango dotzo:

⁸⁷ *eutsibe*: 'har ezazue, eutsi ezazue', aginterazko forma trinkoa. ik. A s.v. **eutsi** "2.º (Bc), toma, tome V.: *prends, prenez*. = Se dice también aunque incorrectamente: EUTSIE, "tómenlo"; EUTSIZ, "tómenlos"; EUTSIEZ, "tómenlos".

⁸⁸ *zaut*: zaitut.

⁸⁹ *naizulaco*: 'nauzulako'. Ik. 93. oh.

⁹⁰ *naotzu*: 'nago zuri'.

¡O Virgiña ta Jangoicuaren Ama!, zure semetzat entreguetan⁹¹ nachatzu; ta zure garbitasunaren hondran eta glorixan, ene arimia, gorputza, potentziac eta sentiduac esquiñten dotzut; eta erregututen dotzut, arren, alcantzau daidazula ez secula gueixao bapere pecaturic eguitemo gracia. Amen Jesus. *Iru Ave María.*

Oraiñ Angueru guardacuari dei eguingo dotzo esanaz:

Angueru santu, Jangoicuac bere ontasun cabubacuagaitic⁹² ni zaiñdu ta gordeteco encargua emon izan dotzuna, arren, arguitu naizu,⁹³ defendidu naizu, guixau naizu ta gobernau naizu Amen.

<88> *Lan edo cereguiñen bat atera orduan esango dau:*

Zuri, ene Jangoicua, ofreciuten dotzut lan au: ezarriozu bigun zure bendeciño santua.

Egun bittartian bere viotza Jangoicuaganutz sarri jaso ta berba eguingo dotzo, esanaz berbaz edo gogoz oraciño labur oneic, edo beste onelacoren batzuc:

Zugan sinisten dot, ene Jangoicua; zugan esperetan dot; zu adarau ta gauza guztien gañian ametan zaut.⁹⁴ Ene Jesus, erruqitu zaite nigaz. Lagun eidazu, ene Salvadoria, zure graziaz, iñox ofendidu etzaidan.⁹⁵

Jan aurrian esango dau:

Betor, ene Jangoicua, gure gañera, ta zure servicixo santuan irauteco artzen guac alimentu onen gañera, zure bendeciño santua. *Aittaguria ta Ave Maria.*

Jan da guero ezquerrac emongo dotzo Jangoicuari esanaz:

Ezquerrac emoten dotzugu, Jauna, zuc <89> mecedez emon dozczun alimentuagaitic; arren, izan bedi zure servicixo santuan guc irauteco. Amen. *Aittaguria, ta Ave Maria.*

Erlojuac ordua joten dabenian Ave Maria bat errezau ta esango dau:

Ordu onetaco instante guztiac zuri, ene Jangoicua, ofreciuten dotzut, eta arren empliau daidala guztiac zure vorondate santua eguiten.

Tentaciñoren batec baquian isten ezpadotzo, Aittien eguiñ edo Ave Maria bat errezau ta esango dau:

Emoidazu, Jauna, zure gracia, iñox be ofendidu etzaidan.

Pecaturen baten jausico balitz, edo lecu emon ete dotzan dudan balego, berialaxe damutu ta esango dau viotz-viotzetic:

Misericordia, ene Jangoicua, damu dot viotz-viotzetic zu ofendidua, zu zariana zarialaco ta gauza guztien gañian ametan zaudalaco;⁹⁶ damu dot, ene Jesus ona, pecatu eguiña, <90> eta zure gracia lagun dodala, guertu nago milla bider ene vicixa galtzeco, barriri zu ofendidu baño len.

⁹¹ *entreguetan*: jat. *entretreguetan*.

⁹² *cabubacuagaitic*: 'amaigabeagatik'.

⁹³ *naizu*: 'nazazu'. *naizu* aditza **edun* erroarena edo *egin* erroarena izan daiteke, 'nauzu' (ik. 89. oh.) edo 'nazazu', kasu honetan *egin*-ena da (< *nagizu*).

⁹⁴ *zaut*: 'zaitut'.

⁹⁵ *etzaidan*: 'ez zaitzadan', *zaidan* pluralgilerik gabeko forma.

⁹⁶ *zaudalako*: 'zaitudalako'.

Trabaju edo estualdixetan esango dau:

Emoidazu pacientzia, ene Jangoicua, eta izan bedi ni larrituten naberen neque au neure pecatuen satisfaciñoraco. Bedencatua izan deilla Jangoicua. Izan bedi guztia Jangoicuagaitic.

Berba on oneic edo beste onen antzecoren batzuc⁹⁷ esan eta gorde bedi charretatic,⁹⁸ bada aiñ erraz edo laister esaten da ona ceññ da charra.

Egusentixan, egüerdixan eta illuncaran Ave Maritacuac joten daubenian errezauc dau esanaz:

v. Angueruac Maria Virginiari barri onac emon otzan.

R. Eta Espiritu Santuaren graciaz Jangoicuaren Semia bere sabelian sortu zan. *Ave Maria.*

v. Ona emen Jaunaren esclavia.

R. Zuc esan dozuna eguiñ bedi nigan. *Ave Maria.*

<91> v. Eta Jangoicuaren Semia guizon eguin zan.

R. Eta gure artian vici izan zan. *Ave Maria.*

v. Erregutu izu gugaitic Jangoicuaren Ama santia.

R. Mercí daigun Jesu Cristoren promesac alcantzetia.

Oraciñua.

Erregututen dotzugu, Jauna, ezarri daiguzula gure arimetan zure gracia, Cristo zure Semia guizon eguin zala Angueruaren aotic jaquiñ dounoc, bere pasiño ta curtziaeren videz, erresurreciñoco glorixara eruanac izan gaitecen. Cristo gure Jaun beraren merecimentuacgaitic. Ala guerta deilla.

Gabian, arimetacua edo quedia joten daubenian, errezauc dau de Profundis... baldin badaqui, ta bestela Aittaguria ta Ave Maria.

Elexacuac guexoren bati daroienian, al badau lagun eguiño dotzo gure Jaunari, ta orrela irabacico ditu indulgentziac; eta eciñ badaique, belaunico⁹⁹ jarri, gure Jauna adorau, Aittaguria bat eta Ave Maria bat errezau eta esango dau:

Emoiozu, Jauna, gure anai guexo orri bere salvaciñoraco ta zure glorixaraco biar dituan graciaz.

<92> *GABIAN.*

Gabian uera etzan baño len, belaunico jarri, curtze santuaren eta Aittiaren eguiñ eta esango dau:

Ene Jaun eta Jangoicua, nogan sinistu ta esperetan dodan, viotz-viotzetic adorau ta ametan zaut; ezquer onac eta alabantzac emoten dotzut ni ecebecetic criau, ceure Seme Jesusen odolaren costuz erosi, cristau eguiñ eta egun onetan contservau naizulaco; emoidazu arren ene pecatuac ezautu ta guztien damua artzeco gracia.

Emen contzientzia esamiñau ta icusico dau egun artan pecaturen bat eguiñ ete dabien; eta guztien benetaco damuaz esango dau viotz-viotzetic Misericordia ene Jangoicuaz, goixan les.

⁹⁷ batzuc: jat. batzut.

⁹⁸ charretatic: jat. charretalic.

⁹⁹ belaunico: jat. belaunivo.

Guero esango dau:

Eztaidala arren, Jauna, pecaturic eguin gau onetan; eta librau naizu gaich guztitic.

*Egingo*¹⁰⁰ *dau aleguiña eriotzaco orduan aurquitu guraco leuquian estaduan jar-teco; eta egongo da sati batian pentsetan:* 1. Cer balixoco dotzen ordu artan ondasunac, hondrac, gustuac eta jolasac: 2. Ce penia emongo dotzen eguindaco pecatuac; ce poza ta <93> contentua barriz eguindaco obra onac; *eta esango dau:*

¿Cer izango litzaque, ene Jangoicua, nigaz, gau onetan ill eta contuac emoten zure tribunal aurrian aguertu biarco banitz? ¿Gracian edo pecatu mortalian ete nago? ¿Onac edo charrac izan ete dira ene confesiñuac? ¿Ce estautan aurquituten naz? Ete dotzat iñori gorrotoric, edo ete daucat iñuen gauzaric? ¿Ete daucat juramentu eguitemo, murmuretaco, jaiegunetan biar eguitemo edo gauza loi eta ciquiñac pentsau, esan edo eguitemo vicio citalic? ¿Ene obligaciñuaz cumplidu ta empletan ete dot demporia santuró? ¿Cer da ene contzientziac cargu onei erantzuten dotzana? ¡Ay ene! ¿Ce estua ta bildurgarrixa dan usteric guchien dodanian aguertu biarco nacen juicio au! ¿Eta ce bildur izan biar nacen, baldiñ viotz-viotzetic damutu ta emendetan ezpanaz oraiñ, artaco demporia emoten jatan bitartian.

Guero errezauc dau guchienez Aittaguria, Ave Maria, ta Credua, eta Angueru guardacuari Oraciñua, goixian les.

*Ur bedencatua artu ta oian*¹⁰¹ *sartu deiñian*¹⁰² *esango*¹⁰³ *dau:* ¡Arren, ill nadi ni zure gracian, ó Trinidad zure Santua! Zubei emoten dotzuben, Jesus eta Maria, ene viotz eta arimia.

<94> *Azquenic, escatuco dotzo Jangoicuari bere bendeciñua, becoquitic bularrera curtzia eguiñ eta bitartian esanaz:* Betor nigana ta izan bedi nigaz beti Jangoico guztiz poderoso Aitta, Seme ta Espiritu santuaren bendeciñua. Ala izan deilla.

Devociño oneic gogozago ta obeto eguiñ daizun, ezteilla zure cuarto edo etzalecua aurquitu Santo Cristo ta Ama Virginiaren imagiña bat baric beintzat...

ERROSARIXO SANTUA.

Ezta erraz aiqetan emotia errosarixo santuan sartuta daocen misterixuac, bera errezetiaz irabasten diran indulgentziac eta arimai etorri izaten jaten¹⁰⁴ ondasunac. Errosarixo osua errezetan dabenac egun batian gogora ecarri ta goguan darabill Elexiac urte guztico jaixetan celebretan dituan Erligiñoco misterixo printcipalenac. Errosarixoco misterixo oneic dira amabost: lenengo bostac gozozcuac, urrengo bostac dolozcuac eta azquenengo bostac glorixazcuac. Misterixo bacoichian errezetan dira *Aittaguria* bat, amar *Ave Maria* ta *Santa Maria*, ta azquenian, *Glo-* <95> *ria Patri* etc. Errezau litezquez amabostac errezca,¹⁰⁵ bata bestien atsian, edo bacoichian bana; edo, gueixenetan errezetan dan les, bacoichian bost amarreco: *astelenian*, eta

¹⁰⁰ *Egingo:* jat. *Egingo*.

¹⁰¹ *oian:* jat. *oiañ*.

¹⁰² *sartu deiñian:* 'sartzen denean', denborazkoa.

¹⁰³ *esango:* jat. *esano*.

¹⁰⁴ *jaten:* 'zaien, zaizkien'.

¹⁰⁵ *errezca:* 'errenkadan'.

egüenian gozozcuac, *marticenian* eta *egubacochian*¹⁰⁶ dolorezcuac, *egüaztenian*, *zapatuan* eta *Domecan* glorixazcuac. Errezau biar da errosarixo santua aoz eta viotzez, eta ez prixa-prixaca, berbac aguiñ artian nastu ta jaten dirala, ez erdi ló, ganore baric eta pentsamentuari nundi-nai ibillten bere guraz isten jacola, ezpada atentciño ta devociño andixaz, soseguz, eta pertsona bic edo gueixaoc errezetan daubenian, bigarrenac lenenguari ichaiñaz, aric eta errezetan diarduana acabau arte. Baita amarreco bacochian goguan erabilli biar da egunari ta amarrecuari datorcon misterixua. Ara or ba cela errezau biar dozun errosarixo santua; eta erregutuco dotzazu Ama Virginiari escatu daixola bere seme Jesus gozuarri arren zaindu ta gorde daixala Elexa santia, beraganatu erege ta fedebaco guztiac, ondu pecatarixac, fedian firmetu cristauac, eta baquetu ta arguitu cristau-errixetaco buru, nauci ta aguintarixac. Auxe da ba, Ama Virginiaren aguiñduz, santo Domingo Erligiosuac iracutsi dozcon errosarixo santua, ceñi pertsona ja- <96> quintsuac eta virtutetsuac, ala pobriac nola aberatsac, devociño andixa izan dotzen, errezauaz eguneró-eguneró atentciño ta devociñoric andixenaz. Jarrai zuc pe onei; cegaitic ece gauza jaquiña da, ala icusten dalaco, errosarixo santua errezetan eztabenac eztabela errezetan ecebe; eztua oraciñoric eguiten; eztá cristaua les viciten, ezpada gentill bat les, bere salvaciñuaz astuta. Ez arren ba zu izan onen antzecua; erruqui izaiozu itsu triste onei ta erregutu euracgaitic pe Ama Virginiari; errosarixo santua egunero-egunero, esan dan les, zuc errezetan dozula.

Errosarixo santua errezetan dozun bacochian, errezetan dituzun *Ave Mariacaz* larrosazco corue bat les eguiñ, eta ofreciuten dotzazu ceruetaco ta lureco Erreguiña andi ta ceure Amaric onenari. Hondra andixa izango da Ama Virginiari emongo dotzazuna, bere Seme Jesus gozuac azco estimauc dabela; eta Ama-Seme oneic, zuc eurai emoten dotzetzun hondriaren paguan, eguiño dotzuen mecediac andi ta ugarixac izango dira. Equiñ ba lan santu oni; baña ceure consueloraco emen gauza bat esan biar dotzut, eta da, goguz contra ceure pentsamentuac errezetara orduan baterá ta besterà iguex egui- <97> ten badotzu, ez estutu ta larritu, cegaitic ece eztozu orregaitic ecebe galtzen.

ERROSARIXO SANTUA ERREZETACO MODUA

Errosarixua errezaúaz Aitta Santuac emonda dauquen indulgentzia azco ta ugarixac irabasteco gauza biarra da errezuari errosarixoco misterixuen meditaciñuac lagun eguitia. Orregaiti, amarreco bacochian ifiñten da goguan erabilli biar dozun misterixua. Gauza biarra ezpada be, guztiz egoquixa da errosarixua astia curtze santuaren eguiñ eta devociño esanaz *neure Jesu Cristo Jauna*, ta urrengo *Oraciño edo ofrecimentua*:

Gure Jangoico Jauna, erregututen dotzugu gueitu, goratu ta zorixontzu eguiñ daizula zure Elexa santia, baquetu ta arguitu cristau-errixetaco buru ta aguintarixac, fedian firmetu cristau guztiac eta ceuganatu erege ta fedebaco guztiac. Onela, guztioc, zure gracia lagun doula, gorde daigun zuc azquenengo arnazaraño zure legue santua; ceñi sarri azco pecatu eguiñaz auxi dogun azquero, oraiñ parca esque gaotzu¹⁰⁷

¹⁰⁶ *egubacochian*: 'ostiralean', ik. *OEH egubakoitz*.

¹⁰⁷ *gaotzu*: 'gaude zuri', *egon* aditzaren *NOR-NORI* adizki trinkoa.

gure pecatu guztien viotzeco damuaz eta ez iñox gueixao peccaturic eguiteco asmu firmiaz. O Ama Virgiña guztiz santia, guc Jangoicuari escatuten dotzagun mecede oneic eta gañeraco biar ditugun guztiac errazago ta seguruago alcantzau daigun zu ifiñten zaugu¹⁰⁸ bittarteco; ta emetic aurra, gure pentsamentu, berba, obra ta neque guztiac izan bitez Jangoicuaeren eta <98> zure hondra ta glorixaric andixeneraco. Artacoche esquiñten dotzugu ta errezetan guatzu¹⁰⁹ errosarixo santu au; ta berau errezauaz irabasten ditugun indulgentzia guztiac izan bitez gure peccatuen zorren paguraco ta zuc gueixen gura dotzegan eta guc obligaciño gueixen dotzegun purgatorixoco arimen oneraco, lenbaitlen cerura juan ditecen, eta gu be bai, mundu onetatic urtenda laister. Ala izan deilla.

v. Ave, Maria, gratia plena, Dominus tecum.

R. Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui, Jesus.

v. Domine labia mea aperies.

R. Et os meum annunciabit laudem tuam.

v. Deus in adiutorium meum intende.

R. Domine ad adjuvandum me festina.

v. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

R. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.⁽¹⁾

v. Ama graciazcua, Ama misericordiazcua, gure <99> etsaietatic defendidu, eta eriotzaco orduan artu gaizu.¹¹¹

R. Amen Jesus.

v. Ave Maria graciaz betia, Jauna da zugaz.

R. Bedencatia zara zu andra guztien artian eta bedencatua da zure sabeleco frutua, Jesus.

v. Zuc, Jauna, idiguico dituzu ene espanac.

R. Eta ene auac esango ditu zure alabantzac.

v. Beguira izu Jauna ene amparrura.

R. Eta erdu¹¹⁰ laister neri lagun eguitera.

v. Glorixa Aittari, Semiari ta Espiritu Santuari

R. Asieran zan les secula guztietan, oraiñ eta beti, Amen.

MISTERIXO GOZOZCUAC.

(*astelen-egüenetan errezetan diranac*).

Lenengo misterixua: Jangoicuaeren Semia guizon eguin zanecua. *Beriala errezetan dira Aittaguria bat, amar Ave Maria ta Santa Maria, ta azquenian Gloria... Guero, Ama graciazcua eta Misterixo guztietan oraciño oneichec*¹¹² euroc eguiten dira. Biga-

¹⁰⁸ *zaugu*: 'zaitugu'.

¹⁰⁹ *guatzu*: 'goazkizu', *joan* aditzaren *NOR-NORI* forma trinkoa.

¹¹⁰ *erdu*: 'etor zaitez', aginte adizki trinkoa.

⁽¹⁾ *Allehuya*. Septuagesimaco domecatit Erresurrecciónocoraño *Laus tibi Domine Rex æterne gloria*.

¹¹¹ *gaizu*: 'gaitzazu', pluralgilerik gabeko forma.

¹¹² *oneichec*: 'hauexek', erakuslea.

rren Misterixua: Ama Virginiac bere cusina¹¹³ santa Isabel vixitau ebenecua. *Aitta guria etc.* Irugarren misterixua: Jangoicuaren Semia jaixo zanecua. *Aitta guria etc.* Laugarren misterixua: Ama Virginiac Elexan sartu zanecua. *Aitta guria etc.* Bostgarren misterixua: Jesus gaztechoric galdu ta Elexan topau eubenecua. *Aitta guria etc.* *Emen errezetan dira Ama Virginiaren letanixac eta oneic errezaute guero esango dana, eta errezau ditezque latin edo eusqueraz, gura dan les.*

MISTERIXO DOLOREZCUAC.

(*marticen-egubacochetan errezetan diranac.*)

Lenengo misterixua: Jesus larrituac Getsemanico hortuan oracino eguin ebenecua. *Aitta guria etc.* Bigarren misterixua: Jesus inoentia pillar bati lotu ta azotau eubenecua. *Aitta guria etc.* Irugarren misterixua: Jesus Jangoicuaren Semiari arantzazco coroa buruan ifini otzenecua. *Aitta guria etc.* <100> Laugarren misterixua: Jesus Jangoicuaren Semiari Calvarixoco mendira curtzia eruan eraifin otzenecua. *Aitta guria etc.* Bostgarren misterixua: Jesus Jangoicuaren Semia curtzian josiric ill zanecua. *Aitta guria etc., Letanixac etc.*

MISTERIXO GLORIXAZCUAC

(*eguasten, zapatu, ta domequetan errezetan diranac.*)

Lenengo misterixua: Jesus Jangoicuaren Semia glorixaz beteric viztu zanecua. *Aitta guria etc.* Bigarren misterixua: Jesus Jangoicuaren Semia ceruetara modu miragarrizcuan igo zanecua. *Aitta guria etc.* Irugarren misterixua: Espiritu Santuaren etorreracua. *Aitta guria etc.* Laugarren misterixua: Ama Virginiac gorputz eta arima ceruetara jasua izan zanecua. *Aitta guria etc.* Bostgarren misterixua: Ama Virginiaren coronacino edo glorixac andicua. *Aitta guria etc.*

LETANIXAC.

EUSQUERAZ.

Jauna, erruquitu zaite.
Cristo, erruquitu zaite.
Jauna, erruquitu zaite.
Cristo, entzun gaizu.
Cristo, aittu gaizu.
<101> Ceruetaco Aitta Jangoicua. R⁽¹⁾
Munduaren Erredentore Seme Jangoicua
Espiritu Santu Jangoicua.
Trinidad Santu Jangoico bat zariana.

LATIN.

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.
Christe audi nos.
Christe exaudi nos.
<101> *Pater de Caelis Deus.* R.⁽¹⁾
Fili Redemptor mundi Deus.
Spiritus Sancte Deus.
Sancta Trinitas unus Deus.

¹¹³ *cusina*: 'lehengusina'.

R⁽¹⁾ Era[n]tzuten da: Erruquitu zaite gugaz.

R⁽¹⁾ Miserere nobis.

Santa Maria. R⁽²⁾
 Jangoicuaren Ama Santia.
 Virgiñen virgiña santia
 Cristoren Ama.
 Gracia Jaincozcuaren Ama.
 Ama guztiz garbixa.
 Ama guztiz castia.
 Ama dontzellia.
 Ama tacharic baguia.
 Ama sortu ciñanetic¹¹⁴ garbixa.
 Ama maittagarrixa.
 Ama miragarrixia.
 <102> Criadoriaren Ama. R⁽²⁾
 Salvadoriaren Ama.
 Virgiña guztiz beguiratua.
 Virgiña itzal andicua.
 Virgiña alabagarrixia.
 Virgiña escubide andicua.
 Virgiña viotz bigunecua.
 Virgiña leixala.
 Virtute guztien ispillua.
 Jaquiturixaren jarlecua.
 Gure poz-emolia.
 Ontzi espirituala.
 Ontzi hondragarrixa.
 Devociño-ontzi guztizcua.
 Larrosa misteriotsua.
 Daviden torria.
 Marfilezco torria.
 Urregorizco echia.
 <103> Baquetasunaren cuchia. R⁽²⁾
 Ceruco atia.
 Egunsentico izarra.
 Guexuen osasuna.
 Pecatarixen iguexlecua.
 Estu ta larri daocenen pozcarrixa.
 Cristauen laguntasuna.
 Angueruen Erreguiña
 Patriarquén Erreguiña.
 Profeten Erreguiña.

Sancta Maria. R⁽²⁾
Sancta Dei Genitrix.
Sancta Virgo Virginum.
Mater Chrsiti.
Mater Diviniæ Gratia.
Mater Purissima.
Mater Castissima.
Mater Inviolata.
Mater Intemerata.
Mater Immaculata.
Mater Amabilis
Mater Admirabilis
 <102> *Mater Creatoris.* R⁽²⁾
Mater Salvatoris.
Virgo Prudentissima.
Virgo Veneranda.
Virgo Prædicanda.
Virgo Potens.
Virgo Clemens.
Virgo Fidelis.
Speculum Justitiæ.
Sedes Sapientiæ.
Causa nostræ lætitiæ.
Vas Spirituale.
Vas Honorabile.
Vas Insigne Devotionis.
Rosa Mistica.
Turris Davidica.
Turris Eburnea.
Domus Aurea.
 <103> *Fæderis Arca.* R⁽²⁾
Janua Cæli.
Stella Matutina.
Salus Infirmorum.
Refugium Peccatorum.
Consolatrix afflictorum.
Auxilium Cristianorum.
Regina Angelorum.
Regina Patriarcharum.
Regina Prophetarum.

R⁽²⁾ Erregutu izu gugaitic.

¹¹⁴ *ciñanetic*: jat. *ciñatetic*.

R⁽²⁾ Ora pro nobis.

Apostoluen Erreguiña
 Martirixen Erreguiña.
 Confesorien Erreguiña.
 Virgiñen Erreguiña.
 Santu guztien Erreguiña.
 Jangoicuaren bildots munduco pecatuac quentzen dituzuna. <104> Parcatiguzu¹¹⁵ Jauna.
 Jangoicuaren bildots munduco pecatuac quentzen dituzuna. Entzun gaizu, Jauna
 Jangoicuaren bildots munduco pecatuac quentzen dituzuna. Erruquitu zaite gugaz.

ESCARIXA.

Zure amparupeian jarten gara, Jangoicuaren Ama Santia; ez deizula aittu baric ichi gure premiñetan eguiten dotzugun escarixac, eta bai libraugu beti pelligru guztietatic, Virgiña, gloriñaz eta bendiciñoz betia.
 v. Erregutu izu gugaitic, Jangoicuaren Ama Santia.
 R. Mercei daigun Jesu <105> Cristoren promesac alcantzetia.

ORACIÑUA.

Erregututen dotzugu, Jauna, ezarri deiguzula gure arimetan zure gracia, Cristo zure Semia guizon eguiñ zala Angueruaren aotic jaquiñ dounoc, bere pasiño ta curtziaren bidez erre-surreciñoço gloriñarà eruanac izan gaitecen. Cristo gure Jaun beraren merecimentuacgaitic. Ala guerta deilla.

*Regina Apostolorum.
 Regina Mártyrum.
 Regina Confessorum.
 Regina Virginum.
 Regina Sanctorum omnium.
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, par-
 <104>ce nobis Domine.*

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi, exaudi nos Domine.

ANTIPHONA.

Sub tuum præsidium confugimus, Santa Dei Genitrix: nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus, sed à periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta.

v. *Ora pro nobis, sancta Dei Genitrix.*

R. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

ORATIO.

Gratiam tuam, quæsumus, Domine, mentibus nostris infunde: ut qui, Angelo nuntiante, Christi Filii tui incarnationem cognovimus, per passionem ejus et crucem ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

Oraiñ errezauco dira iru Aittaguria, eta ez gueixao, errosarixo santua lar astuna edo gobaitgarrixa ez eguitearren. Lenengua, purgatorixoco arimendaco. Bigarrena, Angueru guardacuari. Irugarrena, Patrue Santuai; au da, bere iceneco Santuari ta Parro-

¹¹⁵ *Parcatiguzu*: 'barka iezaguzu', ik. 18. oh.

quixaco <106> Patroiari. *Guero, iru Ave Maria Ama Virginiari, escatuaz iru virtute: humilltasuna, garbitasuna ta caridade edo amorixua. Eta acabetan da esanaz: O Virgiña ta Jangoicuaren Ama, zure semetzat entreguetan gachatzu ta ofreciuten dotzugu zure garbitasunaren hondran eta glorixan gure arima, gorputz, potentziac eta senti-duac; eta erregututen dotzugu alcantzau daiguzula ez secula bapere pecaturic eguitemo gracia. Amen, Jesus. Agur Maria guztiz garbixa. Pecatu baric sortua.*

Arren, Jangoicoari gura daquixola gure cale ta baserrixetaco eche guztietan sartu, iraun eta gueittutia devociño oneic.

<107>

*Liburucho onetan daozen erracuntzen zuzenvidia.*¹¹⁶

Orrixa.	Errencadia.		Iracurri bedi.
8	27	<i>iortc</i>	ortic.
9	23	<i>azalbagacua</i>	azalbagacua.
9	27	<i>gauzu</i>	gauza.
11	11	<i>iraeurle</i>	iracurle.
13	24	<i>balixo</i>	balixoco.
15	20	<i>ziztu</i>	viztu.
16	1	<i>muniua</i>	muniua.
16	18	<i>guere</i>	gueure.
32	26	<i>Cristuen</i>	Cristoren.
37	2	<i>dacartcuz</i>	dacartcun.
43	21	<i>aciera onari</i>	oittura onai.
45	10	<i>Iñor</i>	Norbait.
63	3	<i>gauzagatic</i>	gauzaz.
63	4	<i>Bedratzigaitic</i>	Bedratzigaz.

Gañaraco erracuntza chiquiñac edoceñec ezautu ta zucendu lei.

¹¹⁶ Gure edizioan testuan bertan egin ditugu zuzenketa hauek.

3. Hiztegia

(A) *erak*. 'hura'

agaiti 8, argaitic 8; ai 'hari' 37; aren (80); artaco 'hartako' 80 (2), 81; artaco 'hartarako' 11, 47, 50 (2), 62, 86, 93; artacoché 'hartaraxeko, haraxetarako' 78, 98; artan 29, 63, 81, 92 (2)

ik. AIK 'haiek'; ik. BERA

ABADE 1

abadiac 81; abadiac 67

ABARIZIXA 68, 69

avaricixaren 69

(ABERATS)

aberatsac 96

ABIXU 13, 54

ABOGADA 17

ABSOLUZIÑO 57, 60

ADORAU 86, 88, 91, 92

adorauten 9, adoretan 9, 22 (2), 40; adoretara 40

AGERMEN 20

AGERTU 24, 33, 48, 55, 93 (2)

1 AGINDU *ad.* 79

aguiñdu 8, aiñdu 8; aguindua 9, aiñddua 9; aguinduten 45, 46, 47 (2), 49, 62, aguiñduten 9, aiñdduten 9, aiñduten 9, aiñquetan 9, 62

2 AGINDU *iz.* 51

aguindua 39; aguinduc 7, 17; aguiñduz 95; aguiñdupeian 15

(AGINTARI)

aguintarixac 95, 97

AGIÑ 95

AGIRI 54

AGUR

Agur Maria 106

(AIK) *erak*. 'haiek'

aicgaitic 68

AINBESTE 38

AIÑ 6, 9, 10, 22, 58, 66, 68, 80, 90

AIÑA 31

añaco 58

AIÑDU ik. AGINDU

AITTA 5, 8, 12, 15 (2), 16, 18, 19 (2), 25, 26 (2), 27, 31, 37, 43, 78, 94...

aita 1, áitta 25; áittaric 59; aittac 31; aittari 98; aittia 26; aittiaren 5 (2), 6, 15, 22, 56, aittien 5

ik. AIITTIAREN (EGIÑ)

AITTAGURIA 16, 23, 33, 34, 35 (2), 63, 87, 88, 89, 91 (2), 93, 94, 99

áittaguria 71

(AITTA SANTU)

aitta santua 32 (2); aitta santuac 97

(AITTATASUN)

aittatasuna 12

AITTATU 8

AIITTIAREN (EGIÑ) 21, 86, 92

aittien 14, 89

1 AITTU *ad.* 'aditu' 6 (2), 23, 100, 104

aiquetan 'aditzen' 6, 7, 20, 30, 44; aittuco 7; aittuta 7; aittuteco 5; aittutia 10

AIKETAN EMON 'aditzera eman' 5, 6; aiquetan emongo 6; aiquetan emotia 60, 94; aiquetan emoteco 7, 63, 64; aiquetan emoten 5, 7, 24, 33, 39, 53

2 AITTU *iz./lizon.* 'aditua' 50

aittuen 52

(AITTUTASUN)

aittutasuneco 73

AKABAU 54, 95

acabauco 14; acabauta 86; acabetan 106

(AKABERA)

acaberan 31

AKO ik. ARA

AKORDAU 38

acorda 12, 13

AKTO 34, 50, 61, 66, 67, 71, 79

actuac 40

1 AL (IZAN) 'ahal izan' 11, 25, 91

alic 'ahalik' 10

2 AL *partik.* (gald.) 30

3 AL *partik.*

or illgo al az! 45

- ALA 'hala' 6 (2), 10, 12, 24 (2), 37, 40, 41, 42, 46, 55, 59 (2), 78, 91, 94, 96, 98, 105
alaco 45; alaxe 5, 10; ALA... NOLA... 12, 52, 96; NOLA... ALA... ik. NOLA
- (ALABA)
ik. SEME-ALABAK
- (ALABAGARRI)
alabagarrixa 102
- (ALABANTZA)
alabantzac 87, 92, 98
- ALABAU 38
- ALDE 10, 34, 77
aldetic 64 (2)
ik. GORPUTZ-ALDE
- ALDE EGIN
alde eguiteco 79; alde eguiten 60; alde eguitia 76; alde izu 13
- ALEGIÑ 10, 46
aleguiña 34, 60, 76, 92; aleguiñez 75
- ALIMENTU 36 (2), 88
alimentua 64 (2); alimentuagaitic (89)
- ALKANTZAU 53, 63, 87, 97, 106
alcantzauc 74; alcantzetaco 77; alcantzetan 52 (2); alcantzetia 17, 91, 105
- (ALKAR)
alcarregaz 29, 67
- ALKARGANATU 31
- ALPERRIK 17, 41 (2), 42 (2)
- (ALTARA) 'altare'
altaraco 35 (2), 65; altaran 38 (2)
- AMA 16, 17 (2), 18, 29, 38 (4), 43, 87, 91, 101...
áma 37; amaric 96
(Elexa) Ama (Santa) 17, 23, 24 (2), 33 (2), 48 (2), 49, 53 (2), 62; Ama (Birjiña) 29, 37 (2), 77, 87, 94, 95 (3), 96 (2), 97, 100 (2)
- AMABI 73
amabigarrena 73; amabixetatic 64
- AMABOST 94
amabostac 95
- (AMAIIKA)
amaicagarrena 73
- AMALAU 18, 51
- AMAR 17, 18, 94, 99
amarreco 95 (2), 97; amarrecuari 95; amargarren 48; amargarrena 18, 73
- AMARREN-PRIMIZIXAK 49
- AMAU 11, 72
ametaco 10, 27; ametan 39, 79, 86, 88, 89, 92; ametia 17, 39 (2), 55; ametian 18
- AMEN 12, 15, 16 (3), 17, 18, 20, 22, 37...
(AMORIXO)
amorixotic 59; amorixoz 11; amorixozcua 58; amorixua 11, 106
- AN 'han' 38
anche 30 (2); andi 19, andic 15 (2), 43; ara 78
- ANAI 'anaia' 91
- ANDI 10, 25, 39, 41, 47, 57, 66 (2), 68, 80 (2), 96 (2)
andicua 100, 102 (2); andiren 45 (2), 49; andixa 41, 42, 45, 61, 67, 96 (2); andixac 52 (2), 75; andixan 47; andixaua 11; andixaz 75, 95; andixena 12, 71, 72; andixenaz 40, 78, 96; andixeneraco 98; andixenetaricua 43; andiz 78
- (ANDITASUN)
anditasuna 73
- ANDRA 16, 38 (4), 98
- ANGERU 38, 70, 78, 87
angueruac 37, 38, 90; angueruaren 91, 105; angueruari 78 (2); angueruen 103
- (ANGERU GUARDAKO)
angueru guardacua 39; angueru guardacuari 87, 93, 105
- (ANIMA)
animientzat 36; ik. ARIMA
- (ANPARU)
amparupeian 104; amparura 98
- ANTZ 38
antza 38; antzecoren 90; antzecua 96; antzera 73; antzerá 10; ik. IRUDI-ANTZ
- (AO)
aotic 91, 105; aoz 35, 95; aozco 57 (2), 60; aozcua 34; auac 98; auan 14, 21 (2); auaz 72

(APARTEKO)

apartecua 80

APOSTOLU 78 (2)

apostoluac 24, 35; apostoluen 103

ARA 'hara' 9

ara or 95; araco 9 (2); aco 'harako' 9 (2), 30, 37, 56, 66

(ARAGI)

araguixa 22, 70 (2), 71; araguixagandic 71; araguixaren 16; araguizco 48

(ARANTZA)

arantzazco 99

(ARDAU)

ardauaren 65; ardauric 65

ARDURA 58

arduratic 78

(ARGALTASUN)

argaltasunac 52

1 ARGI *iz.* 10 (2), 23, 49 (2), 52 (2), 56, 58, 80

arguitara (ataraten) 1; arguixaren 14; arguixaz 10

2 ARGI *izond./adb.* 5, 6, 7

arguixaua 25;

ARGIALDI 55

(ARGIRO)

arguiruago 11

ARGITASUN 77

arguitasuna 8, 29

ARGITU 87, 95, 97

arguituten 55

ARIK ETA 12

ARIMA 29 (2), 31, 32, 65 (2), 100, 106

ik. ANIMA; arimac 19, 30, 31 (2); arimaco 32, 34, 37, 40, 64, 72, 73; arimacua 78 (2); arimacuac 51 (2), 52; arimai 62, 94; arimen 62, 64 (2), 98; arimendaco 105; arimeta-cua 91; arimetan 35, 91, 105; arim-ia 29, 31, 57, 73, 76, 86, 87, 93; arimiac 76; arimiagaitic 42; arimiari 66; arimien 32, 64, 66, 70

ARIÑ 47

ariña 50

(ARNASA)

arnazaraño 97

ARPEGI

arpeguiz arpegui 77

ARRAIÑ 51

ARRASTU 66

ARRAUTZA 51

ARRAZIXA 66

1 ARREN 'mesedez' 78, 87 (3), 89 (2), 92 (2), 93, 95, 96, 106

2 ARREN 'nahiz eta' 26, 64, 75

ARRETA 34

(ARROKERIXA)

arroquerixac 70

1 ARTE *postp.* 12, 30, 31, 65, 95

artian 12, 59

2 (ARTE) *iz.*

arteco 75; artetic 15, 19; artian 11, 16, 91, 95, 98; zeure artian 'zeure bai-tan' 5

ARTIKULU 18 (2), 23, 24, 25 (3)

articuluaz 33; articuluen 33

ARTU 12, 19, 20, 23 (2), 29, 32, 39, 50 (4), 53 (2), 56 (2), 57, 62, 66 (2), 67, 71, 77, 78, 80, 86, 93, 99

artuaz 34; artuco 32; artuta 32, 37; ar-tzeco 56, 57, 67 (4), 68, 92; artzeia 72, 77; artzen 9, 40, 46, 56, 57 (2), 64 (5), 65, 66, 67 (2), 79, 88; ar-tzera 9

ARZOBISPO 1

(ASARRAKUNTZA)

asarracuntzia 68, 69; asarracuntziaren 69

(ASARRE)

asarrerit 75; asarriaren 75

(ASEBETE)

asebetiac 74

ASI 5, 54

asten 22; astera 88; astia 97

ASIERA 25

asieran 37, 98

ASKATU 52

1 ASKO 77, 96, 97

sarrri azco 97; azc6 11; ascogaz 70, azco-gaz 1; azcotan 68, 78; azcoz 9, 59

2 ASKO 'aski, nahiko' 7, 33, 59

ASMAU 25

- ASMU 34, 50, 60 (2), 97
 ASTELEN 99
 astelenian 95
 (ASTETE)
 Astetec 1
 ASTIRO 58, 61
 (ASTRU) 'azturua, aztia'
 astruben 40
 (ASTU) ik. (AZTU)
 (ASTUN)
 astuna 105
 ATARA 19
 atará 81; ataratearren 14; atarateco 34,
 66; ataraten 1
 (ATE)
 atia 103; atiac 31
 ATENTZIÑO 49, 95, 96
 atentziño 49; atentziñuz 34
 (ATRIZIÑO)
 atricíñua 58, 59 (7)
 ATSEGIÑ 46
 atsegiñac 75; atsegiñen 48
 ATZ <ATS> 'hatza' 21 (2)
 (ATZE)
 atsian 95
 ATZERAPEN 69
 AU *erak*. 'hau' 5, 11, 12, 17, 21, 22, 24, 41,
 42, 43, 46, 48, 56, 57, 58 (2), 60 (2)...
 auxe 8, 11 (2), 12 (2), 95; onec 28 (2),
 39; onegaitic 66; onegaz 10 (2), 54;
 onen 40 (2), 43, 45, 46, 47, 7; one-
 taco 1, 12, 89; onetan 5 (2), 6, 7,
 11, 14, 17, 27, 29, 42, 44, 46, 47
 (2), 62, 76, 86, 92 (2), 93; oneta-
 raco 81; onetatic 98; oni 12 (2), 46,
 54, 96
 ik. ONEIK
 AU DA 20, 47, 48, 58, 71, 80, 105
 au dá 54
 AURKITU 92, 94
 aurquittu 55; aurquittuten 22, 50, 93;
 aurquittuten 26, 28
 (AURRE)
 aurra 'aurrera' 12, 54, 97; aurraz 5; au-
 rrian 7, 46, 66, 76, 88, 93
 AUSNARTU <AUZNARTU> 34
 AUTORTU 24
 AUTSA 8
 AUTSI <AUXI> 'hautsi' 29, 50, 97
 austen 48, 51, 68
 AVE MARIA 16, 37 (2), 38, 88, 89 (3), 90
 (2), 91 (3), 93, 94, 98, 99
 AY ENE! 93
 AZAL 8 (3), 9 (2)
 AZENTUA 6 (2), 7
 acenturic 7
 AZI 'hazi' 67
 AZKARTASUN 70
 AZKEN 25
 azquen-aurrian 7; azquena 7, 25, 32;
 azquenengo 6, 86, 94, 97; azque-
 nengua 53; azquenan 1, 6, 7, 31,
 37, 94, 99; azquenic 94; azquen-
 gauzac 76
 AZKENBAKO
 azquenbacua 11; azquenbacuan 79
 AZKERO '-(e)z gero' 19, 30, 31, 56 (2), 65
 (2), 97, azqueró 6
 AZKO ik. ASKO
 AZOTAU 99
 (AZPI)
 azpixon 49
 (AZTU)
 aztuta 10, astuta 96; astutaco 64
 BA 11, 12 (2), 13, 17, 26, 27, 29, 30 (2),
 38, 39, 46, 56, 62, 64, 67...
 bá 14; bada 9, 90
 BADEZPADAN <BADESPADAN> 40, 41, 50
 (BAGA) 'gabe'
 (tacaharic) baguia 101; ik. BAKO; ik. BA-
 RIK
 BAI 5, 7, 10, 11, 13, 20, 22, 24, 25 (3), 27,
 29, 30, 32 (2), 33, 38, 39, 42 (5), 44
 (2), 50...
 BAITTA 9, 13, 44, 58, 60, 75, 95
 BAKAR 6 (2), 15, 18, 25, 26 (5), 50
 bacarra 5, 6 (2), 11 (2), 26 (3), 28 (2);
 bacarric 6 (2), 7, 10, 27, 35, 40, 53,
 63, 75

- BAKE 67, 75
 baquia 73; baquiagatic 75; baquian 89
 (BAKETASUN)
 baquetasunaren 103
 (BAKETSU)
 baquetsuac 74, 75
 BAKETU 95, 97
 BAKO 'gabeko' 29
 -baco 46, 54, 97; -bacoric 18; bacua 8,
 9; -bacua 11 (3), 33; -bacuan 79;
 -bacuagaitic 87; bagacoa 8, bagacua
 9, bácoa 8
 (BAKOTX)
 bacochar 39; bacochari 58; bacocharian
 50, 51, 66, 94, 95 (3), 96, 97
 BALDIN 6, 7, 47, 64, 91
 baldiñ 11, 12 (2), 93
 (BALIXAU)
 balixetan 8 (2), 40
 (BALIXO)
 balixoco 13, 92
 1 BANA 95
 bana-banaca 33
 2 BANÁ 26
 banaac 25
 BAÑA 5, 6, 7 (2), 16, 27, 30, 37, 45, 48, 59
 (2), 60, 62, 63, 66, 96
 BAÑO 6 (5), 7 (3), 9, 11, 13, 19, 29, 30 (2),
 31 (2), 32, 39, 56, 59 (2), 61, 64, 67,
 68, 69, 75, 80, 90, 92
 BAPERE 6, 66, 77, 87, 106
 BARDIÑ
 bardiñ-bardiñ 65
 BARIK 6, 7, 9, 12, 13, 25, 26, 29 (2), 31,
 40, 41 (8), 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50
 (2), 53, 54, 60 (3)...
 bagaric 8, 9
 BARRE 43, 76
 BARRI *iz.* 25, 37, 90
 (BARRI-EMON) *iz.* barri-emonetan 40
 BARRIRO 31, 60, 61 (2), 90
 BARRIZ *lok.* 93
 (BARRU)
 barruac 10
 BARU 49, 50 (3), 64, 71
 barua 50; baru-egunetan 51
 (BASERRI)
 baserrixetaco 106
 BAT 6 (11), 7 (5), 8, 9, 21, 22, 25 (2), 26
 (7), 28 (2), 29 (2), 30, 34, 38 (2), 39,
 40 (3)...
 bata 28 (3), 58; bata bestien 32, 95;
 batec 89; bategan 18; bategatic 41;
 bategaz 8, 40, 46, 58, 66; baten 11,
 12, 32, 41, 45, 89; batentzat 45;
 baterá 96; batetic 29, 61; bati 45,
 50, 61, 91, 99; batian 22, 65 (2),
 92, 94; ik. BANA
 BATERA 32, 50, 70
 BATEZ BE 22, 25, 35, 67
 BATU 29
 batuta 31 (2)
 batuten 31
 BATZUK 5, 7, 8, 34, 38, 53, 54 (4), 55 (2),
 62, 77, 78, 88, 90
 batzuetara 8
 BAUTISMO 31
 bautismocua 55; bautismua 53; bautis-
 muan 20, 56
 BAUTIZAU 56 (2)
 bauticetaco 56; bautizetaco 56; bautice-
 tan 55, 56;
 BE 9, 10, 28, 37, 38, 42, 44, 45, 53, 55,
 80, 97, 98
 pe 7, 10, 12 (2), 18, 39, 46, 47, 60, 75
 (2), 77, 96 (2)
 ecercho be, ecetan be: ik. EZEBE
 iñoz be, iñoix be, iñoix be: ik. IÑOX
 (BEDENKATA)
 bedencatia 16, 98
 BEDENKATU 38
 bedencatua 16, 17, 86, 90, 93, 98; be-
 dencatuaz 63 (2); bedencatuten 22
 (BEDRATZI)
 bedratzigarren 48; bedratzigarrena 18,
 63, 73; bedratzigaz 63
 BEGI 17
 beguixac 10; beguixacaz 72
 1 BEGIRATU *ad.* 10, 34, 78
 begira 98; beguirà 10; beguiratuaz 58,
 81; beguiratuten 11, 17, 18 (2), 19,
 43, 59 (2)

- 2 BEGIRATU *iz/izon* 'zuhurra' 77
 begiratua 70, 71, 102
- BEINTZAT 8, 43, 44, 45, 75, 94
- BEIÑ 48
- BEKATARI 13
 becatarixoc 19; becatarixocgaiti 16
 ik. PEKATARI
- (BEKATU)
 becatua 9; becatutic 13
 ik. PEKATU
- (BEKOKI)
 becoquitic 21, 94; becoquixan 14, 21
 (2)
- (BELARRI)
 belarrixacaz 72
- BELAUNIKO 80, 86, 91, 92
- BELAXE 8
 ik. BERALIA
- (BENDE)
 bendian 46
- BENDEZIÑO 88 (2)
 bendeciñua 94 (2); bendecaciñuaz 63;
 bendiciñoz 104; bendiciño 44
- BENETAKO 92
 benetacoric 46; benetacua 34, 76; be-
 netacuaz 50, 80
- BENETAN
 bene-benetan 31, 65
- (BENGAU)
 benguetaco 69
- (BENIAL)
 veniala 41, 42, 43, 45, 62 (2); venialac
 57, 63 (2), 68; venialen 63
- BENIGNIDADE 73
- BENTZIDU 70 (2), 71
 ventcidu 22
- BERA *erak.* 20, 25, 27, 34, 38, 39, 40...
 berac 10 (2), 11 (2), 12 (3), 25, 26, 41,
 61, 78, 80; beragaitic 73; beragan
 29, 40; beraganaco 59; beragandic
 12, 80; beragaz 29, 31, 56; beraren
 91, 105; berari 10, 34, 39; ik. BERE
- BERAGANATU 95
- BERAZ 10, 22, 26, 27, 39, 57, 65 (2)
- BERAU *erak.* 78, 98
 beronegaz 10
- BERBA 5, 6, 7 (3), 8, 9, 15, 21 (2), 35, 37,
 38, 42, 46, 76, 80, 81 (2)...
 berbac 95; berbacaz 34; berbaz 12 (2),
 45, 78, 88; berbetan 46; berbia 11;
 berbiac 6; berbiari 6
- BERBERA 31, 70
- BERE *erak.* 9, 10, 11 (4), 12 (2), 15, 17, 19,
 20, 22, 27, 29 (4), 31 (4), 33, 35, 38,
 39 (2), 41...
 beretzacotzat 37; beria 39
- (BEREZ)
 berezco 31
- BERIALA 5, 10, 32, 62, 87, 99
 berialaxe 8, 89
 ik. BELAXE
- BEROTU 55
- BERTAN 29
 bertanche 20, 22; ber-bertatic 13
- BESTE 7, 8, 11, 17, 18, 23, 26, 29, 31, 33,
 34, 38 (2), 42, 47, 49, 53, 54 (2), 55,
 61, 67, 68, 70, 72, 80, 88, 90
 bestec 40 (2); bestera 61; bestera 96;
 besteren 8, 45 (2), 46, 78; besteric
 44 (2), 57; bestia 28 (2), 58; beztia
 28; bestiac 69; bestiacaz 75; bestiai
 46; bestian 62; bestien 32, 48, 69,
 95; bestéc 45
- BESTELA 91
- BETE 10
 beteric 77, 100; betia 16, 17, 31, 38,
 98, 104
- BETI 12, 20, 22, 29 (2), 30, 45, 76, 77, 78
 (2), 94, 98
 beti-beti 30, 32 (2), 38; betico 11, 30
 (2), 76 (2); beti-betico 13, 26; beti-
 betician 27
- BI 8 (3), 28 (3), 50, 59, 79
 bic 95; bigarren 33, 80 (2), 99 (2), 100;
 bigarrena 14, 17, 19 (2), 21, 27,
 28, 35, 40, 48, 51, 52, 53, 63...; bi-
 garrenac 95; bigarrenera 33; bitacua
 34, 58; bitan 21; biti 43; bittan 18;
 bixac 53; bixacaz 21
- 1 BIAR (IZAN) 11 (3), 12, 14, 22, 23 (7),
 28, 32, 33 (3), 34 (2), 38 (2)...
 biar 68; biarco 42, 59, 60, 62, 93 (2)

- 2 (BIAR) *izond* 'beharrezko'
 biarra 11, 62, 67, 97 (2); biar-biarrac
 53, 57; biar-biarrenac 12
- 3 BIAR *iz* 'lana' 43 (3), 93
 biarric 43
- BIARBADA 13
- BIDE 62, 79
 bideatic 78; bideren 77; bidez 105;
 bidia 46; videz 91
- (BIDEBAKO)
 bidebacoric 18
- BIDER 90
- (BIDEZKO)
 videscuai 52
- BIENABENTURANTZA 74
- BIGUN 88
 biguna 12, 17; bigunecua 102
- (BIGUNTASUN)
 biguntasuna 73
- BIJILIXA 51
- BIKARIXO 32
- BILDOTS 103, 104 (2)
- BILDUR 93
 bildur 6, 7, 8 (2), 9 (2), 11; bildurre-
 tic 59; bildurrez 59, 60; bildurrez-
 cua 58; bildurric 77
- (BILDURGARRI)
 bildurgarrixa 93
- (BILLDURTASUN)
 billdurtasuneco 73
- BIOTZ 75
 biotza 34, 37, 75; biotzeco 57 (2), 58;
 biotzetic 74 (2); biotz-biotzetic 34,
 50; viotz 14, 74, 79, 86, 93, 102;
 viotza 79, 88; viotzeco 11, 58, 59,
 73 (2), 81, 97; viotz-viotzeti 10;
 viotz-viotzetic 13, 61, 67, 71, 81,
 86, 87, 89 (2), 92, 93; viotzez 95;
 viotzian 61
- BIRAU 45
- BIRIÑA 19, 29, 87 (2), 101, 102 (6), 104, 106
 (Maria) Virgiña 17; (Ama) Virgiña
 29, 97; (Ama) Virgiñari 37; (Ama)
 Virgiñiac 99; (Maria) Virgiñiagan-
 dic 15, (Santa Maria) Virgiñia-
 gandic 19; (Ama) Virgiñiaganuntz
 87; (Ama) Virgiñiaren 94, 95,
 99, 100; (Ama) Virgiñiari 37, 77,
 95, 96 (2), (Maria) Virgiñiari 90,
 (Santa Maria beti Virgiñiari) 78
 (2); (Gure Ama andra Maria) Vir-
 giñiaz 38
- BIRTUTE 22 (2), 55, 69, 71 (2), 77
 virtuteen 74; virtutez 31, 38; virtu-
 tiac 54
- BIRTUTETSU 77
 virtutetsuac 96
- (BITARTE)
 bitartez 62; bitartian 93, 94, bittartian
 56, 88
- (BITORIXA)
 Vitorixan 1
- BITTARTECO 38, 97
- BIURTU 17, 87
 biurtuteco 47, 48
- BIXAR 13
- BIXITAU 52, 99
- (BIXKORTASUN)
 vixkortasuna 70
- (BIXKORTU)
 vixkortuten 55
- 1 BIZI *ad* 11 (2), 12, 28, 67, 75, 91
 vicic 13; vicico 10; viciten 96
- 2 BIZI *iz. lizond.* 40, 79
 vicixa 12, 90; vicixac 15, 20, 31, 52; vi-
 cixaren 27
- (BIZILEKU)
 vicilecua 77
- BIZIMODU 58
 vicimodua 12, 44; vicimoduaz 11
- BIZIO 13
 vicixo 69
- BIZITZA 16, 17, 27, 66, 76 (2), 79
 vicitzia 34
- BIZTU 15, 19, 31, 32, 100
- (BLASFEMIXA)
 blasfemixia 42 (2)
- (BOKAL)
 vocala 34 (2)
- BORONDATE 26 (2), 28, 89
 vorondatez 46, 53; vorondatezcuac 53;
 vorondatia 11, 16, 36, 72 (2); vo-

- rondatiac 55; vorondatiaren 47;
vorondatiatz 34
- BORRAU 7
- BOST 48, 57, 72 (2), 79, 95
bostac 53, 94 (3); bostgarren 81, 99,
100 (2); bostgarrena 18, 19 (2),
36, 44, 49, 51, 52, 53, 63, 68, 72,
73 (2)
- BOTA 56, 70, 71
botaten 56
- BOTO 42
- (BULAR)
- bularra 63; bularrera 21, 94; bularretan
15; bularrarian 21 (2)
- BULDA 51
- BURLA 43, 76
- 1 BURU
buruá 7; buruan 99; burura 56
- 2 BURU 'nagusia' 68, 95, 97
burua 32
- 3 (X-EN) BURUA
bere burua 45, bere buruari 45 (2); eu-
ren buruen 75; gueure burua 18,
55, gueure buruari 10
- DAMU 58 (2), 61, 62, 63
- DAMU (IZAN) 79, 87, 89 (2)
damua 57, 58 (2), 59, 92; damuan 57;
damuaz 81, 92, 97
- DAMUTU 89, 93
- DEBOZIÑO 14, 39, 94, 95, 96
devociño-ontzi 102; devociñoco 77; de-
vociñoric 96; devociñoz 49, 71, 97
- DEFENDIDU 87, 99
- DEI (EGIN) 22, 87
deica 8, 17
- (DEITTU)
deiquetan 54, 68 (2); deiquetia 68;
deittuac 74
- DEMONIO 70
demoniua 22, 70 (2), 71; demoniua-
gandic 70; demoniuaaren 28, 66
- DENPORA 79
demporan 44; demporazco 61 (2), 62;
demporia 79, 80, 93 (2)
- DESIAU 9
desiadu 9; desietan 45, 47; desietia 18,
57
- DESIO 15, 21, 48, 55, 69 (5)
desioric 46; desioz 45; desiuaz 45
- DESIOBAKO 46
- (DESPREZIAU)
despreciauaz 70
- (DESPREZIO)
desprecioz 53
- (DESTERRAU)
desterrauoc 17
- DESTIERRU 17
- (DIABRU)
diabruac 37; diabruen 70
- DIAKONO 67
- DIBIDIDU 65
divididuten 65
- (DIGNIDADE)
dignidadian 44
- (DIÑU)
diñuac 67
- DISPOSIZIÑO 62
disposiciñuaz 64; dizposiciñuacaz 66
- DISTINTO 25, 26
- DOBLAU 8
- (DOE)
doez 28; doia 73 (7); doiac 73; doien
74; doyac 5 (3), 6 (3); doyác 7
- DOLORE 58, 59, 60 (2), 63
dolorezcuac 94, 95, 99; doloria 58 (2),
60
- DOMEKA 48, 49
domecan 95; domecatic 98; domeque-
tan 100
- DONTZELLA 19
dontzellia 101; dontzelliagandic 29
- (DONTZELLATASUN)
dontzellatasunaren 29
- (DOTORE)
dotoriac 33
- DOTRIÑA 12 (2)
cristau dotriña 5, 11; cristau doctri-
nia 1; cristau doctriñiaren 24; cris-
tau dotriña 11; cristau dotriñiaren
20, 23, 33

- (DUDA)
dudan 89
- (EBANJELIXO)
evangelixua 86
- (EDADE)
edadian 44
- EDAN 65
edateco 69; edaten 52
ik. JAN-EDAN
- EDER 12, 29
- EDERTASUN 77
- EDO 5 (2), 6 (7), 7 (4), 8 (4), 9 (3), 12, 17,
19, 20 (2), 21, 22 (4)...
- EDOZEIN 55, 56, 65, 71
edoceñec 7, 31; edoceñi 7
- EGARRI 52
ik. GOSE-EGARRI
- EGI 11, 41 (2)
eguiazco 25, 26 (2); eguiazcua 61, 62,
65, 79; eguiazcuac 34; eguiazcuaren
18; eguixa 5, 6; eguixaz 42
- (EGILLE)
eguillia 9; eguilliar 42
- EGIN 8, 12, (3), 14, 22, 23 (4), 28, 30, 34,
36 (3), 38 (3), 39 (2), 46, 47, 48 (2),
50 (3), 53, 56 (2), 57, 58, 60, 61...
eguin 11 (2), 12, 16, 26, 27 (3), 29, 34
(2), 43, 47, 70, 71, 78...; eguinda
70; eguindaco 92, 93; eguingo 32,
80, 87, 88, 92; eguiña 10, 73, 98;
eguiñac 10 (2); eguiñaz 11, 14,
29, 30, 34, 46, 50, 55, 56, 62, 71,
97; eguiñda 27; eguiñdaco 56, 58;
eguiñgo 10 (2), 91, 96; eguiñic 29;
eguiñico 11; eguitemarren 8, 105;
eguiteco 11 (2), 12, 40, 41 (2), 42
(2), 46, 49, 50, 54, 55, 69, 71, 79
(2)...; eguitecuai 58; eguiten 8, 9
(2), 12, 21 (2), 22, 26, 32, 33, 34
(2), 35, 36, 38, 40 (3), 41 (4), 42
(4), 43 (4), 44 (3), 45 (4)...; egui-
tera 14, 98; eguitia 17, 18, 21 (3),
33, 41 (9), 42, 43, 45 (3), 46, 47
(2), 49, 55, 61, 63, 66, 72, 75, 76,
77 (2), 97; eguitiac 13; eitten 9;
eiñ 8
- (EGINBIAR)
eguiñbiarrac 75
- (EGON)
egonagaz 49; egongo 92; egoteco 30
(2); egoten 46, 77; egotia 61, 64
(2), 67; egotiac 31
- EGOKÍ 77
egoquixa 97
- EGUAZTEN <EGUASTEN> 100
egüaztenian 95
- (EGUBAKOTX)
egubacochetan 99; egubacochian 9
- (EGUEN)
egüenetan 99; egüenian 95
- (EGUERDI)
egüerdirutz 50; egüerdixan 90
- EGUN 80 (2), 81 (2), 88, 92 (2), 94
egunari 95; egunetan 51; egunian 15,
19, 31; egunian-egunian 39, 77;
egunian eguniango 1, 16, 36, 86
ik. JAIEGUN
ik. BARU-EGUN
- EGUNERO 79
egunero-egunero 96, eguneró-eguneró
96
- (EGUNSENTI)
egunsentico 103; egunsentixan 90
- (EGUZKI)
egusquixaren 29
- EJENPLU 9, 44, 46, 54
- EJERZIZIO 86
- EKARRI
GOGORA EKARRI 34, 94
gogora ecarteco 72; gogora ecarten 81;
gogora ecartia 58
- EKIÑ
ELDU 23, 31, 49 (2), 51 (2), 56 (2), 78
- ELEXA 8, 15, 23, 24 (2), 33 (2), 37, 48 (2),
49, 53 (2), 62, 95, 97
elxaco 23 (2), 58, 67 (2), 68; elxaco-
tzat 64; elxacuac 91; elxan 22, 99
(2); elxeen 7; elxén 7; elxia 32

- (2), 39; *elexiac* 50, 94; *elexiari* 33, 49, 54; *elexien* 7
- (EMAKUME)
emacumec 56
- (EMAZTE)
emazteric 18
- EMEN 6 (2), 7, 9 (2), 36, 80, 90, 92, 96, 99
emetic 97
- (EMENDAU)
emendetaco 59 (2), 62, 79, 81; *emendetan* 93
- (EMOLE)
poz-emolia 102; *glorixa-emolia* 9
- EMON
emona 10; *emonaz* 48; *emonda* 97; *emondaco* 61; *emongo* 6, 32, 76, 79, 88, 92, 96; *emotearren* 6, 7; *emoteco* 7, 8, 25, 54, 63, 64, 66 (2), 67; *emoten* 5, 6, 7, 12, 20, 24, 27, 33, 37 (2), 39, 43, 46, 53, 54, 55, 61, 68, 70, 76, 79, 86, 88, 92, 93 (3), 96; *emotia* 33 (2), 44 (3), 60, 94
 ik. (BARRI-EMON)
- ENBIDIXA 68
 ik. INBIDIXA
- ENE *izord.* 11, 78 (2), 79 (4), 86 (2), 87 (2), 88 (5), 89 (3), 90 (2), 92 (3), 93 (6), 98 (3)
- ENGAÑU 60
- (ENKARGU)
encargua 12, 87
- (ENKARNAZIÑO)
encarnaciñoco 29
- ENKOMENDAU 39
- ENPLIAU 89
empletan 93
- ENTENDIMENTSU 26 (2), 28, 72
entendimentua 72; *entendimentuac* 55; *entendimentuaz* 34; *entendimentuco* 73
- ENTERRAU 52
enterraua 15
- (ENTREGAU)
entreguetan 87, 106
- ENTZUN 11, 43, 49 (2), 100, 104
entzunaz 63 (2); *entzuteco* 49; *entzuten* 46; *entzutia* 48 (2), 72; *mez entzun* 77
- (ERA) ‘aukera’
eria 67
- ERABAGA 69 (2)
erabagac 48; *erabagaco* 69 (3)
- ERABILLI 34, 61, 95, 97
erabillteco 72
- ERAGILLE 60
- (ERAGOTZI)
eragotziten 48, 51; *eraotzita* 50; *eraotziten* 42 (2); *eraotzixac* 75 (2)
- ERAIÑ ‘arazi’ 52, 100
eraiteco 37; *erañda* 78
- (ERANTZI)
erantzita 1
- ERANTZUN 58
erantzuten 20 (2), 33, 93, 101
- (ERDERA)
erderaz 1, 8
- ERDI
erdi ló 95
- EREJE 95, 97
- (ERESAN)
mez eresateco 81
- (ERESANTZALLE)
eresantzalliac 81
- (ERETXI)
erechixan 52
- ERIoTZA 19, 30
eriotzac 55; *eriotzaco* 13, 16, 92, 99; *eriotzati* 11; *eriotzatic* 30; *eriotzia* 45, 61, 76 (2); *eriotziaren* 79; *eriotziaz* 22
- (ERLIJIÑO)
erligiñoco 94
- (ERLIJIOSO)
erligiosuac 95
- (ERLOJU)
erlojuac 89
- EROSI 80, 86, 92
- (ERRATU)
erraketaco 6, 7
- ERRAZ 63 (2), 90, 94
errazago 77, 97; *errezenac* 12

- (ERRAZOE)
 errazoyaren 10, 49; errazoiaren 10, 23, 31, 48, 49, 51 (2), 56 (2), 66
- ERREBERENTZIA 66
 erreberentziaric 40
- ERREBERENTZIAU 38
 erreberentziaduten 9, erreberentziauten 9, erreberentzietan 9, 43
- ERREDENTORE 101
 erredentoria 79; erredentoriaren 25
- ERREDIMIDU 20, 22
- ERREGE 12
- ERREGIÑA 17, 96, 103 (8)
- (ERREGU)
 erreguca 78
- ERREGUTU 16, 17, 52, 78, 91, 96, 101, 102, 104
 erregutuco 95; erregututeco 37; erregututen 87 (2), 91, 97, 105, 106
- ERREIÑAU 35
- (ERREIÑU)
 erreñua 16, 35, 74 (2)
- ERREMEDIXO 42
- ERRESKATAU 52
- ERRESPETO 67
- (ERRESURREZIÑO)
 erresurreciñoco 91, 105; erresurreciñocoraño 98; erresurreciñua 16
- (ERREZ)
 ik. ERRAZ
- ERREZAU 87, 89 (2), 91, 95 (3), 99
 errezauaz 71, 96, 98; errezauáz 97; errezauco 90, 91, 93, 105; errezauta 99; errezetaco 1, 97; errezetan 34, 49, 94 (2), 95 (3), 96 (5), 98, 99 (4), 100; errezetara-orduan 96; errezetia 77; errezetiaz 94
- ERREZIBIDU 23, 53
- ERREZKA 'erreskadan' 95
- (ERREZU)
 errezuari 97
- ERRI 1, 5
 cristau-errixetaco 95, 97
- (ERROMA)
 Erromacua 32; Erromacuac 24
- ERROSARIXO 1, 94 (3), 95 (3), 96 (3), 97, 98, 105
 errosaixua 77; errosarixoco 94, 97; errosarixua 97 (2)
- ERRUKI 96
 erruquiz 17; erruquizcuac 51
- (ERRUKITASUN)
 erruquitasuneco 73
- ERRUKITSU 17
- ERRUKITU 88, 100 (3), 101, 104
- ERUAN 54, 78, 100
 eruanac 91, 105
- ESAN 6 (2), 7 (3), 24, 25, 33, 35, 37 (2), 44, 46, 48, 53, 56, 57, 60, 61, 66, 74, 90 (2), 93, 96 (2)
 esana 10; esanac 43, 77; esanaz 5 (2), 6, 7, 15, 42, 48, 63 (2), 66, 71, 87, 88 (2), 90, 94, 97, 106; esanda 7 (2), 10; esango 5, 80, 86 (2), 87, 88 (2), 89 (3), 90, 91, 92 (3), 93 (2), 98, 99; esateco 8 (2); esaten 6, 5, 7, 9 (3), 10 (3), 11 (3), 12, 14, 22, 24, 35, 38, 42, 45, 48, 80, 81, 90; esatia 18, 43, 47, 48; esatiarren 77
- ESAN GURA (IZAN) 20, 28 (2), 31, 37
- ESAMIÑA 57, 58 (3)
- ESAMIÑAU 92
 esamiñetaco 79; esamiñetia 77
- ESE 8
- ESKABIDE 35 (3), 36 (4), 37
- (ESKANDALU)
 escandalua 46
- (ESKARI)
 escarixa 104; escarixac 104
- ESKATU 13, 33 (2), 35, 39, 53, 58, 61, 80, 81, 95
 escatuaz 106; escatuco 80, 94; escatuteco 37, 38; escatututen 35 (2), 36 (4), 37, 97; escatutia 34, 45
- ESKE 63 (2), 87, 97
- ESKER
 ezquer onac 86, 92; ezquerrac 66, 80, 81, 88 (2)
- (ESKIÑI)
 esquiñico 79; esquiñten 79, 87, 98; esquiñtia 77

- (ESKLABA)
 esclavia 90
- ESKRIBIDU 1
 escribeduta 5 (2), 6, 7, 8
- ESKRITURA 33
- (ESKU)
 escua 44; escuacaz 72
- ESKUBIDE 102
- (ESKUERA) ik. EUSKERA
- (ESKUMA)
 escumatatic 15, 19; escumatic 31; ezcu-
 maco; ezcumacora
- ESNE-GAUZAK 51
- ESPERANTZA 17, 66, 71, 76
 esperantzia 40, 55 (2), 71; esperanza 40
- (ESPERAU)
 esperetan 40, 86, 88, 92; esperetia 55
- ESPIRITU 27, 38, 73
- ESPIRITU SANTU 5, 6 (2), 7, 101
 Espiritu Santua 19, 25 (2), 26 (2), 27;
 Espiritu Santuac 29; Espiritu San-
 tuagan 15; Espiritu Santuaren 5 (4),
 6, 7, 15 (2), 19, 22, 28, 73 (2), 74,
 90, 94, 100; Espiritu Santuari 98;
 Espiritu Santuen 5 (2), 6 (3), Espi-
 ritu Santuèn 7
- (ESPIRITUAL)
 espirituala 36, 102
- (ESPLIKAZIÑO)
 esplicaciñua 20
- ESTADU 12, 44
 estaduan 92; estaduco 58; estautan 93
- (ESTIMAU)
 estimauco 96
- (ESTREMAUNTZIÑO)
 estremauntciñocua 66; estremauntziñua
 54
- ESTU 103
 estua 47, 48, 93
- (ESTUALDI)
 estualdixetan 90
- ESTUTU 97
- ETA 1, 5 (12), 6 (3), 7 (6), 8 (5), 9 (2), 10
 (9)...
 ta 1 (2), 5 (3), 6 (2), 7, 8 (2), 10 (7),
 11 (4)...
- ETE 10 (2), 40, 41, 59 (2), 89, 92, 93 (6)
- ETORRERA 19
 etorreracua 100
- ETORRI 37, 94
 etorrice 9 (2), 15, 20, 31
- ETSAI 14, 22 (2)
 etsaiac 70; etsaietatic 99; etsairic 71;
 etsayetatic 15, 21; etzayac 22
- ETXE 106
 echeco 43; echetic 22; echia 102
- (ETXURA)
 echuratic 27
- (ETZALEKU)
 etzalecua 94
- ETZAN 92
 etzateracuan 22; etzinda 9; etzinic 9
- ETZIN ik. ETZAN
- EUKI 46 (2), 47, 60, 63, 67
 euquita 7; euquiteco 60
- EURAK 74 (6)
 euracaz 52, 62
 euracgaitic 96; euracgana 66; eurai 55,
 96; euraquin 32; euren 12, 14, 30,
 31, 42, 43 (3), 44 (5), 46 (2), 53,
 54, 60, 62, 63, 75 (4); euren 74
 (2); euren 61, 76; euroc 99
- (EUSKELDUN)
 euzqueldunari 5
- (EUSKERA)
 escueraz 9, 10; eusqueran 1; eusqueraz
 8 (2), 9, 99, 100; eusquerazco 8;
 euzqueraz 8
- EZ 6 (3), 7 (4), 10, 12, 16, 17, 18 (7), 24
 (2), 26 (3), 27 (3), 29 (2), 30, 31, 33
 (2), 36, 41...
 eza 62
- EZAGUERA 25, 31, 46
 ezagüerara 23, 49, 56, ezauerara 49, 51,
 56, 66, ezauerará 51; ezaüera 80
- (EZAGUMENTU) 'ezaguera, ezagutza'
 esagumentuaz 10
- EZAGUTU 72
 ezagutua 35; ezautu 10 (2), 92; ezautu-
 tecco 9, 58, 80; esaututecco 10
- EZARRI 91, 105
 ezarten 6; esarten 44

- (EZDABAIDA)
 ezdabaidetaco 7
- EZE ik. ZEGAITIK EZE
- EZEBE 96, 97
 ecercho be 65; ecetan be 75
- EZEBEZ *iz./izond.*
 ecebecetic 26, 29, 70, 73, 80, 86, 92;
 ecerez 41
- EZEBEZKERIXA 41
- EZEREZ ik. EZEBEZ
- (EZI)
 ecita 75
- EZIÑ 25, 53 (2), 54 (3), 67, 71, 73, 91
 eciña 69
 ik. ILEZIÑ
- (EZITASUN)
 ecitasuna 73
- (EZKER)
 ezquerreco 21
 ik. ESKER
- (EZKONDU)
 eskondu 44; esconduai 67; esconduten
 67; ezconduteco 67
- (EZKONTZA)
 escontzia 54
- EZPADA 26, 30, 65, 95, 96
- (EZPAN)
 espanac 98
- FALTA *iz.* 29, 81
 faltac 48 (2), 80
- FALTA (IZAN) *ad.* 9
- (FALTAU)
 faltetan 44
- FALTSO 18, 47
- FEDE 10, 24 (2), 40 (2), 66, 71
 fedeco 11, 25, 33, 40 (2); fedecuac 18
 (2), 23, 24, 25 (3); fedia 20, 24, 55
 (2), 71, 73; fediac 11; fedian 56,
 95, 97; fediazen 40
- FEDEBAKO 95, 97
- FEDEDUN 14, 32
 fededunac 32
- FIGURA 20
- FIÑ *iz.* 'azkena' 25
- FIRME 60, 76, 80
 firmia 79; firmiaz 81, 97
- FIRMETASUNA 71
- FIRMETU 95, 97
- FORMAU 29
- FORTALEZA 71
 fortalezac 73
- FRUTU 17, 66
 frutua 16, 34, 98; frutuac 73
- FUNDAMENTU 47, 48
- (GABERDI)
 gaberdicto 64
- GALDU 39, 59, 99
 galduric 13; galtzeco 90; galtzen 40, 97
- GANORE 95
- (GAÑ)
 gañera 33, 44, 54, 61, 66, 88 (2); gañe-
 raco 52, 97; gañeracuac 65, 67;
 gañeticua 29 (2); gañian 8, 17, 18,
 39 (2), 41, 55, 79, 88, 89
- GARBI 5, 6, 7, 46
 garbi-garbi 30; garbidunac 74, 75; gar-
 bixa 27, 101 (2), 106; garbixaz 29
- GARBIKERA 30
- GARBIRÒ 81
- (GARBITASUN)
 garbitasuna 69, 106; garbitasunaren 47,
 87, 106
- (GARIZUMA)
 garizumaco 51; garizumacuan 48
- 1 GATX *iz.* 10, 36, 37, 45 (3), 77
 gachen 41, 45, 77; gachetic 16, 37;
 gachic 45; gaich 92
- 2 GATX *izond.* 'zaila' 13
- (GATZ)
 gatza 8
- (GATZAGA)
 Gatzagaco 1
- GAU 86, 92, 93
 gabeco 1; gabian 13, 50, 80, 91, 92 (2);
 gabian gabian 77
 ik. GABERDI

- GAUR 13, 16, 36
- GAUZA 1, 7, 8, 9, 10, 12, 17, 18, 23 (2), 24 (2), 25 (3), 26, 28, 33, 34 (2), 38, 39 (3), 41 (4), 42 (2), 46 (2)...
- gaucen 33; gaucia 47, 78; gaúz 9; gauzac 23, 24, 44, 45; jan-gauzac 50; esne-gauzac 51; azquen-gauzac 76; gauzacaz 40; gauzai 10; gauzaren 40, 47; gauzaric 25, 33, 47, 51, 54, 93; gauzataraco 66; gauzaz 63; gauzetan 43; gauzia 42
- GAXKI 44, 49, 51
- (GAZTE)
- gaztechoric 99; gazte-gaztetatic 12
- GEITU 1, 64, 97
- gueittutia 106
- GEIXAGO 6 (3), 7, 8, 30, 31, 35, 38, 40, 52 (2), 59
- gueixao 7, 8 (2), 39, 43, 45, 46, 69, 79, 87 (2), 97, 105; gueixaoc 95; gueixaoraño 25; gueixau 8; gueixágo 7; guexago 6 (2); guexao 7
- GEIXEN 98
- gueixenac 59; gueixenetan 8, 43, 44, 45, 68, 95
- GELDITU 29
- gueldituten 66
- GERATU 31
- gueratuco 7
- GERO 1, 12, 13, 27, 29, 36, 64, 66, 88, 92, 93, 99 (2), 106
- guerocuaren 76
- 1 GERTA(TU)
- guerta 91, 105
- 2 GERTATU 'prestatu' 40, 56, 66
- guertatuco 64, 68
- GERTU 'prest' 90
- (GESTAKERIXA)
- guestaquerixaren 48
- GESTO 41, 46, 70 (2)
- gestoco 66; guestuac 32, 66; guestuai 20; guestuaren 14; guestuetatic 14, 15 (2), 21 (3)
- (GETSEMANI)
- Getsemanico 99
- GEURE 10 (5), 15, 16 (2), 18, 21, 36, 55, 62, 70
- gueuria 17
- GEXO 91
- guexoren 91; guexuac 52; guexuen 103
- GIXAU 'GIDATU' 87
- guixauco 78
- GIZATASUN 18, 19
- GIZON 7, 11 (3), 18, 27 (4), 28, 29, 39, 52, 56, 65, 70, 79, 91 (2), 99, 105
- guizonen 11; guizona 10, 11, 19, 20, 27 (2), 31, 35, 53, 54, 63; guizonac 29, 32, 39; guizónac 7; guizonác 6; guizonagaitic 20; guizonaganaco 11; guizonaren 76; guizonari 11, 76; guizonezco 28; guizonezcua 28 (3); Guizonén 7; guizónen 7
- (GLORIFIKADORE)
- glorificadora 9, 19, 27
- (GLORIFIKATZALLE)
- glorificatzallia 9
- GLORIXA 14, 20, 27, 31, 36, 52, 55, 59, 76 (2), 77 (2), 98
- glorixa-emolia 9; gloria 94, 99; glorixan 78, 87, 106; glorixara 91; glorixará 105; glorixaraco 86, 91; glorixaric 53, 98; glorixaz 31, 100, 104; glorixazcuac 94, 95, 100
- (GOBAITGARRI)
- gobaitgarrixa 105
- GOBERNAU 39, 87
- GOBERNU 43
- gobernuan 44
- 1 GOGO 60, 80
- gogoz 61, 88; gogozago 94; gogozcua 34, 77; goguaz 96
- 2 (GOGO)
- gogora (ekarri) 34, 58, 64, 72, 81, 94; goguan (erabilli) 34, 49, 61, 72, 94 95, 97; goguan (eduki) 5, 6 (2)
- (GOGOR)
- gogorretic 14
- (GOI)
- goixan 92; gora 43; goren 25

- GOIXE 'goiza' 1
 goixian goixian 77; goixian 86, 79, 93,
 goxian 50
 (GOLPATU)
 golpatuten 45
 GORATU 97
 GORDE 6, 7, 11, 20 (2), 39, 77, 86, 90, 95,
 97
 gordeteco 49, 77, 87; gordeten 11, 39,
 50, 51; gordetia 70
 GORPUTZ 27, 29 (3), 31, 32 (2), 38, 65,
 100, 106
 gorputza 31, 32, 65, 70, 71, 87; gorpu-
 tzaren 64; gorputzarentzat 36; gor-
 putzari 66; gorputzeco 37, 40, 64,
 69, 72 (2); gorputzecuac 51, 52 (2);
 gorputzetic 76; gorputzic 27
 GORPUTZ-ALDE 72
 GORROTO 45
 gorrotoric 93; gorrotua 58
 GOSE 52
 gose-egarri 74, 75
 GOZAU 14
 gozetaco 27; gozetacua 32; gozetan 38,
 77, 78
 1 (GOZO) *iz.*
 gozozcuac 94, 95, 99
 2 (GOZO) *izond.*
 gozua 12, 17; gozuac 96; gozuari 95
 GOZOTASUN 17
 GRAZIA 5 (3), 6 (3), 7, 27, 36, 52, 53, 54
 (5), 55, 59, 61, 62, 64, 67, 79
 graciac 91; gracian 27, 30, 31, 52, 53,
 61, 62, 64, 67, 68, 93 (2); graciaren
 54; graciáz 15, 16, 19, 20, 28, 36,
 38, 55, 88, 90, 98; graciázcuac 98, 99
 GRIÑA 70, 73, 75
 GU 12, 14, 16, 19, 27, 30 (2), 98, 104
 guc 5 (2), 6, 16, 27, 36 (2), 62, 89, 97,
 98; gugaitic 17, 91, 101, 102, 104;
 gugana 16, 17, 35; gugandic 71;
 gugaz 101, 104; guri 10, 12, 24,
 28, 33, 54, 55;
 GULA 68
 GULERIXA 68, 69
 gulerixaren 69
 GURA 5, 6 (2), 7 (2), 14, 18, 20, 26 (2), 28
 (2), 30, 31, 37, 44, 47, 57, 63, 75 (3),
 98, 99, 106
 guraco 55, 92; gurago 39; guraz 95
 GURASO 19, 30, 46
 gurasuac 43, 4; gurasuacganaco 44; gu-
 rasuai 43, 44; gurasuen 44; gurasue-
 tatic 56; gurasuoc 12 (2)
 GURE 10 (4), 11 (3), 12 (2), 14 (2), 15 (2),
 16 (2), 18, 19, 20, 21 (2), 22, 24, 25
 (3)...
 guria 17; ik. AITTA GURIA; ik. GEURE
 GUSTAU 12
 GUSTO 46, 65, 69, 72, 75
 gustoz 46; gustuac 71, 92
 (GUTXI)
 guchien 93; guchienaz 48; guchienez
 93
 GUZTI 10
 guztia 10 (5), 11, 26, 33 (2), 65 (4),
 66, 90; guztiac 14, 26, 28, 32 (2),
 39, 49 (2), 51, 59, 60 (2), 72, 77,
 87, 89 (2), 95, 97 (3), 98; guztiác
 97; guztiacaz 61, 72; guztiacgai-
 tic 81; guztiai 32, 51, 75, 78 (2);
 guztian 22, 35 (2), 62, 65, 77, 79;
 guztico 76, 94; guztien 16, 17, 18,
 25, 39 (2), 55, 75, 79, 81 (2), 87,
 88, 89, 92 (2), 97, 98, 102, 103;
 guztietan 7, 66, 72, 98, 99, 106;
 guztietati 34; guztietatic 10, 37,
 77, 79, 104; guztioc 30, 32, 56,
 78, 97; guztitic 14, 79, 92; guz-
 tiz 15 (2), 17, 18, 19, 22, 25, 26
 (2), 29 (2), 30, 31, 35 (2), 64, 65
 (2), 66, 78 (2), 80, 87, 94, 97 (2),
 101 (2), 102, 106; guztíz 93; guz-
 tizcuac 102
 GUZUR 60
 guzurra 48; guzurraz 41 (2); guzurrez-
 cuac 40; guzurric 18, 47
 HEREDERU 54
 HERIDU 45

- HONDRA 48, 67, 75, 86, 96, 98
 hondrac 92; hondran 87, 106; hondria-
 ren 96; hondriari 17
- HONDRADU 9
 honradu 9; honrau 9; ondradu 9; on-
 drau 9; ondraua 35; hondretan 43;
 hondretia 18, 43
- (HONDRAGARRI)
 hondragarrixa 102
- (HORTU)
 hortuan 99
- HOSTRIXA 65 (2)
 hostrixan 65 (2); hostrixaren 65; ostri-
 xan 65
- HUME 17
 humecho 12; humia 56; humiac 12;
 humiacgaiti 12; humiari 56; hu-
 mien 12, 30 (2)
- HUMILL
 humill-humillic 87
- HUMILLTASUN 66
 humilltasuna 106; humilltasunaz 37,
 71; humiltasuna 69; humiltasunaz
 34
- IBILLI 58, 78
 ibillten 95
- IDIGI 31
 idiguico 98; idiguitia 10
- (IDOLO)
 idoluac 40
- IFIÑI 6, 7, 9, 76, 99
 ifiñita 5, 7, 75; ifiñten 6, 7, 45, 97 (2);
 imiñi 9
- IGARRI 6
- IGEX (EGIN) 70 (2), 71, 96
- (IGEXLEKU)
 iguexlecu 103
- IGO 15, 19, 31, 100
 igoten 24
- IKARAGARRI 60, 66
 icaragarriacaz 32; icaragarriacaz 30 (2)
- IKASI 11
- IKUSI 12, 23, 24 (2), 33, 38, 39, 53, 55,
 69, 77, 78
 icusico 8, 74, 92; icusita 6; icusten 96;
 icustia 72
- IKUTU 9
 icututia 72; ucutu 9
- ILL 11, 14, 30 (2), 32, 45 (2), 73, 93 (2),
 100
 illa 15; illac 15, 20, 31, 52; illacgaiti
 52; illda 32; illen 15, 19; illgo 45;
 illic 75; illteco 31, 45, 48, 50, 56,
 66; illten 31, 57, 76; illtia 13, 18;
 ilten 24, 30 (2), 31; iltia 44
- (ILLEZIÑ)
 illeciña 76
- (ILLUNKARA)
 illuncaran 90
- IMAJIÑA 38 (2), 94
- IMIÑI ik. IFIÑI
- INBIDIXA 69
 invidixaren 70
- (INDAR)
 indarra 22, 66
- (INDARTU)
 indartuteco 56
- INDULJENTZIA 97, 98
 indulgentciac 94; indulgentziac 61, 62,
 91
- INFERNU 30 (2)
 infernua 13, 30 (2), 76; infernua 13,
 32; infernuaren 59; infernuetara 15,
 19, 30, 70; infernutic 77
- (INGURU)
 inguruan 10
- (INGURUTU)
 ingurututen 10
- (INJURIATSU)
 injuriatzuren 43
- INJURIXA 36
 injurixac 51
- INKLINAZIÑO 70, 75
- (INSPIRAZIÑO)
 inspiraciñuac 54
- INSTANTE 29, 89
- (INTENTZIÑO)
 intentciñuac 56

- IÑOR 18, 44
 iñori 6, 18, 45, 47, 93; iñuen 18, 47, 93
- IÑOX 88, 97
 iñoiz be 14; iñoix be 31; iñoix be 89
- (IÑOZENTE)
 iñocentia 99
- IRA 68, 69 (2)
- (IRABAZI)
 irabacico 62, 91; irabacixaz 61; irabasteco 97; irabasten 94, 98
- (IRAO)
 iraota 17; iraoten 29
- IRAKURLE 5 (2), 10, 11 (2)
- IRAKURRI 77
 irácurri 5; iracurten 5, 8, 10; iracurtia 10
- (IRAKUSLE)
 iracusliai 33
- IRAKUTSI 12 (2), 17, 51, 95
 iracustearren 11, 28; iracusteco 24, 33; iracusten 24, 42; iracustia 44; iracuzten 11
- IRATZARRI 81
 iratzarten 79, 86
- IRAUN 106
 iraungo 20; irauteco 79, 88, 89
- IRAUPEN 34
- IRU 14, 21, 25 (2), 26, 27, 55, 57 (2), 66, 70, 71, 72, 87, 105, 106
 irugarren 15 (2), 19, 31, 39, 81, 99 (2), 100; irugarrena 18, 19 (2), 21, 36, 43, 48, 51, 52, 53, 63, 66, 68, 70, 71 (2), 72, 73 (2), 105; irurac 17
- IRUDI 10, 73
 irudixa 20
- (IRUDI-ANTZ)
 irudi-antzac 65
- (ISPILLU)
 ispillua 102
- ITSU 96
- (ITSUSTASUN)
 itsustasunagaitic 59
- ITTANDU 20, 33, 50
 ittanduten 20
- ITURRI 68
- (ITXAINÑ) 'itxaron'
 ichaiñaz 95
- ITXI 'utzi' 12, 23, 24 (2), 33, 38, 39, 53, 55, 69, 77, 78
 ichitaco 42; isten 13, 49, 53, 60, 61, 75, 89, 95; istia 61
- ITZAL 102
- IXILL 48
 ixilla 48; ixill-ixillic 10
- IZAN 9, 11, 13, 15, 26, 28, 29 (3), 30, 32, 35, 37, 41, 46, 48, 50...
 izanaz 75; izandaco 58 (2), 59; izango 9 (2), 10, 13, 32 (2), 52, 64, 66, 74 (5), 75, 78, 93, 96 (2); izanic 8; izate 25, 26 (2), 28, 54; izateco 69; izaten 14, 50, 94; izatez 53; izatia 11, 18, 39, 47, 70, 71, 76; izatiari 29; izatiaz 26
- (IZAR)
 izarra 103
- IZEN 17, 20, 23, 28 (2), 41
 icena 16, 35 (2), 68, 70, 76; icenaz 44; iceneco 105; icenian 5 (3), 15, 22, 56
- (IZENTAU)
 icentauenacgaitic 80
- JABE 74, 75 (2)
 jabiaren 47
- JAGI 22, 70, 86
- JAI 43 (2)
 jaixetan 94
- (JAIEGUN)
 jaiegunac 18, 43 (2); jaiegunetan 48, 49, 93
- (JAINKO) ik. JANGOIKO
- (JAINKOTASUN)
 Jaincotasunari 18 (2); jaincotasunaz 31, 65 (2); Jaincotazunaz 31
- JAIXO 15, 19 (3), 28, 29 (2), 99
 jaixoten 24, 56, 68; jaixotian 19
- JAKIÑ 23 (2), 40, 44, 46, 91, 105
 jaquingo 11 (2), 23, 33; jaquitia 23; jaquiña 96; jaquiñaz 23 (4); jaquiñgo 23 (3); jaquiñian 46

- JAKIÑTSU 77
 jaquintsua 25; jaquintsuac 95; jaquintzuac 11
- (JAKITURIXA)
 jaquiturixabacua 33; jaquiturixaco 73; jaquiturixaren 102
- JAN 8 (2), 9, 50, 65, 88 (2)
 jan-edana 44; jan-edanari 70; jan-gauzac 50; janaz 50; jateco 51, 69; jaten 8 (2), 45, 52, 68, 94, 95; jattia 51
- JANGOIKO 5, 6 (2), 7, 10 (2), 11, 12, 15 (2), 18 (2), 19, 21, 24, 25 (4), 26 (2), 27, 29 (2), 31 (2), 32...
 Jangoicoa 8; Jangoicoari 106; Jangoicozco 27, 54; Jangoicozcuac 55; jangoicozcuaren 10; Jangoicua 8, 10, 11, 12, 15, 17, 18, 21, 25 (4), 26, 27 (2), 28, 32...; Jangoicuac 10 (3), 17 (2), 21 (3), 27 (2), 29, 33, 35, 36 (2), 37 (2), 38, 54, 55 (2)...; Jangoicuagaitic 90; Jangoicuagan 26; Jangoicuagana 34, 37, 79; Jangoicuagandic 52, 53; Jangoicuaganutz 88; Jangoicuaren 5 (2), 6, 7, 11, 16, 17 (3), 20, 23, 29, 30, 31, 35, 36, 38, 39, 40, 42...; Jangoicuari 10, 11, 13, 52, 58, 61 (3), 63 (2), 77, 80 (2), 81 (2), 88, 94, 97; Jangoicuarí 59; Jangoicuaz 75, 92; Jangoicuen 5 (2), 6 (2), 7; Jangoicuen 7; Jangoicuen 6; Jaincoa 8; Jaincozco 28; Jaincozcua 28 (3); jaincozcuac 71; Jaincozcuaren 101; Jaincua 8; Jaincuac 9, 14, 15 (2); Jaungoicoa 8; Jaungoicua 8; Jaungoicuac 9; Jaungoicuaren 11
- JANTZI 52, 86
 jantzixa 44
- (JARLEKU)
 jarlecu 102
- JARRAITU 12
 jarrai 96
- JARRI 30, 80, 81, 86, 91, 92
 jarriric 9; jarrita 15, 19, 31; jarritta 9; jarteco 92; jarten 49, 104
- JASO 37, 44, 79, 88
 jasó 34; jasotia 18, 47; jasua 100
- (JATORDU)
 jatorduan 22
- JATXI 15, 19, 30, 31 (3)
- JAUN 10, 18, 25, 26, 66, 80, 86, 91, 92, 105
 jauna 15, 16, 19, 20, 21, 22, 24 (3), 25 (4), 26 (3), 27 (2), 28, 29...; jaunac 1 (2), 24, 32, 61, 78; jaunagan 15; jaunagandic 20; jaunaren 1, 25, 90; jaunari 78, 91; jaunaz 21, 35
- JAUNGOIKO ik. JANGOIKO
- JAUSI 37
 jauci 30, 64; jausico 89; jausteco 54; jausten 16, 36, 37, 61, 62, 63
- (JAUSITASUN)
 jaucitasuna 69
- (JENERAL)
 generala 63, 78
- (JENTE)
 gentiac 50
- JENTILL 96
- JESU KRISTO 15, 18, 19, 25, 27 (2), 28, 29, 35, 65 (4), 66, 71, 79, 81, 97
 Jesucristo 24, 31; Jesu Cristoc 31, 33, 35, 54; Jesu Cristogan 28; Jesu Cristoren 17, 49, 65 (2), 87, 91
- JESUITA 1
- JESUS 11 (2), 12, 14, 15, 16 (2), 17, 78, 86, 87, 88, 89, 93, 95, 96, 98, 99 (5), 100 (4), 106
 Jesusen 28, 80, 86, 92
 ik. JESU KRISTO
- (JO)
 joten 89, 90, 91; juaz 63
- (JOLAS)
 jolasac 92
- (JOSI)
 jocixaren 20; josiric 100; josixa 15
- JUAN 61, 64, 98
- JUEZ 59
- JUIZIO 93
 juiciua 76 (2)
- JURAMENTU 17, 41 (12), 42 (5), 93
 juramentua 41; juramentupeyan 41

- JUSTIZIA 41 (3), 71
 justiciagaitic 74, 76; justiciaren 74, 75;
 justiciaz 52; justicixaz 42
- JUSTU 54
 justua 25, 51; justuac 30; justuen 30,
 31
- (JUZGAU)
 juzgauac 32; juzguetan 9, 15, 20, 31;
 juzguetara 9
- JUZGU 48 (2)
- (KABUBAKO)
 cabubacuac 11; cabubacuagaitic 87
- (KALBARIXO)
 calvarixoco 100
- KALE 106
- (KALIZA)
 calician 65 (5)
- KALTE 29, 47 (2)
 calteren 41; caltia 41, 47; caltian 66 (2)
- (KANBIXAU)
 cambixetan 8, 9
- KANONIGO 1
- (KANTAU)
 cantetan 46
- (KAPITAL)
 capitalac 68 (2); capitalen 68
- (KARDINAL)
 cardinalac 71
- KARGU 58, 93
- KARIDADE 100
 caridadeco 34, 40; caridadecuac 66, 71;
 caridadetic 35; caridadia 55 (2), 70,
 71, 73; caridadiaren 68 (2)
- KARTILLA 6, 7
- (KASTA) *izond.*
 castia 101
- KASTIDADE 69
 castidadia 73
- (KASTIGATZALLE)
 castigatzalliarri 59
- (KASTU)
 castuac 46
- KATIBERIXO 14
 cativerixotic 28
- (KATOLIKA)
 catoliquia 15
- (KAUTIBU)
 cautivuac 52
- (KEDA)
 quedia 91
- KENDU 47, 48 (2)
 quenduten 8, 9; quentzeco 46, 55, 57,
 66; quentzen 9, 103, 104 (2)
- (KOLAZIÑO)
 colaciñoz 50
- KOLORE 65
- KOMULGAU 48, 65, 66
 comulgauaz 63; comulguetaco 49, 64;
 comulguetan 49, 66; comulguetia
 48, 77
- KOMUNIO 50
 comuniocua 64; comuniocuan 65; co-
 muniua 15, 32, 53, 64 (2)
- KONBENI 36
- (KONDENAU)
 condenauen 30 (3)
- (KONDENAZIÑO)
 condenaciñoqua 76
- KONFESAU 13, 49, 57, 58, 59 (2), 60 (4),
 62, 63, 64 (2), 67 (2), 77, 79
 confesauta 64 (3), 68; confesetaco 24,
 34, 49, 50, 57, 59 (3), 62, 63; con-
 fesetan 60 (3), 61, 78; confesetia
 13, 48, 63, 64
- KONFESIÑO 50, 56, 61, 63, 78
 confesiñua 57, 58, 60; confesiñuac 60,
 93; confesiñuan 57
- KONFESORE 50 (2), 77 (2)
 confesoriac 60, 61 (2); confesoríari 60;
 confesorien 103
- (KONFIANTZA)
 confiantzia 79; confiantziaz 34, 37
- (KONFIRMAZIÑO)
 confirmaciñoqua 56; confirmaciñua
 53
- KONFIRMAU 56
- KONFORME 76
- KONSIDERAU 66

(KONTENTU)

contentua 93

KONTINENTZIA 73

KONTRA 17, 40 (2), 41 (2), 42, 43, 45, 46, 47 (4), 48, 57, 66, 68 (2), 69 (5), 70 (4), 80, 96

contrà 22; contraco 40, 58

(KONTRIZIÑO)

contriciñooco 34, 50, 62, 67; contriciñoocua 61, 79; contriciñoa 58 (2), 59 (5), 60

KONTSAGRAU 65 (2), 67

contsagraua 28

KONTSEJU 51

contsejucio 73

KONTSERBAU 86, 92

contservetan 80

KONTSOLAU 51

contsolauac 74

(KONTSUELO)

contsueloraco 96

KONTU 9 (2), 32, 33, 44, 75

contua 81; contuac 93; contuan 7; contura 44; contuz 77

(KONTU EGIN)

contu daigun 6, 7, 8 (2), 34, 41, 42, 49

KONTZIENTZIA 77, 79, 92

contzientzia 50; contzientzicua 58 (2); contzientziacua 57; contzientziac 10, 93

(KORONAZIÑO)

coronaciñooco 100

KORREJIDU 51

corregietia 44

KORUE 96

coroia 99

(KOSTU)

costuz 80, 86, 92

KREDO 33

credua 15, 23, 24 (2), 71, 87, 93; creduan 25, 33

(KREITTU)

creittua 48 (3)

(KRIADORE)

criadoria 5 (3), 7, 9, 19, 26, 79; criadoriagan 15; criadoriaren 102

(KRIATURA)

criaturacaitic 42 (2)

(KRIATZALLE)

criatzallia 9

KRIAU 80, 86, 92

KRISTAL 29

cristala 29

KRISTAU 1, 5, 10, 11 (2), 14, 32 (2), 49 (2), 86, 97

cristaua 20, 23, 96; cristauac 20, 21, 23 (2), 24, 52, 95; cristauaren 20 (2), 23, 86; cristauc 71; cristauen 103; cristauoc 24

KRISTAU(-)DOTRIÑA ik. DOTRIÑA

KRISTAU EGUIÑ 80, 86, 92

KRISTAU-ERRI

cristau errixetaco 95, 97

KRISTO 20 (2), 22, 30, 91 (2), 94

cristoc 22, 42; cristoren 20 (3), 28, 32, 101

ik. JESU KRISTO

KUARTO 'gela' 94

KULPA 78

culpaz 49, 78 (2)

KUNPLIDU 42 (2), 50, 61 (3), 93

cumpliduaz 61; cumpliduco 71; cumpliduteco 59 (2), 60, 80; cumplietaco 60; cumplietia 42; cumplieteco 79

(KURTZAU)

curtsauac 8

KURTZE 11, 12, 14 (2), 15, 20, 21 (4), 22, 86, 92, 97

curtzia 22, 94, 100; curtzia 22 (2); curtzian 15, 20, 22, 30, 100; curtzia 91, 105

KUSIÑA 99

(KUTXA)

cuchia 103

LABUR 88

LAGUN 62, 70, 88, 90, 91, 97 (2), 98

LAGUNGARRI 54

lagungarrixac 61

LAGUNTASUN 54 (2)

laguntasuna 43, 58, 103

- LAISTER 9, 90, 98 (2)
 LAKO 'bezalako' 48
 lacoric 8
 LAN 12 (2), 88 (2), 96
 LAR 40, 105
 larregui 69
 LARRI 103
 LARRITU 97
 larrittuac 99; larrituten 90
 LARROSA 102
 larrosazco 96
 LATIN 99
 LATZ 71
 LAU 23, 30, 71, 76
 laugarren 53, 81, 99, 100 (2); laugarrena 18, 19 (2), 36, 43, 49, 51, 52, 53, 63, 68, 71, 72, 73 (2)
 LAZTAN 12
 LEEN 19, 30
 len 13, 29, 31, 32 (2), 56, 59, 60, 61, 67, 80, 90, 92; lenago 7, 48, 64; lenagoco 66; lenao 13, 64; lenaoco 61; lenen-lenengo 58; lenena 11; lenenac 25; lenengo 17, 18, 24, 30, 39, 53, 56, 58, 79, 80, 94, 99 (2), 100; lenengora 24; lenengua 14, 17, 18, 19, 21, 33, 35, 48, 51, 52, 53, 63, 66, 68, 70, 71 (2), 72, 73 (2), 105; lenenguari 95 ik. LENBAITLEN
 LEGE 97
 legueco 6, 17, 23, 39, 58, 68; leguecuac 49; leguiaren 57
 LEGEZ ik. LES
 (LEIXAL)
 leixala 102
 LEKU 17, 35, 89
 lecuca 30 (3), 31 (2); lecura 30; lecuric 7, 37
 LENBAITLEN 13, 47, 98
 LES 'legez' 6 (2), 7 (3), 8 (2), 9, 11, 12, 16, 18, 24, 25, 27, 29 (2), 32, 33, 34, 36 (3)...
 leguez 8, 9; leguezcoric 8; lescoric 8
 (LETANIXA)
 letanixac 99, 100 (2)
- LETRA 8 (3)
 letraz 5, 7
 (LEUN)
 leunago 8
 (LIBRATZALLE)
 libratzallia 28
 LIBRAU 14, 15 (3), 16, 21 (4), 28, 37 (2), 77, 92, 104
 libretarren 11, 30
 LIBURU 14, 77
 liburucho 5; liburuchuac 1; liburuetan 8
 (LINBO)
 limbora 30; limbua 30 (3), 31
 LIZENTZIA 44
 LÓ
 erdi ló 95
 (LODI)
 lodixas 21
 LOI 49, 69, 93
 loiric 46; loixac 46, 47
 LOITU 29
 (LOTSA)
 lotzaz 13, 60
 LOTU 99
 LUJURIXA 68, 69
 lujuriaco 18, 46; lujurixaren 69
 LUR 5
 lurragaitic 42; lurraren 5 (2), 7, 15, 74, 75; lurreco 96; lurren 5; lurrian 16, 32, 36 (3)
 LUZARO 61
 (LUZATU)
 luzatutia 42
 (LUZE)
 luciago 33
- MAITTAGARRI 11
 maittagarrixa 59; maittagarrixa 10, 101
 MAITTE 12
 maittia 5, 10, 11 (2)
 (MAJESTADE)
 magestadiaren 70

- MALDEZIÑO 43, 45 (3)
maldeciñuac 46
- MANDAMENTU 17, 18, 20, 39 (3), 40, 42, 43, 44, 45 (2), 46 (2), 47 (3), 48, 49, 50, 58
mandamentuac 6, 11, 23, 48 (2), 77 (2); mandamentuan 48; mandamentuen 78; mandamentuetatic 58; mandamenturen 68
- MANDATARI 54
(MANTSO)
mantsuac 74, 75
(MANTSOTASUN)
mantsotasuna 73
(MARFIL)
marfilezco 102
- MARIA 15, 16 (3), 17, 19, 29 (2), 38 (2), 78 (2)...
ik. AVE MARIA
(gure Ama Andra) Mariari 38
- (MARTIRI)
martirixen 103
- MARTIZEN 99
marticengan 95
- MATRIMONIO 54
matrimoniocua 67
- MEDIANTE 62
(MEDITAZIÑO)
meditaciñuac 97
- MEDIXO 77, 78
medixoz 53, 54, 55, 63
- MEMORIXA 28 (2), 72
memorixaric 28; memorixia 72; memorixiaz 34
- (MENDI)
mendira 100
- (MENTAL)
mentala 34 (2), 77
- MEREZI 17, 53, 91, 100
(MEREZIDU)
merecietan 52
(MEREZIMENTSU)
merecimentuacgaitic 79, 87, 91, 105
(MESEDE)
mesediac 37; mecede 66, 80, 97; mecederen 53; mecederic 12; mecedez 10, 89; mecediac 34, 38, 61, 72, 80, 96; mecediai 11
- (MESEDEGILE)
mecedegulliai 38
- MEZA 43, 48, 49 (2), 63
mez entzun 77; mez eresateco 81; me-zatan 49 (2)
- MIENBRO 32, 72
- MILLA 90
(MILLAGRU)
millagruz 29; millagruzcuca 29 (2)
- MINISTRO 67
ministruac 39; ministruai 67
- (MIRAGARRI)
miragarrixa 101; miragarrixena 25; miragarrizcuan 100
- MISERIKORDIA 11, 89, 92
misericordiazco 52; misericordiazcua 17, 98; misericordiazcuac 23, 52; misericordixa 74; misericordixan 40
- (MISERIKORDIOSO)
misericordosuac 74, 75
- MISERIXA 52
(MISTERIOTSU)
misteriotsua 102
- MISTERIXO 94 (3), 99 (3), 100
misterixoren 40; misterixoric 25; misterixua 29, 95, 97, 99 (8), 100 (7); misterixuac 40, 94; misterixuen 97
- MOBIDU 55
(MOBIMENTSU)
movimenturic 75
- MODESTIXA 73
- MODU 34, 47, 70, 73, 78, 100
modua 1, 81, 97; moduac 79; moduan 9; modutacua 34, 58; modutan 21, 29; moduzcuca 71
- (MOLDETEGI)
moldeleguixan 1
- MORTAL 50, 59, 60 (2)
mortala 41 (2), 42, 43 (3), 44 (2), 45 (2), 46 (2), 47, 49, 51 (2), 56, 57 (3), 61, 67; mortalac 57, 68 (3); mortalaren 49, 67; mortalaz 60; mortalen 60, 64 (2); mortaleraco

- 62; mortalian 30, 53, 56, 62, 64, 67 (2), 93; mortalpeyan 52
- (MOSU)
- mosuetan 48
- MOTIBO 41, 47, 50
- motivua 50
- MUNDU 35, 62, 98
- mundua 22 (2), 70 (2), 71; mundua-gandic 70; munduaren 31, 32, 101; munduco 75, 103, 104 (2); munduzale 70
- (MURMURAU)
- murmuretaco 93
- MUTU
- mutu-muturic 10
- NAGIKERIXA 68, 69
- naguiquerixaren 70
- 1 (NAI) ik. NORNAI, ik. NUN-NAI
- 2 NAI *junt*, 'edo' 56
- NAIZ *junt*. 7, 41, 46 (2), 50, 64, 75, 76 (2)
- NASTU 95
- naztuteco 51
- (NATURAL)
- naturala 56; naturalian 64
- NATURALEZA 26, 28
- naturalezaz 29 (2)
- NAUSI 32
- nauci 95; naucixac 46; naucixaguac 44; naucixauac 44
- NEGAR 13 (2), 74, 75
- negarrez 17; negarrezco 17
- NEKATU 71
- NEKE 87, 90, 97
- nequiari 12
- NEURE 42, 71, 78 (3), 79 (3), 81, 87, 90, 97
- NEZESIDADE 22, 52
- necesidadetan 43; necesidadezcuac 53
- NI 10, 78, 80, 86, 87, 90, 92, 93
- neri 98; nic 9 (2), 56; nigaitic 78; nigan 90; nigana 94; nigaz 88, 93, 94; niri 33
- ik. ENE; ik. NEURE
- (NOBERA)
- noberac 41; noberagaz 46; noberaz 75; noberen 75; noberentzat 45
- (NOBISIMO)
- novisimuac 76
- NOIX 22, 31, 60
- nox 52, 57, 68 (2)
- 1 NOLA *gald.* 23 (4), 26 (2), 27 (2), 28, 29 (2), 31 (4), 64, 70 (2), 71 (2)
- 2 NOLA
- nola... -(e)n 5; nola... ala... 16, 36; ala... nola...: ik. ALA; nola diran... 65, 67
- NOLABAIT 10 (2), 47, 53, 61
- NOR 11, 25 (2), 27, 32, 38 (2), 65, 66, 70 (3)
- noc 24, 33, 37 (2), 39, 40 (4), 41, 43 (2), 45 (3), 48, 56; nogan 30, 86, 92; nogandic 20; nogaz 35, 38
- NORA 58
- norañocua 11
- NORBAIT 45
- NORNAI 75
- NORTZUK 43 (2), 44, 46 (3), 47, 49 (2), 50, 51, 60, 74, 75 (6), 76
- nortzuei 51; nortzuquin 58
- NUN 6, 14, 35 (2)
- nundic 22, 58 (2)
- NUN-NAI 22
- nundi-nai 95
- (OBATU)
- obatuteco 34
- OBE 60
- obia 59
- OBEDEZIDU 32
- obedeciuten 43
- OBETO 5, 9, 49, 94
- obeto 63
- OBISPO 32
- obispuaren 63
- OBLIGAZIÑO 44, 47 (2), 48 (2), 98
- obligacinua 50; obligaciñoric 63, 67; obligaciñoz 12; obligaciñua 40, 49 (2), 51; obligaciñuacaz 44; obligaciñuaz 71, 93

(OBLIGAU)

obligauric 14; obliguetan 39, 52

OBRA 15, 21, 22, 23, 29, 32, 51, 52 (3), 53, 54, 55 (2), 61, 62, 69, 77 (2), 81, 87, 93, 97

obrac 76, 79, 80, 81; obrai 81; obra-ric 74; obraz 12 (2), 15, 19, 45, 47, 78; obrazco 57, 61; obretan 46

OBRAU 23, 39 (2)

ODOL 29, 65, 79

odola 65; odolaren 80, 86, 92

(OE) ik. (UE)

OFENDIDU 39, 58 (2), 59, 88, 89, 90

ofendidua 79, 87, 89; ofendiduteco 60, 87; ofendietaco 46

OFREZIDU 77

ofreciduta 20; ofreciuten 86, 88, 89, 96, 106

(OFREZIMENTU)

ofrecimentua 97

OGETA BAT 50

OGI 9 (2), 63

ogui-ardauaren 65; oguiuric 65; oguiuxa 16, 36

OIÑ ik. ORAIÑ, ik. OÑ

OITTU 14, 42

OITTURA 43, 46

(OKASIÑO)

ocasifnotic 13; ocasifnetatic 60

OKELA 51

oquelaric 51

OKER 48, 69 (4)

oquerrac 70; oquerric 64

ON 56, 61, 75, 77, 90

ona 10, 25, 34, 44, 51, 58, 63, 69, 70, 73, 89, 90; onagatic 12; onac 11 (2), 12, 32, 37, 54 (2), 55, 69, 77, 86, 90, 92, 93 (2); onacaz 53, 62; onacgaitic 52; onai 20, 43; oneco 50; onen 22, 34, 42, 49, 55, 63, 77, 81; onena 35, 59, 64; onenari 59, 96; oneraco 52, 62, 98; onetan 32; onez 77; onian 67, 75, 76; onic 9 (2)

ONA

ona emen 90

ONUNTZ 8

onutz 9

ONDASUN 18, 52

ondasunac 75, 92, 94; ondasunen 48, 69; ondasunetan 47

ONDO 13, 33, 34 (2), 44, 56, 57 (2), 58, 59 (2), 60, 61, 62, 63, 64, 66, 67, 68 (2), 77 (2)

onduen 10

(ONDOBAKO)

ondobacua 11

ONDRADU ik. HONDRADU

ONDU 95

ONEK ik. HAU

ONEIK *erak*. 'hauek' 10, 11, 18 (2), 19, 29, 44, 49, 50, 51 (2), 52, 53, 54 (2), 55, 57, 64, 73, 74, 78, 88, 90, 94 (2), 96, 97, 99
onei 'hauei' 11, 44, 68, 76, 93, 96 (2);
oneicaz 8 (2), 76; oneicgaitic 52;
oneichec 99; oneiquin 70; oneitan 40, 42, 57; oneitaricoren 51; oneitatic 59, 68; onen 69, 88, 90, 96;
onetarico 47, 50

ONELA 7 (2), 15, 29, 97

onelaco 46; onelacoren 88; onelango-
ren 34

ONGILLE 10 (2)

ONTASUN 11, 79, 87

ontasuna 61, 73; ontasunic 72

ONTZA 50

ONTZI 102 (3)

(OÑ)

oñic 6

OR 45, 95

orti 8; ortic 8

ORAIÑ 1, 8 (2) 10, 13, 16, 23, 39, 53, 74, 87, 93, 97, 98

oiñ 8, 10; oiñche 8; onche 9; oñengo 58, 63; orain 12; orainche 9; oraiñche 8

ORAZIÑO 23 (2), 33 (2), 34 (3), 38, 77, 88, 97, 99 (2)

oracifnoric 37, 96; oracifnua 34, 91, 93, 105; oracifnuac 23, 33; oracifnuaz 71; oracifnetatic 35

(ORDE)

ordeco 32

- ORDIA 54
ordiacua 67
(ORDENDU)
ordenduteco 67
(ORDITTU)
ordittuten 45
ORDU 43, 89, 92
ordua 89; orduan 5, 6 (2), 7 (2), 11 (2), 13, 16, 32 (2), 56, 88, 92, 96, 99; ordurañoco 81; orduric ordu 81
ORI *erak.* 8, 20, 22, 33, 77
orixe 8, 11, 12; orretan 30, 35 (2), 36 (4), 37, 47; orri 91; ik. ORREIK
(ORIJINAL)
origiñala 55 (2)
ORREGAITIK 6, 76, 78, 97
orregaiti 97; orregatic 7, 14
ORREIK *erak.* 'horiek' 17, 22, 33
orrei 12, 13; orreitan 75; orren 22
ORRELA 5, 14, 27, 57, 65 (2), 91
orrelaco 41, 46; orreláxe 8
(OSASUN)
osasuna 66, 103; osasunian 45
OSO
oso-osoric 66; osoro 30, 31; osua 43, 48, 49 (2), 94; osuaz 46; osuetan 43 (2)
OSTATU 52
OSTERA 31
(OSTRIXA) ik. HOSTRIXA
(OSTU)
ostutia 18; oztutia 47
OZTA 75

PADEZIDU 15
padecietacua 32; padecietan 74; padeciuten 76
PAGAU 30, 31, 52, 53, 61, 62 (2)
paguetaco 47, 62; paguetia 49, 61
(PAGU)
pagan 96; paguraco 98
PARKA 13, 63 (2), 87, 97, 104
PARKATU 12, 16, 36 (2), 51, 62
parcatuco 79; parcatuteco 56; parcatuten 16, 27, 36, 59, 62, 63 (2)
(PARKAZIÑO)
parcaciñua 16, 57, 60, 63, 81
(PARROKIXA)
parroquixaco 105
PARTE 32, 57, 66 (2)
partez 19, 35; partia 24, 33, 39, 53
(PARTIZIÑO)
particiñua 23
PASIÑO 61, 79, 91, 105
pasiñua 19, 49
(PATRIARKA)
patriarquén 103
PATRUE 105
patroiari 106
PAZIENTZIA 69, 73, 90
pacientziáz 52
PAZKUA 48
(PEE)
aguiñdupeian 15; juramentupeyan 41; pecatu mortalpeyan 52; pecatu mortalaren peian 67; amparupeian 104
(PEKATARI)
ik. BEKATARI
pecatarixa 13, 78, 80; pecatarixac 95; pecatarixen 103; pecatarixentzat 13
PEKATU 30 (3), 40 (2), 41 (6), 42 (2), 43 (6), 44 (3), 45 (4), 46 (2), 47 (2), 49 (3), 50, 51 (4), 52, 53, 55 (2), 56 (2)...
ik. BEKATU
pecatua 9, 13; pecatuac 27, 36 (2), 58 (2), 79 (2), 92 (2), 103, 104 (2); pecatuaccaitic 62; pecatuacgaitic 61; pecatuan 37, 54; pecatuaren 14, 59; pecatuco 60, 79; pecatuen 16, 30, 31, 52, 53, 58, 62 (3), 66, 68, 79, 90, 98; pecatuetan 61; pecatuetatic 28; pecaturen 89, 92; pecaturic 18, 46, 79, 80, 92, 97, 106; pecaturíc 87; pecatuti 11; pecatutic 13, 30
PELLEGRINU 52
PELIGRU 104
peligrú 37; peligruren 22; pelligrúan 45, 48, 49, 50, 56, 67
PENA 20, 30, 32, 61, 77
penia 61, 62, 92; penetan 30

- (PENAU)
penauaz 71
- PENITENTZIA 59, 60, 61 (3), 79
penitentcia 53, 59, 60; penitentciacua
57; penitentziac 57; penitentziacua
56, 57; penitentziaz 61
- PENTSAMENTU 21, 37, 46, 76, 80, 81 (2),
87, 97
pensamentu 14; pentsamentuac 96;
pentsamentuari 95; pentsamentuetan
46; pentsamentuz 78
- PENTSAU 57, 93
pentsetan 92
- (PERSEBERANTZIA)
perseberantziaz 34
- PERSONA 25, 26, 28 (2)
personac 26; personétatic 27; pertsona
95 (2)
- (PERTSEGIDU)
pertseguiduac 76; pertseguietan 22
- (PERTSEKUZIÑO)
pertsecuciñua 74, 76
- PIECADE 73
- PILLAR 99
- PILLOXIK 52
- (PIXUTSU)
pixutsuan 68; pixutzua 61; pixutzuan
57
- POBRE 74
pobriac 74, 96
- PODERIXO 31
- PODEROSO 15, 18, 26, 94
poderosua 25, 26; poderosuaren 15,
19, 31; poderosuari 78
- (POLITTO)
polittuago 8
- PONPA 70
- POTENTZIA 73
potentciac 72; potentziac 87, 106; po-
tentziacaz 34
- POZ
poz-emolia 102; poza 73, 92; poz-po-
zic 77
- (POZKARRI)
pozcarrixa 103
- PREZIOTSU 79
- PREMIÑA 41 (2), 43 (2), 52, 56
premiñetan 104
- PREMIO 77
- PRESENTE 28
- PRESTAERA 64 (3), 66
- PRESTU 10
(PRESTUTASUN)
prestutasuna 69
- PRIMIZIXAK
amarren-primizixak 49
- (PRINTZIPAL)
principalenac 25; printcipalenac 55, 94
- PRIXA
pria-prixaca 95
- PROBETXU 66
provehu 66; provehuari 17; provechu-
garrixa 13; provechugarrixá 63
- (PROFETA)
profeten 103
- (PROJIMO)
progimua 18, 72; progimuaren 17, 18,
68; progimuari 41, 45, 47 (2), 48;
progimuen 52; projimuac 55; pro-
jimua 47
- (PROMESA)
promesac 17, 91, 105; promesia 42
- PROPOSITU 60 (2), 61, 79, 81
propositua 57, 58, 60, 63; proposituaz
59 (2), 60, 62
- PRUDENTZIA 71
- PUNTU 79
puntu 80 (2), 81 83)
- (PURGATORIXO)
purgatorixoco 98, 105; purgatorixora
62; purgatorixua 30 (2)
- (PURU)
purua 27
- (SABEL)
sabeleco 16, 17, 98; sabeletic 29; sabe-
lian 29, 90
- (SAGRADU)
sagraduan 33

- SAKRAMENTU 35 (2), 55, 56, 57 (3), 64, 65 (2), 66, 67 (6), 68
sacramentuac 23, 53 (3), 54, 55; sacramentuen 36; sacramenturen 40
(SAKRILEGIO)
sacrilegiozco 60
(SALBADORE)
salvadoria 19, 27, 28, 88; salvadoriaren 102
SALBAU 28, 53
salva 17 (2); salvetarren 12, 19, 27
(SALBAZIÑO)
salvaciñocua 76; salvaciñoraco 54, 91; salvaciñuaz 96
(SALBE)
salvia 17, 37 (2), 38
SAN 37, 77, 78 (8)
SANTA 15, 16 (2), 19, 24, 78 (2), 94, 99 (2), 101
santeen 7; santén 7; santia 17, 91, 95, 97 (2), 101 (2), 104 (2); santiac 24, 33, 37, 49, 62; santiaren 29; santien 7, 23, 33, 48 (2), 53 (2), 87
(SANTIFIKANTE)
santificantia 54
SANTIFIKAU 16, 35
santifiquetan 43; santifiquetia 18, 43
(SANTIGUAU)
santigüetia 21 (2)
SANTO 94, 95
SANTU 5, 6 (2), 7, 54, 55, 64, 65, 78 (2), 87, 96, 98, 101 (2), 103
santua 1, 19, 20, 25 (3), 26 (3), 27, 32 (2), 88 (2), 89, 93, 94, 95 (3), 96 (3), 97 (2); santuac 12, 20, 29, 39, 97; santuagan 15; santuai 38, 78 (2), 105; santuan 35 (2), 65, 88, 89, 94; santuaren 15, 17, 19, 21 (2), 41, 86, 92, 97; santuari 14, 18, 19, 22, 98, 105; santuaz 22; santuco 24, 28; santuen 5 (2), 6 (3), 15, 19, 32, 38, 42; santuèn 7; santuró 93
ik. ESPIRITU SANTU
(SARI)
sarixan 77
SARRI 8, 14, 22, 61, 66, 71, 77, 88
sarri ta sarri 8; sarri azco 97; sarrixago 9
SARTU 80, 93, 99, 106
sartuta 13, 18, 44, 57 (2), 77, 94 ; sartuten 9; sartzen 9, 22; sartzia 13
(SARTZAIXERA)
sartzaixeria 14
(SATISFAZIÑO)
satisfaciñoraco 79, 90; satisfaciñua 57, 58, 61
SAZERDOTE 67 (2)
sacerdotiena 54
(SEGURU)
seguruago 60, 97; seguruena 64
(SEGURUTU)
seguruteco 63
SEKULA 60, 80, 87 (2), 98, 106
seculacua 16
SEME 5, 11, 15, 25, 54, 67, 80, 86, 92, 94, 95, 96
ama-seme 96; semetzat 87, 106; semia 19 (2), 25, 26 (3), 27 (3), 90, 91 (2), 99 (2), 100 (3); semiac 12 (2), 29, 43, 44, 74; semiacganaco 44; semiai 12; semiaren 5 (2), 6, 15, 22, 56; semiari 98, 99, 100; semien 5
SEME-ALABAK 67
SENO 30
SENTENTZIA 32 (2), 76
SENTI ik. EGUNSENTI
(SENTIDU)
sentiduac 72 (2), 87, 106
(SENTIMENTU)
sentimentuz 17
SEÑALE 21, 22, 54
señalia 20; señaaliagatic 15, 21; señaaliagatic 23
(SEÑATU)
ik. ZIÑATU
señatutera 14
SEÑORA 38
(SEPTUAJESIMA)
septuagesimaco 98
SERBIDU 10, 11, 18, 27
serviduteco 20; serviduten 9; servietan 9; servitan 9; serviuteco 72

- SERBITZARI 39
 SERBIZIXO 88, 89
 servicixuan 79
 (SERMUE)
 sermoia 63; sermoyac 54
 (SILABA)
 silaban 6
 SINISTU 6, 14, 18, 19 (12), 20, 23 (2), 33,
 39, 40, 53, 60, 86, 92
 sinisquetan 9; sinisten 9, 15 (2), 24 (5),
 25, 32 (2), 33, 40 (3), 88; sinistia
 24, 55; sinistuten 9
 SOBERBIXA 68 (2)
 soberbixaren 69
 (SOBRENATURAL)
 sobrenaturalen 63
 SOKORRIDU 43, 62
 SOKORRU 43, 62
 (SORBALDA)
 sorbaldatic 21
 SORGINKERIXA 40
 SORTU 15, 19, 28, 29 (2), 61, 90, 101
 sortua 106
 SOSEGUZ 95
 SUFRIDU 52
 (SUPERSTIZIÑO)
 supersticiño 40
 (SURRAK)
 zurrazac 72
 (SUSTRAI)
 sustraxac 68

 (TATXA)
 tacharic 101
 TENPLANTZA 71
 TENTAZIÑO 22
 tentaciñoren 89; tentaciñuan 16, 36;
 tentaciñuen 66; tentaciñuetan 37
 (TEOLOGAL)
 teologalac 55, 71
 (TESTIMONIO)
 testimonioric 18, 47
 TOKI 30
 TOPAU 99

 TORMENTU 30 (2)
 (TORRE)
 torria 102 (2)
 TRABAJU 90
 trabajuac 79
 TRIBUNAL 93
 TRINIDADE 22, 25, 28, 93, 101
 TRISTE 51, 96
 tristia 13
 (TXAR)
 charra 48, 90; charrac 75, 93; charra-
 quin 46, 70; charren 41; charretatic
 90; charric 48
 TXIKI 41
 chiquiña 41, 50

 (UE)
 oian 80, 93; oyan 13; uera 92; uetic 22
 (UGARI)
 ugarixac 96, 97; ugarixago 52; ugari-
 xauac 66
 (UKATU)
 ucatuaz 71
 UKUKERA 46
 UKUTU ik. IKUTU
 UNIDU 29 (2)
 uniduta 31 (2)
 (UNTAU)
 untaua 28 (2)
 UR 56, 63, 86, 93
 (URREGORRI)
 urregorrizco 102
 URRENGO 94, 97
 URTE 13, 50, 94
 urtian 1, 48
 URTEEN 22
 urtenda 98; urteteco 13; urteteten 29
 USAIÑ 65, 72
 USTE 10, 41
 usteric 93
 USTEBAKO
 uztez ustebaco 54
 UTS 49
 utsa 56; utsic 75; utz 27

- (XEI)
 xeigarrena 18, 19 (2), 36, 46, 52 (2),
 54, 63, 68, 73 (2)
- YA 17, 21, 22
- (ZABALDU)
 zabalduaz 48
- ZAINDU 95
 zaiñdu 39, 87
- ZAIÑ 19
- ZAPATU 100
 zapatuan 95
- (ZATI)
 sati 24, 32, 33, 39, 49, 53, 92; satitan
 65; satixai 38
- (ZATITU)
 satitu 65; satituten 65
- ZAZPI 35, 51 (2), 53, 68, 69 (2), 73
 zazpigarrena 18, 19, 20, 37, 47, 52 (2),
 54, 63, 68, 73 (2); zazpirac 17, 18
 (2)
- ZEGAITIK 20 (2), 21 (3), 22 (2), 24 (2), 26
 (3), 27 (3), 28, 29 (2), 30, 35 (2), 37,
 42, 46 (2), 52, 53 (2)...
 cegatic 26
- ZEGAITIK EZE 7 (2), 77, 78, 96, 97
- ZEIÑ 15, 20, 27 (3), 28, 32, 33 (2), 35, 36
 (3), 37, 39, 40, 43 (2), 44, 46, 47 (2),
 53, 59, 90, 97
 cein 35, 36; cein̄da 9; ceñen 32; ceñe-
 nac 73; ceñetan 13, 24, 33, 39, 53,
 77; ceñi 27, 32, 95
- ZEINTZUK 13, 21, 23, 26, 34, 35, 37, 44,
 54, 55, 57 (2), 63, 66, 76, 77
 ceintzucaz 55 (2); ceintzucgaitic 80;
 ceintzuei 70; ceintzuen 62; cein-
 tzuetic 70
- ZELA 11 (3), 28, 30, 33, 34, 39, 42, 49, 50,
 53, 54, 58, 62, 68, 75, 95
 celan 21, 22
- (ZELEBRAU)
 celebretan 94
- ZENBAT 21, 23, 26 (4), 28 (4), 34, 57, 58,
 63, 76
- ZER 9 (2), 10 (2), 11, 20 (2), 21 (2), 22,
 23 (7), 28 (2), 30 (5), 31 (2), 33, 34
 (5), 35 (2), 36 (4), 37 (2), 39 (2), 41
 (3), 45 (2), 46, 47 (2), 48, 50 (2), 52
 (2)...
 ce 12, 22, 23, 24 (2), 25 (2), 29, 32,
 33, 38, 41 (3), 42 (2), 43 (2), 44,
 45, 47, 48, 49, 51 (2)...; cegaz 28;
 certara 39; certaraco 8; cetaco 8, 24
 (2), 25, 27, 33, 37, 38 (3), 49, 55,
 56 (2), 64, 66, 67 (2), 72 (4); ceta-
 raco 8; cetatic 28
- ZERBAIT 42, 49, 50, 57
- (ZEREGIN)
 cristau(-)cereguin̄ac 1, 86; cereguin̄en
 88
- ZERU 5
 ceruagaitic 42; ceruan 16, 32, 35 (2),
 36 (2), 38 (4), 70; ceruaren 5 (2), 7,
 15, 54; ceruco 31, 78, 103; ceruen
 5, 7; ceruetaco 74 (2), 96, 101; ce-
 ruetan 16, 37; ceruetara 15, 19, 24,
 31, 100 (2); cerura 98; ceruraco 67;
 ceruric 13; cerutico 12
- ZEU 79, 87 (2)
 ceure 12, 22, 86, 92, 96 (3); zeure 5
- ZEUBEN 12 (6)
- ZEUGANATU 97
- ZIENTZIA 73
- ZIKIÑ 43
 ciquin̄ac 93; ciquin̄en 69; ciquin̄etan
 46
- ZIÑATU 21
 ik. SEÑATU
 ciñatuten 21; ciñatutia 21
- (ZISPURU)
 cispuruca 17
- ZITAL 37, 70, 75
 citalen 73; citalic 93
- ZOR 10, 52, 61, 67, 80
 zorra 30, 31, 62 (2); zorrac 16, 36, 52;
 zorren 98; zorrac 53
- (ZORDUN)
 zordunai 16, 36

(ZORION)
 zorioneco 38, 76; zorionecuac 11, 12, 36, 74 (8); zorientasun 74; zorientasunac 74 (2); zorientasunen 76; zorixontzu 97
 ZORTZI 74 (3)
 zortzigarrena 18, 47, 63, 73
 ZU 8 (2), 13, 16, 78, 79, 86, 88, 89 (2), 90, 96 (3), 98 (2)
 zuc 6, 7, 11, 24 (2), 25, 39, 78, 88, 90, 96 (3), 98 (2); zugan 88 (2); zugaz 16, 98; zure 16 (4), 17 (2), 35 (2),

36, 79 (3), 86, 87 (2), 88 (4), 89 (3), 90, 91 (3), 93 (2), 94...; zureztzat 10, 33; zuri 17 (2), 33, 78 (2), 88, 89

ik. ZEU

ZUBEIC 12 (5)

zubei 93

ik. ZEUBEN

ZUZEN 59, 78, 97

zucena 41

ZUZENTASUN 74, 76

Adizkiak

IZAN

DA 5, 6 (3), 7 (2), 8 (4), 9 (2), 10 (2), 11 (3)...
 dá 7, 31, 54; bada 41 (2), 42 (2), 43 (2)...; dalaco 38, 58, 76, 96; dan 5, 6, 7, 8, 9 (2), 11 (3), 12...; dana 7, 14, 32, 33 (3), 34 (2), 38...; danac 40, 45, 49, 50, 60, 66; danagan 55; danari 52; danari 52; danez 27 (2), 28, 31 (2); danian 45, 68, 79, 86; ezpada 66, 97; ezta 62, 94; eztá 96; eztala 64 (2); eztana 14, 41
 NAZ 'naiz' 10, 93
 nacelaco 33; nacen 93 (2)
 AZ 'haiz' 45
 DIRA 17, 18 (2), 19, 21, 22, 23, 24, 25 (5)...; dirala 9, 60, 75, 95; diralaco 68; diran 24, 26, 40, 49 (2), 51 (2), 53 (2)...; diranac 9, 30, 32, 46, 49, 61, 67, 74 (2)...; diranen 30, 31; diranetan 52; diranian 68; diriala 9; dirianac 9; eztiralaco 52, 68; eztiranac 75
 GARA 8, 10 (2), 104
 gariala 10; garian 8, 10 (2); gariana 56; garianian 22 (2)
 ZARA 16, 20, 21, 98
 zará 14; zarialaco 79, 89; zarian 12; zariana 23, 79, 101; zariana 89
 BALITZ 89
 elitzaquian 'ez litzatekeen' 6; litzaque 'litzateke' 62, 93

BANITZ 'banintz' 93

ZAN 'zen' 15 (5), 27 (3), 28, 29 (7), 31 (5), 90, 91 (2), 98

zala 19 (6), 30, 91, 105; zalaco 70; zana 28, 31; zanecua 99 (3), 100 (4); zanetic 58, 63, 81; zanian 37

(ZIRAN) 'ziren'

cirala 31; ciranen 31

(ZIÑAN) 'zinen'

ciñanetic 101

GINTZAN 'ginen' 30

(JAT) 'zait'

jatan 79, 93

JATE 'zaie' 51, 67, 68

JAKO 'zaio' 59, 63

jacola 95; jacon 6, 42, 56, 61, 63; jacona 36

JATZU 'zaizu' 7

echatzula 'ez zaizula' 10

GATXATZU 'gatzaizkizu' 106

NATXAKO 'natzaio' 78

NATXATZU 'natzaizu' 87

EDUN

DOT 'dur' 10, 15 (2), 24, 32, 79 (2), 87, 88 (2), 89 (2), 93

dodala 90; dodan 78, 86, 92; dodanian 93

DAU 'du' 7, 20, 21, 23 (4), 28 (2), 31, 37, 39, 40 (2), 41 (2), 45...

- badau 48, 91; dabelaco 55, 57, 59, 66, 80; daben 6, 23 (5), 24, 26 (2), 71, 92; dabenac 40 (5), 41 (2), 42, 45 (2), 48 (2), 49, 56, 94; dabenagan 57; dabenari 51; dabenian 49, 62, 89; dabenen 7, 41, 57; eztabela 96; eztabenac 48; eztabenac 43, 96; eztau 96
 DAUBE 'dute' 7, 43, 44 (2), 46 (2), 47, 49, 51 (2), 52, 67
 daubela 49; dauben 11, 32, 36, 43, 51, 74 (2); daubena 32, 50; daubenac 11, 33, 44, 47 (2), 67, 74 (2), 75, 76 (2); daubenien 7; daubenian 44, 90, 91, 95; eztaubenac 46, 50, 60, 67
 DOGU 'dugu' 10 (2), 23
 badou 63; dogula 10, 21, 40, 63; dogun 6, 9, 10 (2), 70, 97; doguna 5, 6; dogunian 34; dou 9 (3), 33, 39, 53, 57, 71, 74, 77; doula 64 (2), 97; dounian 57; dounoc 91, 105; estoguna 55; ezpadou 64; eztogu 5; eztoguna 24
 DOZU 'duzu' 5, 6, 8, 11, 20, 22 (2), 24 (3), 30, 32, 33, 35 (3), 36 (4), 37...
 badozu 13; bozu 6, 7; dozula 96; dozun 7, 11, 53 (2), 95, 96, 97; dozuna 10, 11, 39 (2), 90; dozunian 22, 35, 38; ezdozu 9; ezpadozu 9; ezpozu 9; eztozu 9, 13, 97
 (DOZUE) 'duzue'
 badozue 12, dozuena 12
 DITU 6, 43 (2), 57, 60, 79, 91, 98
 dittu 23, 52; baditu 53; badittu 33; dituan 23; ditualaco 35; dituan 27, 52, 53, 55 (2), 80, 81, 91, 94; dituanac 24, 39, 40, 43, 45, 60 (2); ezdituanac 40
 (DITUGU)
 baditugu 62; ditugun 61, 97, 98
 DITUZU 11, 98
 dituzun 96; dituzuna 103, 104 (2); dituzunac 24
 (DITUZUE)
 badituzue 12; dituzuenac 25
 DITUE 'dituzte' 7, 50 (2), 55
 dituen 44, 46; dituenac 46 (2), 50, 51, 75 (2); ezdituenac 75
 (NAU)
 naben 90
 (NAIZU) 'nauzu'
 naizulaco 86, 92
 (ZAU) 'zaitu'
 zabena 78
 GAU 'gaitu' 39
 gaben 10; gabena 54
 ZAUT 'zaitut' 22, 56, 86, 88, 92
 zaudalaco 79, 89
 ZAUGU 'zaitugu' 97
 (GAUBE) 'gaituzte'
 gauben 22
 EBEN 'zuen' 14, 15, 20, 24, 27, 29 (2), 30, 33, 37 (2)
 ebela 12, 29; ebelaco 35; ebena 1, 70; ebenecua 99 (2)
 (EUBEN) 'zuten'
 eubenecua 99 (2)
 ZEBEN 'zenuen' 24
 cebelaco 22
 GEBEN 'genuen' 30, 56
 ZITUAN 'zituen' 26, 29 (2), 39
 cituala 19 (2); citualaco 22
 (ZITUEN) 'zituzten'
 cituenaquin 32; cituelaco 20; etzituelaco 20
 GINDUAN 'gintuen' 28, 78
 guinduanen 20
 (GEUKE) 'genuke'
 guequiana 55
 (LEUKE) 'luke'
 leuquian 92
 (LEUKIE) 'lukete'
 leuquienac 75
 EGIN
 (DAIKE) 'dezake'
 badaique 91
 (DAIKEGU) 'dezakegu'
 badaiquegu 10

- (DAIDAN) 'dezadan'
daidala 89, eztaidala 92
- (DAIXAN) 'dezan'
daixala 35, 95
- DAIXEN 'dezaten' 38, 39, 67
- DAIZUN 'dezazun' 94
daizula 97; deizula 104
- DAIGUN 'dezagun' 6, 7, 8 (2), 14 (2), 17,
34, 38, 41, 42, 49, 72, 91, 97 (2)
daigula 36
- (ZAIDAN) 'zaitzadan'
etzaidan 'ez zaitzadan' 88, 89
- GAIXAN 'gaitzan' 14, 15 (2), 21 (3)
gaixala 37, 78
- (ZAIXAN) 'zaitzan'
zaixala 17 (2)
- (DAIDAZUN) 'diezadazun'
daidazula 87 (2)
- (DAIXON) 'diezaion'
daixola 95
- DAIXEGUN 'diezaiegun' 13
- DEIGUN 'diezagun' 13
deigula 26 (3); ezteigula 37
- (DEIGUZUN) 'diezaguzun'
deiguzula 105; daiguzula 91, 106
- (DAIOZUBEN) 'diezaiozuen'
daiozubela 78
- DAIKEGU 'dezakegu'
daiquegulaco 71; daiquegun 62
- DAIKEZU 'dezakezu' 6, 7 (2)
- GEI 'genezake, dezakegu' 54
- LEI 'lezake, dezake' 53 (2), 56
- LEIXE 'lezakete, dezakete' 60
- DAIKIOGU 'diezaiokegu' 62
- DAIKIOZUE 'diezaiokezue'
- DAIQUIOZUEN 12
- GEIKIO 'geniezaioke, diezaiokegu' 61
- (LEIXO) 'liezaioke, diezaioke'
leixola 6
- EGIZU 'ezazu' 8, 9, 13
eizu 8; izu 8, 9, 11, 13 (2), 16, 17 (2),
24, 48...
- IZUBE 'ezazue' 12
- IKEZU 'ezazu (geroan)' 12
- NAIZU 'nazazu' 87 (4), 92
- GAIZU 'gaitzazu' 15, 16, 21, 37, 99, 100
(2), 104
- EIDAZU 'iezadazu' 88
idazu 23, 33, 39, 89, 90, 92
- IGUZU 'iezaguzu' 16 (3), 17, 36 (3), 104
- EIOZU 'iezaiozu' 39
iozu 91, 96
- EDIN**
- (DEDIN) 'dadin'
dedilla 35, 37; deilla 90, 91, 94, 98,
105; deñ 61, 64; deñian 23, 93;
deñian 86; ezteilla 94
- DITEZEN 'daitezen'
ditecen 67, 98
- GAITEZEN/GAITIAN
gaitecen 38, 91, 105; gaitezela 9, 46;
gaitiala 9
- ZAITEZEN 78
- DAKIXON 'dakion' 62
daquixola 106
- (DITEKE) 'daiteke'
baditeke 67; ditequiiana 73
- DITEZKE 'daitezke' 99
- LEITEKE 'liteke' 50 (3)
leitequian 55; liteque 13, 53
- LITEZKEZ 'litezke' 95
- NADI 93
- ZAITE 'zaitez' 13, 88, 100 (3), 101, 104
- ZAITEZE 'zaitezte' 12
- BEDI 16 (2), 35, 36, 89, 90 (4), 94
- BITEZ 87, 97, 98
- ZAKIXO 'zakizkio' 39
- EUTSI**
- (DOSTAZU) 'didazu'
doztazu 8; badoztazu 8; boztazu 8;
deustazu 8; doztazula 79 (2)
- (DOTSEGU) 'diegu'
dotzegu 38; badotzegu 11; dotzegun
16, 36 (2), 54, 70, 98
- (DOTSU) 'dizu'
badotzu 97; dotzuna 87; eztotzu 13
- (DOTSUT) 'dizut'
dorzut 8, 10, 20, 79, 86 (2), 87 (3), 88,
89, 92, 96; deutzut 8; badotzut 8;
botzut 8

(DOTSAGU) 'diogu'
 dotzagu, 10; dotzagula, 22; dotzagun
 32, 97
 (DOTSA) 'dio'
 dotzan, 11, 27, 33, 48, 58, 61 (2), 76,
 80 (2), 89; dotzana, 9;; dotzanac,
 45 (3), 48; dotzo, 59, 79, 80, 87
 (2), 88 (2), 91, 94; dotzó, 59; espa-
 dotzo 90
 (DOTSAT) 'diot'
 dotzat 20, 93
 (DOTSAZU) 'diozu'
 dotzazu, 95, 96; dotzazuna 96
 (DOTSE) 'die/diote/diete'
 dotze 17, 18, 32; dotzen 43, 45, 46,
 47, 92 (2), 96; dotzenac 18, 19, 44
 (3), 47 (2); dotzenai 66, estotzenac
 43; eztotzen 43; eztotzenac 75
 (DOTSEZU) 'diezu'
 dotzezu 38, 68, 76; dotzezun 96, 98
 (DOTSUBET) 'dizuet'
 dotzubet 93
 (DOTSUE) 'dizute'
 dotzuen 12, 96
 (DOTSUGU) 'dizugu'
 dotzugu 88, 91, 97, 98, 105, 106 (2);
 dotzugun 104
 (DOSKUE) 'digute'
 dozcue 10; dozcuenai 36
 (DOSKU) 'digu'
 dozcu 10, 11 (2); dozcun 11 (2), 12,
 24, 42, 54, 95
 (DOSKUZU) 'diguzu'
 dozcuzun 89
 (DOSKUE) 'digute'
 dozcue 10
 OTZAN 'zion' 54, 90
 (OTZEN) 'zioten'
 otzenecua 99, 100
 OZKUN 'zigun' 72 (4)

EGON

DAGO 9 (2), 15, 35 (2), 38, 42, 57, 65 (3)
 badago 6, 8, 48, 50, 52, 53; bago 8, 65;
 dagoan 33, 76; dagoala 19; dagoana

5, 20, 38 (3), 51, 65 (2); dagoanac
 40, 41, 49, 50; dagoanaz 38; dagoa-
 nen 38; dagoanian 56; dauana 48,
 52; dauanac 53, 67; ezpadago 7
 NAGO 8, 90, 93
 nao 8
 DAGOZ 'daude' 14, 30 (2), 57, 69
 daoz 18; bagoz 44, 54, 77; daocen 25,
 33, 77, 94; daocenac 67, 76; dao-
 cenen 46, 103; daocen[en]ganaco
 44; daoz, daozen 10, 38; eztaoce-
 nac 68
 (GAGOZ) 'gaude'
 gaocenoc 36
 ZAGOZ 'zaude' 8
 zaoz 8; zauz 8; zaocen 13; zaocena 16,
 37
 (EGOZEN) 'zeuden'
 eozen 19; egocenera 30
 BALEGO 89
 (NAGOKO) 'nagokio'
 naoco 78
 NAGOTZU 'nagokizu' 8
 naotzu 8, 87; nautzu 8
 DAGOTE 'dagokie' 33
 dagoten 44
 (GAGOKO) 'gagozkio'
 gaocola 63 (2)
 (GAGOTZU) 'gagozkizu'
 gaotzu 17 (2), 97
 LEGOKIO 61, 63

JAKIN

(DAKI)
 badaki 91; eztaquixanac 40; eztaquixa-
 nari 51
 (DAKIZU)
 ezpadakizu 11

JUAN

(DUAZ) 'doaz'
 duacen 30 (2), 31, 62
 (GUAZ) 'goaz'
 guacen 22, 88

IXUAZEN 'zihoazen' 31
 GUATZU 'goazkizu' 98
 GOAZEN 8

ETORRI

(DATOR)
 datorren 66; datorrena 59 (2)
 (DATOZ)
 datozenac 35
 (GATOZ)
 gatocen 33; gatozela 24
 DATORTE 'datorkie' 68
 DATORTZU 'datorkizu' 20
 (DATORKO) 'datorkio'
 batorco 64; datorcon 95; ezpadatorco
 64
 DATORKU 'datorkigu'
 datorcuna 56
 LETORTE 'letorkiekie' 66
 BETOR 16, 35, 88, 94

IRAUN

(DIRAU)
 dirauanari 27

IKUSI

DAKUSKU 'dakusagu'
 dacuzcu 11 (2); dacuzcun 39, 53

ERUAN 'eraman'

(DARUA) 'darama'
 daroienian 91

ERITXI

DERITXAT 'deritzot' 7
 DERITXO 27, 46, 54, 57, 62
 DERITXUE 30, DERIZTE 52 'deritze'

JARDUN

(DIARDU)
 diarduana 95

*IO-

DIXOZU 'diozu' 5, 29, 33, 37, 53, 63, 64, 77
 dixozunac 37; dixozunian 6, 30, 32
 (DIXO) 'dio'
 dixuan 77; dixuana 41
 (DIXUE) 'diote'
 dixuenez 59

EKARRI

(DAKARDE) 'dakarte'
 dakardenac 1
 (DAKARGU)
 dacartcun 37

EUKI

DAUKAT 79, 93 (2)
 (DAUKAGU)
 baucagu 63; daucagu 24, 71; dauca-
 guna 5, 6
 (daukazu)
 baucazu 29; dauczuna 6; dauczunac 24
 DAUKAZUE 12
 daucazuenac 25
 DAUKO 'dauka' 22 (2), 28, 37, 39, 48
 bauko 27; daucala 31; daucan 50, 64;
 daucana 20; daucanac 24, 59 (2);
 daucanari 59 (2), 63; daucanian 40;
 eztauco 28
 DAUKE 'daukate' 47 (2), 49, 50, 51
 dauqué 49; bauque 67; dauquela 32; dau-
 quen 44, 97; dauquenac 44, 47, 75;
 eztauquela 51; eztauquenac 75 (2)
 GAUKE 'gauzkate'
 gauquen 13

4. Bibliografia

A = Azkue, R. M., 1905-1906.

Astete, G., 1828, *Cristiñau doctrinia Aita Gaspar Astetec erderaz escribedua eta guero D. Gabriel Menendez Luarcac gauza asco erantzita atera ebana. Orain eusquerara biyortuta, urteiten dau arguitara cerbaist gueiyagoturic. Laudiyoco Abade Jaunen encarguz eta costuz*. Digitalizatua interneten eskuragarri: <<http://www.liburuklik.euskadi.net/handle/10771/8404>> [Kontsulta: 2011-10-21].

Astete, G., 1862, *Cristau-doctrinia, Jesuita aita Gaspar Astetec erderaz escribedu, ta guero d. Gabriel Menendez de Luarca canonigo jaunac gauza ascogaz gueitu ebena, oraiñ Gatzagaco abade jaunac erri onetaco eusqueran arguitara ataraten dabena: azquenian Goixe eta gabeco egunian eguniango cristau cereguiñac, Claret Arzobispo Jaunaren liburuchuac dacardenac, eta Errosarixo santua errezetaco modua erantzita*. Gasteiz.

Azkue, R. M., 1905-1906, *Diccionario vasco-español-francés*. Bilbao. Berrarg. Bilbo: Euskaltzaindia, 1984.

Bilbao, G. et al. (arg.), 2010, *Lazarragaren eskuizkribua: edizioa eta azterketa (1.0)*. Vitoria-Gasteiz: UPV/EHU. Interneten eskuragarri: <<http://www.lazarraga.com>> [Kontsulta: 2001-10-21].

Garcia de Albeniz, J., 1778, *Acto contricicoa eriotzaco orduracò*. [Fidel Altunaren edizioa, in Knörr, H. & K. Zuazo (arg.), *Arabako euskararen lekukoak. Ikerketa eta testuak*, 517-523. Gasteiz: Eusko Legebiltzara. 1998].

Gatzagako dotrina = Astete 1862.

Laudioko dotrina = Astete 1828.

Mitxelena, K. et al., 1987-2005, *Orotariko Euskal Hiztegia*. Bilbo: Euskaltzaindia. Interneten eskuragarri: <<http://www.euskaltzaindia.net/oeh>> [Kontsulta: 2011-10-21].

OEH = Mitxelena et al., 1987-2005.

Ruiz de Larrinaga, J., 1957, «Cartas del P. Uriarte al Príncipe Luis Luciano Bonaparte», *BAP XIII*: 220-239.

Ruiz de Larrinaga, J., 1958, «Cartas del P. Uriarte al Príncipe Luis Luciano Bonaparte», *BAP XIV*: 397-443.

Sorrahain, G., 1898, *Catálogo de obras euskaras*. Berrarg. faks. Bilbao: Caja de Ahorros Vizcaina, 1984.

Urgell, B., 2001, «Sarrera», in Fr. P. A. Añibarro. *Gueroco guero*, edizio kritikoa, xv-ccix. Bilbo: Euskaltzaindia.

Urkijo, N., 1994, *Zenbait apunte Audioko euskaraz*. Bilbo: UEU.

Urquijo, J., 1910, «Cartas escritas por el Príncipe L.-L. Bonaparte a alguno de sus colaboradores (1) (continuación)», *RIEV* 4: 2. 233-297.

Vinson, J., 1891-1898, *Essai d'une bibliographie de la langue basque*. Berrarg. faks. Julio Urquijoren oharrekin (*ASJU*ren Gehigarriak, 9). Donostia-San Sebastián, 1984.

